

FÉLÉVES JELENTÉS

2018

FÉLÉVES JELENTÉS

BESZÁMOLÓ AZ MNB 2018. ELSŐ FÉLÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2018

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

Tartalom

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2018 I. félévi üzleti jelentése	5
--	----------

1. Elnöki összefoglaló	7
2. Beszámoló az MNB 2018 I. félévi tevékenységéről	10
2.1. Monetáris politika	10
2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	16
2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem	19
2.4. Szanálás	26
2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	27
2.6. Devizatartalék-kezelés	28
2.7. Készpénz-logisztikai tevékenység	30
2.8. Statisztikai szolgálat	40
2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége	41
2.10. Az MNB 2018. I. félévi eredményének alakulása	42
2.11. Az MNB gazdálkodása	44
3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	47

Rövidítések	47
--------------------	-----------

B) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2018. I. félévi beszámolója	49
--	-----------

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege	51
2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	52
3. Kiegészítő melléklet	53
3.1. Az MNB számviteli politikája	53
3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2018. I. félévi mérlegére és eredményére	57
3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések	58
3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	58
3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	58
3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	59
3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek	59

3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása	60
3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék	61
3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések	62
3.11. Egyéb forint- és devizakötelezettségek	62
3.12. Befektetett eszközök	64
3.13. Céltartalék és értékvesztés	71
3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	71
3.15. Saját tőke alakulása	72
3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	72
3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	73
3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	75
3.19. A devizaállományok ártértékeléséből származó eredmény összetevői	78
3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége	78
3.21. Egyéb eredmény	79
3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	79
3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	80
3.24. A banküzemi eredmény alakulása	81
3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása	83

A) rész
A Magyar Nemzeti Bank
2018 I. félévi üzleti jelentése

1. Elnöki összefoglaló

A Monetáris Tanács 2018 első felében nem változtatott az irányadó kamat értékén. Az időszak során a Monetáris Tanács fenntartotta a három hónapos betétállomány 75 milliárd forintos mennyiségi korlátját. Emellett a Tanács a 2018 első három negyedévére megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás mértékét legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg. A Monetáris Tanács a laza monetáris kondíciók biztosítása érdekében két nemkonvencionális eszköz 2018. januári bevezetéséről döntött, jelzáloglevél vásárlások és MIRS tenderek formájában. Az olajár-változás átmeneti, inflációt emelő hatásainak kifutásával az inflációs cél fenntartható elérése továbbra is 2019 közepétől várható.

A Monetáris Tanács 2018. első félévében a három hónapos betéti állományt 75 milliárd forintos szinten tartotta, az el-érendő kiszorítási hatást pedig legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg. A ténylegesen kiszorított likviditás az I. félévben mindvégig meghaladta a Monetáris Tanács által meghatározott szintet, így a mennyiségi korlátozás hatékonyan biztosította a laza monetáris kondíciók fennmaradását mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon. Május és június folyamán a nemzetközi pénzügyi turbulencia hatása a hazai pénzügyi hozamokban is megjelent, az éven belüli futamidejű hozamok május elejéhez képest emelkedtek, de a félév végén ezzel együtt is a kamatfolyosó alsó felében tartózkodtak.

A Piaci Hitelprogramban tett hitelezési vállalások 2017-re vonatkozó banki teljesítésének ellenőrzésére 2018 február végén került sor. Szektorszinten a programban részt vevő bankok vállalásukhoz képest az egy évvel korábbit is meghaladó, mintegy 250 százalékos teljesítést értek el. 2017-ben részben a bankok vállalásai miatt a vállalati hitelállomány növekedésének dinamikája elérte a 10 százalékot, az önálló vállalkozókat is figyelembe véve a kkv-szektor hitelállománya pedig 12 százalékkal bővült.

Az MNB makroprudenciális tevékenységének fókuszában 2018 első félévében is a piaci szereplők makroprudenciális intézkedésekhez való alkalmazkodásának, a kockázatok alakulásának monitorozása, az ezt támogató módszertani fejlesztések, valamint a hosszabb kamatperiódusú lakáshitel-folyósítások és a banki digitalizációs megoldások terjedésének ösztönzése állt. A háztartások kamatkockázattal szembeni kitettségének mérséklése érdekében az MNB a jövedelemarányos törlesztőrésztörlesztőmutató (JTM) szabályozás 2018. október 1-jétől való módosításáról döntött, amelynek keretében a 10 évnél rövidebb kamatperiódusú, 5 évnél hosszabb futamidejű jelzáloghitel felvételekre alacsonyabb JTM korlátok kerülnek meghatározásra. Az MNB 2018 első félévében a bankok pénzügyi vállalatoktól származó forrásokra való túlzott ráutaltságának mérséklése érdekében a bankközi finanszírozási mutató bevezetéséről is döntött. A digitalizációból és a technológiai fejlődésből eredő lehetőségek kiaknázása érdekében az MNB 2018 első negyedévében elindította a FinTech innovációkat ösztönző keretrendszerét, amely számos funkció segítségével támogatja a hazai innovációk biztonságos térnyerését és ezáltal a hazai bankrendszer hatékonyságának, versenyképességének növekedését is.

A 2018. évi első féléves felügyeleti feladatellátást az előretekintő stratégiai szemlélet és a gyors reagálás jellemezte. Az MNB továbbra is a megújított módszertanának gyakorlati alkalmazásával – a proaktivitás követelményét érvényre juttatva – látta el a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét. Az MNB a hatósági tevékenységében a jogalkotó által megfogalmazott elvárásokkal összhangban áttért az elektronikus ügyintézésre.

A hitelintézetek körében az IFRS átállás és az adatszolgáltatások kiemelt kezelése, biztosítási területen az etikus életbiztosítási szabályozás és a Szolvencia II. szerinti működés felügyelete, a tőkepiacon a megbízható intézményi működés, illetve a MiFID II irányelv és MIFIR rendelet alapján implementált előírások, továbbá fogyasztóvédelmi területen az „etikus” koncepciónak való intézményi megfelelés kontrollja, mind a stabilitás és az egészséges növekedés irányába ható intézkedések. A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek – mint a hazai piacon széles körben elérhető, közérthető, áttekinthető feltételrendszerű, egyszerű és gyors ügyintézés mellett felvehető kedvező árazású lakáscélú jelzálog kölcsönök – széleskörű elterjedését és a pályázati feltételeknek való megfelelés kontrollját a jegybank a 2018-as év egyik kiemelt prioritásaként kezeli.

A pénzügyi kultúra fejlesztése érdekében az MNB a partnerszervezeteivel, illetve egyes gazdasági szereplőkkel végzett együttműködése eredményeként számos kampányban a társadalom széles körét érintően juttatta célba információs anyagait és üzeneteit.

A szanálási feladatkörében eljáró MNB 2018 első félévében a tervezettnél jóval hamarabb és eredményesebben lezárta az MKB Bank 2015. évi szanálása során az MSZVK Magyar Szanálási Vagyongazdálkodó Zrt. által átvett, nagyrészt nem teljesítő kereskedelmi ingatlanhitelezésből származó követelés-, illetve ingatlanállomány döntő részének kezelését. A portfólió-elemek értékesítésével a vagyongazdálkodási időszak jelentősen lerövidül, realizálhatóak a kedvező piaci hangulatból fakadó előnyök, valamint a portfólió jövőbeli kezelésével összefüggésben felmerülő finanszírozási költségek is megtakaríthatók.

A korábbi tapasztalatait felhasználva az MNB folytatta a szanálási tervezéssel és szanálhatósági értékeléssel kapcsolatos feladatait, és további hét egyszerűsített kötelezettség alá eső hitelintézet esetében készített szanálási tervet. Mint csoport-szintű szanálási hatóság, az MNB az általa irányított szanálási kollégiumban a társhatóságokkal szorosan együttműködve felülvizsgálta a 2017-ben elfogadott csoportszintű szanálási tervet, amelyről közös döntés született.

Sor került a szanáláshoz kapcsolódó módszertanok fejlesztésére, így különösen a szavatoló tőkére és a leírható kötelezettségek (MREL) előírására vonatkozó keretrendszer piaci konzultációra bocsátására, valamint a közérdek értékelés módszertan kidolgozására.

2018 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 24,1 milliárd euro volt, ami 0,7 milliárd euro növekedést jelent a 2017. év végi 23,4 milliárd eurós értékhez képest. A félév folyamán a devizatartalék szintjének növekedését legnagyobb mértékben a forintlikviditást nyújtó devizaswap tenderek során kapott devizamennyiség, illetve az Európai Bizottságtól beáramló támogatások magyarázzák, melyet az adósságtörlesztési célú kifizetések csak részben kompenzáltak.

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2018. március végén 5 533,8 milliárd forint volt. Így az év első félévében tovább folytatódott a készpénzállomány bővülése. A szezonálisan igazított érték a 2017. év végi adathoz képest 10 százalékos, 503,9 milliárd forintos növekedést mutat.

A forint bankjegyek hamisítása 2017 azonos időszakához képest 8 százalékos csökkenést mutat 2018 első félévében. A jegybank szakértői 315 darab hamisítványt szűrtek ki a készpénzforgalomból az elmúlt 6 hónapban.

A bankjegycsere folytatásaként a megújított ezer forintos bankjegyet 2018. március 1-jén bocsátotta forgalomba a jegybank. Az új ezer forintos bankjegyek dinamikus terjednek a készpénzforgalomban, négy hónappal a kibocsátás után, 2018. I. félévének végén a régi 1000 forintos bankjegyek közel 70 százaléka már új bankjegyre cserélődött.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében, valamint a 2014 óta érvényes – az érmegyűjtési kedv ösztönzését célzó – értékesítési politika szellemében 2018 I. félévében 8 témában 16 emlékérmét bocsátott ki a jegybank. Ebből 2 arany, 6 ezüst és 8 színesfém (utóbbiak közül 7 a nemesfém emlékérmék színesfém változata, 1 önálló érmeképű) emlékpénz.

Az I. félévben 2 alkalommal került sor az 50 Ft-os forgalmi érme emlékváltozatának kibocsátására.

A jegybanki elemzői és felügyeleti igényeket szintetizáló Jegybanki hitelregiszter projekt keretében 2018 első félévében hat alkalommal tartott az MNB konzultációt a leendő adatszolgáltatókkal. Az egyeztetések során az MNB bemutatta az általa kidolgozott adatmodell tervezetét és egyeztetett a banki rendszerekből előállítható információkról. A konszenzussal kialakított jegybanki hitelregiszter megvalósítása a jegybank és a hitelezők közös érdeke, mivel segítséget nyújt a hitelnyújtóknak a felelős hitelezéshez és széles körű elemzési lehetőségeket biztosít a hitelezési folyamatok monitorozására, illetve hosszabb távon lehetővé teszi a jegybanki aggregált statisztikák kiváltását is.

Az MNB küldetésének tekinti, hogy elsődleges céljának és alapvető feladatainak veszélyeztetése nélkül, fenntartható pozitív eredménye terhére a közjót szolgálja és olyan szakmai és össztársadalmi célok megvalósításához nyújtson támogatást, amelyek tükrözik a hitelességet, értéket teremtenek és erősítik a társadalmi kohéziót. A jegybank Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájának fő pilléreit a pénzügyi ismeretterjesztés, az oktatási-kutatási infrastruktúra fejlesztése, a nemzeti kultúra és értékmegőrzés támogatása, valamint a karitatív célú programokhoz való hozzájárulás képezi. A jegybank társadalmi felelősségvállalási tevékenységének 2018. I. félévi eredményei jelentős mértékben járultak hozzá a stratégiai célok eléréséhez.

2018 I. félévében az MNB-nek 18,8 milliárd forint nyeresége képződött, a 2017-ben nyereségbe fordult kamateredmény a félév során tovább emelkedett.

2. Beszámoló az MNB 2018 I. félévi tevékenységéről

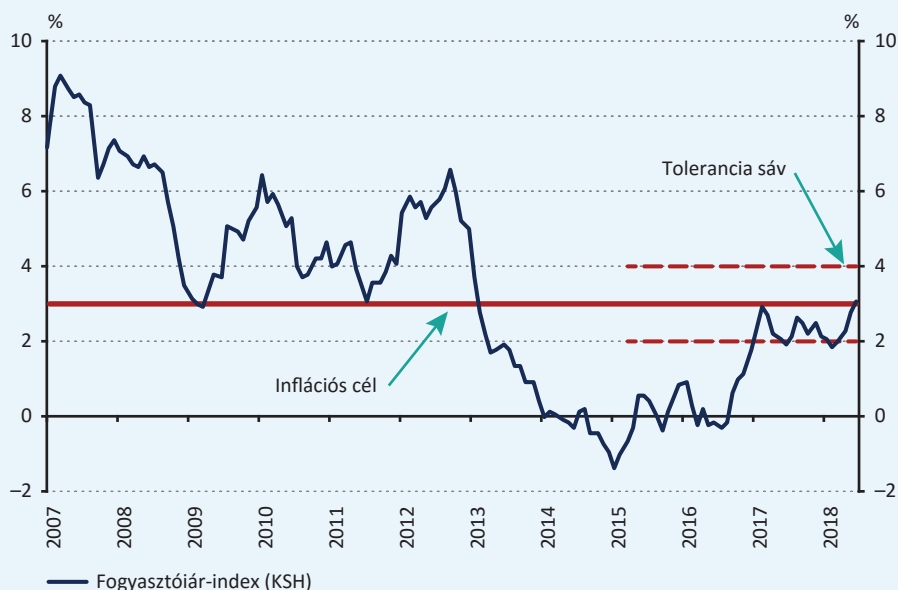
2.1. MONETÁRIS POLITIKA

Inflációs folyamatok 2018 első félévében

2018 első félévében a fogyasztói árak átlagosan 2,3 százalékkal emelkedtek az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az infláció év elején 2,0 százalék körül alakult, majd a júniusra 3,1 százalékra emelkedett. Az infláció emelkedését elsősorban az üzemanyagok gyorsuló árdinamikája magyarázta. Az adóváltozásoktól megtisztított fogyasztóiár-index 2,7 százalék volt az első félévben. A mutató az év eleji áfacsökkentések következtében alakult magasabban az inflációs mutatónál.

1. ábra

Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta

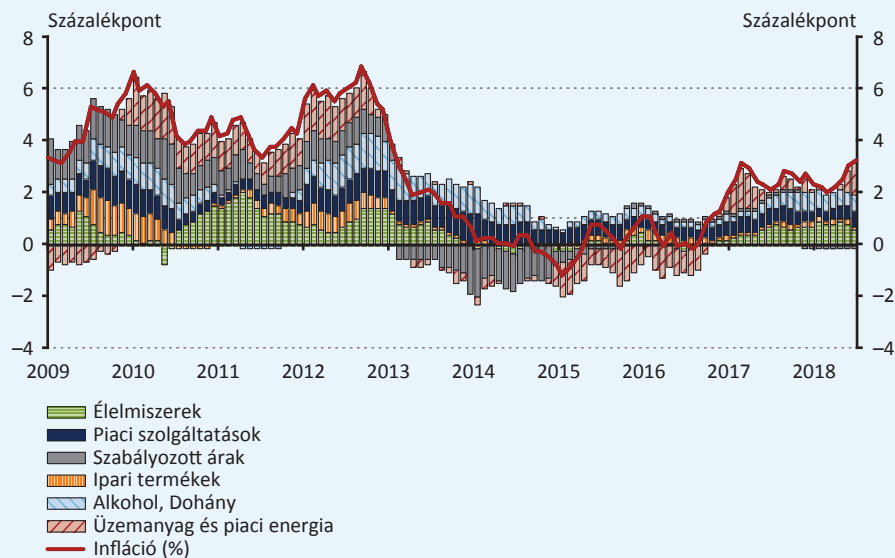

Forrás: KSH, MNB.

Az iparcikkek éves árindexe a tavalyi évhez viszonyítva érdemben nem változott és továbbra is visszafogott szinten alakult 2018 első felében. A termékkör árazását a folyamatosan élénkülő belföldi kereslet és a mérsékelt importárak árleszorító hatásának kettőssége határozta meg. A munkaerőpiac oldaláról jelentkező inflációs hatás továbbra is mérsékelt. Kizárólag egyes erősen munkaintenzív – belföldi üdülés, éttermi szolgáltatások – esetében figyelhető meg a korábbi éveknél magasabb árdinamika. A feldolgozott élelmiszerek árai mérsékeltan emelkedtek.

A maginfláción kívüli tételek esetében az üzemanyagok inflációja jelentősen emelkedett, melyet az olajárak április és május folyamán megvalósuló érdemi növekedése okozott. A feldolgozatlan élelmiszerek árai a historikus átlagnak közel megfelelő mértékben emelkedtek. A szabályozott árak lényegében nem változtak az utóbbi hónapokban.

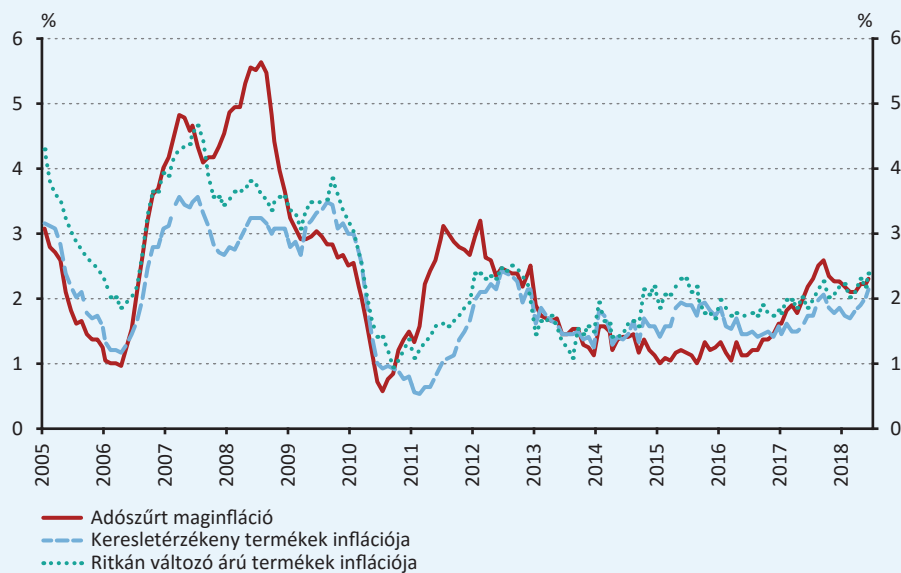
2. ábra
Az infláció dekompozíciója

Forrás: KSH, MNB.

A gazdaság alapvető keresleti-kínálati viszonyait szorosabban tükröző, inflációs alapfolyamatokat megragadó mutatók 2,0–2,5 között alakultak 2018 első felében.

3. ábra
Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók

Forrás: KSH, MNB.

1. táblázat**Inflációs tényadatok részletei**

	2015	2016	2017	2018	
				I. n. év	II. n. év
Maginfláció	1,2	1,4	2,3	2,4	2,4
Feldolgozatlan élelmiszerek	4,8	0,4	0,9	5,4	5,0
Járműüzemanyag és piaci energia	-11,0	-6,6	7,1	-0,2	9,0
Szabályozott árak	-0,7	0,2	0,3	-0,2	-0,1
Fogyasztóiár-index	-0,1	0,4	2,4	2,0	2,7
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	-0,2	0,6	2,8	2,4	3,1

Forrás: KSH, MNB.

Monetáris politika

2018 első félévében a Monetáris Tanács nem változtatott az irányadó kamatláb értékén. A jegybank a 2016. májusi kamatdöntés óta 0,9 százalékon tartotta az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát, míg az egynapos jegybanki betét kamata 2017 szeptemberétől a -0,15 százalékos szinten áll. A Monetáris Tanács fenntartotta a három hónapos betétállomány 75 milliárd forintos mennyiségi korlátját. Emellett a Tanács a 2018 első három negyedévére megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás mértékét legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg. Mindezen túl a Tanács rögzítette, hogy a tényleges kiszorítás mennyiségének olyan mértékűnek kell lennie, amely biztosítja a laza monetáris kondíciók fenntartását.

A Monetáris Tanács a laza monetáris kondíciók biztosítása érdekében két nemkonvencionális eszköz 2018. januári bevezetéséről döntött. A döntés értelmében egyrészt egy monetáris politikai célú, feltétel nélküli, 5 és 10 éves futamidejű kamatcsere-eszköz (MIRS) került bevezetésre. A Monetáris Tanács 2017. novemberében a MIRS eszköz 2018 első negyedéves keretösszegét 300 milliárd forintban határozta meg. Ezt követően a Monetáris Tanács 2018. márciusban az eszköz 600 milliárd forint értékű első féléves, júniusban pedig 900 milliárd forint értékű első három negyedéves keretösszegéről döntött. Ezenkívül a jegybank célzott jelzáloglevél-vásárlási programot indított, amelynek keretében 3 éves vagy annál hosszabb eredeti futamidejű jelzálogleveleket vásárol. 2018. június végéig az MNB összesen 180 milliárd forintot meghaladó mértékben vásárolt jelzálogleveleket. Az intézkedés következtében jelentősen mérséklődtek és átlagosan negatívba fordultak a jelzáloglevelek állampapírpiazi hozamokhoz viszonyított felárai.

A Monetáris Tanács megítélése szerint a belső kereslet élénkülésével párhuzamosan a hazai kibocsátás a potenciális szintje közelében alakul. A magyar gazdaság növekedése 2018-ban tovább élénkül, majd az aktuális előrejelzés feltevései mellett 2019-től fokozatosan lassul. Az olajár-változás átmeneti, inflációt emelő hatásainak kifutásával az inflációs cél fenntartható elérése 2019 közepétől várható. Az elmúlt időszakban az infláció, valamint az inflációs alapfolyamatokat jellemző mutatók a várakozásainkkal összhangban alakultak.

A tavaszi hónapokban az olajárak jelentősen emelkedtek és érdemben a tavalyi szint fölé alakultak. Ugyanakkor az alacsonyan horgonyzott inflációs várakozások mellett a magasabb olajárakból másodkörös hatásokra nem számítunk. Középtávon az erősödő fogyasztás az inflációs alapfolyamatok fokozatos emelkedéséhez vezet. A bérek oldaláról jelentkező inflációs hatás továbbra is mérsékelt marad. A vizsgált időszakban a hazai foglalkoztatás bővülése, a feszes munkaerőpiac, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum emelése a bérek általános, dinamikus növekedését okozták. Ennek költség-növelő hatásait ellensúlyozzák a fokozatos munkáltatói járulék-csökkentések és a társasági adókulcs 2017. évi csökkentése. Az EKB júniusi előrejelzése alapján az eurozónában az inflációs kilátások tartósan mérsékeltek maradnak, ami előretekintve a hazai áremelkedés ütemét is fékezi. Az olajárak átmeneti, inflációt emelő hatásának kifutását követően az inflációs alapfolyamatok emelkedése biztosítja 2019 közepétől a 3 százalékos inflációs cél fenntartható elérését.

2018 első és második negyedévében a hazai gazdaság dinamikus bővült. Az aktuális előrejelzés feltevései szerint a reálbérek jelentős emelkedése mellett a foglalkoztatás kismértékben tovább emelkedik, ami a lakossági jövedelmek folytatódó élénk növekedését okozza. 2019-ig a beruházások további dinamikus bővülése várható. Az új exportkapacitások kiépülése

és a szolgáltatásexport gyorsulása hozzájárul a kivitel bővüléséhez és ezzel az exportpiaci részesedésünk emelkedéséhez. A folyó fizetési mérleg GDP-arányos egyenlege hosszabb távon is pozitív tartományban marad. Az idei gazdasági növekedést a költségvetés és az európai uniós források beruházásokat élénkítő hatása is támogatja, ezenkívül hozzájárulnak a Magyar Nemzeti Bank és a Kormány programjai.

Az év első felében a nemzetközi pénz- és tőkepiacokon csökkent a kockázattalálási hajlandóság. A félév során a piaci hangulatot mind a fejlett, mind a feltörekvő piacokon a globálisan meghatározó jegybankok monetáris politikai irányultságának szigorúbb irányba történő elmozdulása és az ennek nyomán emelkedő kamatvárakozások, valamint egyes geopolitikai kockázatok befolyásolták. Az időszak második felében a feltörekvő piacokkal, illetve az eurozóna perifériaországjaival szemben csökkent a kockázattalálási hajlandóság. A devizapiacra a dollár erősödése, valamint az amerikai tízéves hozam 3 százalékos fölé emelkedése a feltörekvő piacokról történő tőkekiáramlást eredményezett, ami ezen országokban a hozamok megugrásához vezetett. Emellett a perifériaországok eszközaira egyes európai belpolitikai események is negatív hatással voltak. A tágabb feltörekvő régió belül több, főként a külső és fiskális egyensúly oldaláról sérülékenyebb ország (pl. Törökország, Argentína) hozama számottevően emelkedett. Ezzel szemben a stabilabb fundamentumokkal és kedvező növekedési kilátásokkal rendelkező kelet-közép-európai régió hozamai csak mérsékeltebben növekedtek. Az EKB bejelentése szerint decemberben leállítja az eszközvásárlási programját, így a hozamgörbe hosszú oldalára kisebb közvetlen hatást fog gyakorolni. Ugyanakkor az irányadó kamatok legalább 2019 nyaráig változatlanok maradnak, így a monetáris politikai környezet az euroövezetben továbbra is laza maradhat. Az EKB monetáris politikai döntései jelentős hatást gyakorolhatnak a Magyar Nemzeti Bank monetáris politikájára.

A vizsgált időszakban az utolsó kamatdöntő ülésre 2018 júniusában került sor. Az ülés közleménye kiemeli, hogy a Magyar Nemzeti Bank egyetlen horgonya az infláció. A Monetáris Tanács megítélése szerint az inflációs cél fenntartható eléréséhez az alapkamat, valamint a laza monetáris kondíciók fenntartása továbbra is szükséges. A jelenlegi nemzetközi volatilis környezet óvatosabb megközelítést igényel. A Monetáris Tanács a jelenlegi eszköztár alkalmazásával biztosítja az inflációs cél fenntartható eléréséhez szükséges laza monetáris kondíciók fennmaradását.

A monetáris politikai eszköztár változásai

2018 első félévében a bankrendszer nettó forintlikviditása (jegybanknál tartott betétek és jegybank által nyújtott hitelek nettósított állománya), együttesen 309 milliárd forinttal, 1434 milliárd forintra csökkent.

A likviditást a Kincstári Egységes Számla (KESZ) egyenlegének a költségvetési folyamatokhoz kapcsolódó növekedése és a készpénzállomány bővülése szűkítették, az MNB likviditásnyújtó FX-swap műveletei pedig bővítették.

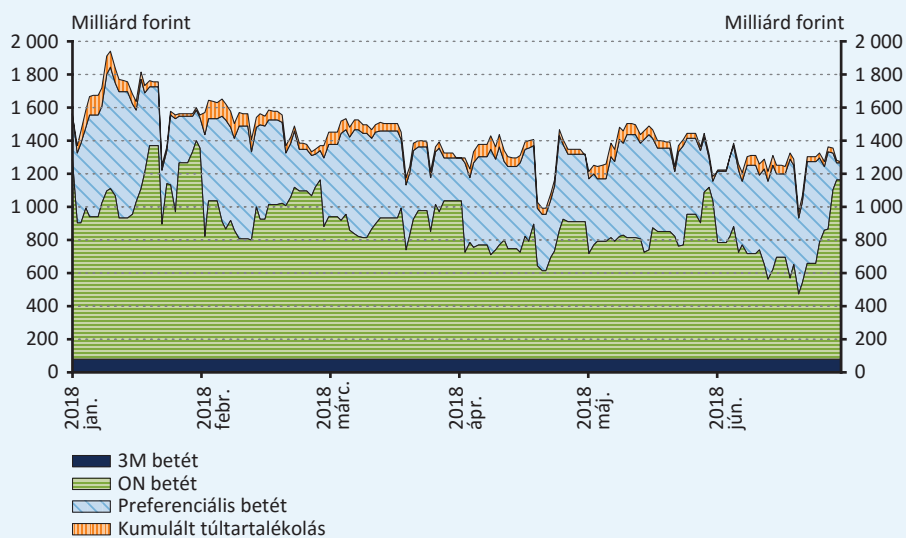
1. A mennyiségi korlátozás rendszere és a rövid hozamokra ható jegybanki eszközök

A Monetáris Tanács 2018. első félévében az alapkamatot, illetve az egynapos és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát 0,9 százalékon, az egynapos jegybanki betét kamatát pedig -0,15 százalékon, azaz változatlanul hagyta. A Monetáris Tanács döntése értelmében emellett az MNB a félév egészében fenntartotta a 3 hónapos betétállomány 2017. decemberében elért, 75 milliárd forintos mennyiségi korlátját, ezzel biztosítva, hogy a három hónapos betétből kizorított likviditás mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon hozzájáruljon a laza monetáris kondíciók fenntartásához.

A három hónapos betétből kizorított likviditás sterilizációs eszközökben megjelenő része az egynapos (overnight) betétben, illetve a preferenciális betétben került lekötésre, utóbbi esetében a korábbi negyedévekben már megszokott, hónap elején növekvő, majd a hónap második felében csökkenő igénybevétel mellett (a preferenciális betétben elhelyezhető maximális likviditás havi átlagban 489 milliárd forint, a hónapok első felében az átlagos elhelyezés 539 milliárd forint volt a félévben, a hónapok második felében pedig 406 milliárd forintot tett ki). A kizorítási hatás tekintetében kiemelt jelentőségű O/N betétállomány a vizsgált időszakban mindvégig magas szinten mozgott: az első negyedéves átlag 928 milliárd forintot tett ki. A negyedéves kizorítás ugyan meghaladta a Monetáris Tanács által 2017. decemberében meghatározott 400-600 milliárd forintos értéket, de a Monetáris Tanács értékelése szerint a célszintnél magasabb kizorításra szükség volt a laza monetáris kondíciók fenntartásához. Az első negyedéves folyamatok figyelembe vételével a Monetáris Tanács márciusban a második negyedévre megcélzott átlagos kizorítandó likviditás mértékét legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg és rögzítette, hogy a tényleges kizorításnak olyan mértékűnek kell lennie, amely továbbra is biztosítja

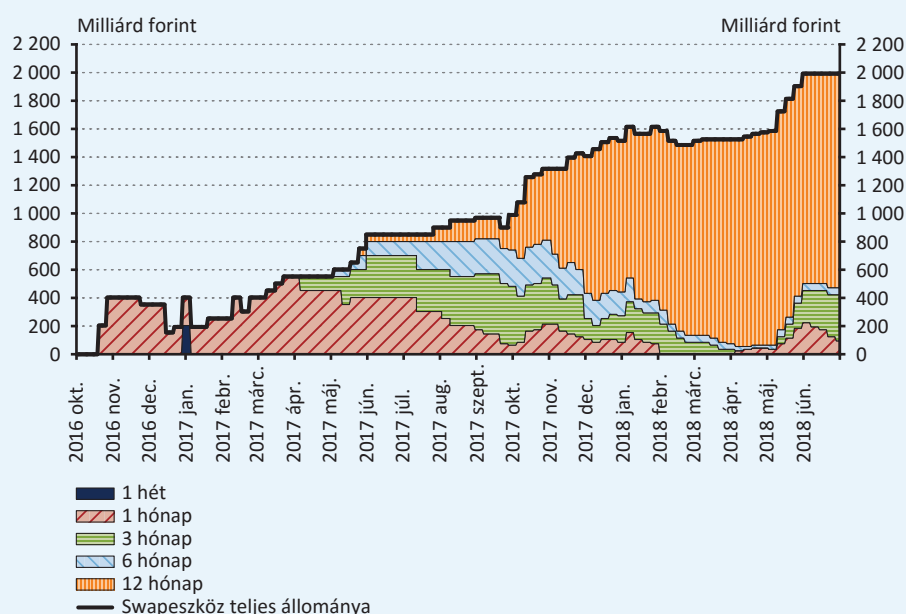
a kialakult laza monetáris kondíciók tartós fenntartását. A második negyedévben - a nettó forintlikviditás változásával párhuzamosan - a kiszorított mennyiség negyedéves átlaga 724 milliárd forintot tett ki. Ezzel a második negyedévben teljesült a Monetáris Tanács által meghatározott kiszorítási célszint (4. ábra).

4. ábra
A jegybank betéti eszközeinek igénybevétele

A forintlikviditást nyújtó jegybanki FX-swapok tekintetében az MNB 1, 3, 6 és 12 hónapon rendre 18, 9, 2, illetve 19 tendert tartott a félévben, ezeken összesen 438, 299, 50 és 467 milliárd forint mennyiséget hirdetett meg, és 460, 349, 50 és 492 milliárd forintot fogadott el. A jegybanki FX-swapok összesített állománya az év elején 1518, míg az időszak végén 1989 milliárd forintot tett ki. Az állomány összetételét tekintve az év elején 95 százalékos súllyal bíró 12 hónapos swapok aránya a májusi és júniusi, rövidebb futamidőkre koncentráló meghirdetések után a félév végére 76 százalékra mérséklődött. (5. ábra)

5. ábra
A jegybank FX-swap állománya

A bankrendszer hitelfelvétele nem volt számottevő: a jelentős bankrendszeri többletlikviditással jellemezhető féléves időszakban összesen 35 milliárd forint értékben vettek fel egynapos hitelt a hitelintézetek, egyhetes hitelfelvétel pedig nem történt. Az egynapos hitelek féléves átlaga 0,3 milliárd forint volt.

A Monetáris Tanács értékelése szerint a félévben az inflációs cél fenntartható eléréséhez az alapkamat, valamint a laza monetáris kondíciók fenntartása továbbra is szükséges volt. Az egynapos piaci kamatszintet mérő HUFONIA az egész időszak folyamán jellemzően 0 százalék közelében tartózkodott, féléves átlaga is 0 százalék volt. Az egynaposnál hosszabb futamidejű rövid pénzüpi hozamok május közepéig a korábbi negyedévekben kialakult alacsony, 0 százalék körüli szinten alakultak, majd a vezető jegybankok monetáris politikájának módosulásából, illetve a globális monetáris politikai környezet változásából adódó nemzetközi pénzüpi turbulencia hatására emelkedésnek indultak. A kamattranzmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos BUBOR jegyzések a félév során 2-27 bázispont, a 3 hónapos diszkontkincstárjegy (DKJ) hozamok pedig -4 és + 27 bázispont között alakultak. A három hónapos FX-swap-ügyletekből számolt implikált forinthatamok +6 bázispontos átlagot mutattak 47 bázispontos maximum mellett.

2. A hosszú hozamokra ható jegybanki eszközök

A Monetáris Tanács 2017. november 21-i ülésén két nemkonvencionális eszköz 2018. januári bevezetéséről döntött, abból a célból, hogy a laza monetáris kondíciók a hozamgörbének nemcsak a rövid, hanem hosszabb szakaszán is érvényesüljenek. A döntés értelmében egyrészt egy monetáris politikai célú, feltétel nélküli, 5 és 10 éves futamidejű kamatcsere-eszköz (MIRS) került bevezetésre. A Monetáris Tanács 2017. novemberében a MIRS eszköz 2018 első negyedéves keretösszegét 300 milliárd forintban határozta meg, melyet 2018. márciusában az első félévre vonatkozóan 600 milliárd forintra, júniusi ülésén pedig az első háromnegyedév tekintetében 900 milliárd forintra emelt. Emellett a jegybank célzott jelzáloglevél-vásárlási programot is indított, amelynek keretében 3 éves vagy annál hosszabb eredeti futamidejű jelzálogleveleket vásárol. A jelzáloglevél-vásárlások a másodlagos piacon 2018 január közepén, az elsődleges piacon – az MNB aukciókon történő részvételével – március elején kezdődtek.

A MIRS tenderek 2018. január 18-tól kéthetente kerülnek megrendezésre 5 és 10 éves futamidőkn. Az első tendert követően az MNB módosította az allokáció módját, bevezetve az egyenletesebb elfogadást lehetővé tevő, mérlegfőösszegarányos elosztást. A félévben az 5 éves futamidejű MIRS-eszköz tenderein 155, míg a 10 éves futamidejű eszközén 480 milliárd forintnyi ajánlatot fogadott el az MNB.

A magyar 5 és 10 éves állampapír hozamok január elején lokális minimumukon voltak: értékük január 8-án 5 éven 0,98 százalék, 10 éven január 5-én 1,9 százalék volt. Ezután nemzetközi hatások miatt korrekció indult meg, a hozamok március elejére 5 éven 1,5, 10 éven 2,7 százalék körüli értékekre nőttek. Ezt követően rövid nyugalmi periódus következett mindkét futamidőn 0,2-0,3 százalék körüli apadással, majd május elejétől a nemzetközi tényezők hatására újabb hozamemelkedés kezdődött. Az időszakban az 5 éves forint állampapír hozamok 2,28 százalékon, a 10 évesek pedig 3,59 százalékon zártak. Az MNB eközben a MIRS-eszközön keresztül fenntartotta piaci jelenlétét, tompítva ezzel a piaci volatilitást, illetve hozzájárulva a banki mérlegekben meglévő kamatkockázat kezeléséhez.

A Jelzáloglevél-vásárlási program a feltételeknek megfelelő értékpapírok másodpiaci vásárlásával 2018. január 16-án indult. Az MNB vásárlásai a hosszabb futamidőkn a félévben végig a hasonló futamidejű, referencia állampapírhozamok alatt tartották a piaci hozamot. A program feltételeinek megfelelő jelzáloglevelek közül június végéig 18 értékpapírból 180 milliárd forint névértékben vásárolt az MNB. A program keretében lebonyolított elsődleges kibocsátások a már alacsonyabb hozamú piaci környezetben kezdődtek meg, melyeken az MNB jellemzően a kibocsátók által megadott indikatív kibocsátási mennyiség 50 százaléka erejéig adott be kötelező vételi ajánlatot. Az elsődleges piacon az MNB 13 aukción összesen 63 milliárd forint névértékű jelzáloglevelet vásárolt.

3. A Piaci Hitelprogramhoz kapcsolódó ellenőrzés

A Piaci Hitelprogramban (PHP) tett hitelezési vállalások 2017-re vonatkozó banki teljesítésének ellenőrzésére 2018 február végén került sor. A PHP-ban a hitelezési növekmény vállalások mértéke az MNB-vel megkötött hitelezési IRS (HIRS) ügyletek negyedével egyenlő. Emellett a HIRS-t kötő bankok likviditás-kezelését az MNB az ügyletkötések fele összegéig terjedő preferenciális betételhelyezési lehetőséggel segíti. A 2017 végén HIRS-ügylettel rendelkező 16 bank mindegyike teljesí-

tette vállalását. A bankrendszer teljes aktív HIRS-állománya 906 milliárd forintba rúgott, 489 milliárd forint preferenciális betételhelyezési lehetőség mellett. A HIRS ügyletek 2019 február végén járnak le, a hozzájuk kapcsolódó preferenciális betételhelyezési lehetőséggel együtt. A banki vállalások eredményeként szektorszinten a bankok vállalásukhoz képest az egy évvel korábbit is meghaladó, mintegy 250 százalékos teljesítést értek el. 2017-ben részben a bankok vállalásai miatt a vállalati hitelállomány növekedésének dinamikája elérte a 10 százalékos, az önálló vállalkozókat is figyelembe véve a kkv-szektor hitelállománya pedig 12 százalékkal bővült. Vállalását önkéntes alapon egyetlen hitelintézet sem kívánta csökkenteni a 2018-as évre, így sem a HIRS-állomány, sem a programban részt vevő bankok rendelkezésére álló preferenciális betéti keretösszeg nem módosult.

4. A bankrendszer devizalikviditás-kezelése

Az euro/forint devizacsere implikált forintkamatok – egynapostól egy éves futamidőig – április végéig 0 közeli, alacsony értékeket mutattak. Májusban és júniusban azonban a korábbi szintekhez képest emelkedő tendencia kezdődött. A havi átlagos implikált kamatok áprilistól júniusra 3, 6, illetve 12 hónapon rendre 6 bázisponttal 21 bázispontra, 15-ről 39 bázispontra, illetve 21-ről 69 bázispontra ugrottak. Kéthetes futamidőig a második negyedévben mindenhol (-16)-(+12) bázispont között szóródtak a havi átlagok. Az O/N és T/N futamidőkön néhány kiugró érték volt megfigyelhető a félévben negatív irányban. Az egynapos ügyleteknél a legnagyobb kilengések a külföldi ünnepnapok miatti hosszú hétvégékhez kapcsolódtak, illetve a félév végére koncentráálódtak. Összességében minden fontosabb futamidőn 0 közeli, és 1 hónapos futamidőig negatív átlagos felárak láthatók a teljes félévet tekintve.

Az MNB-nek jelenleg nincs aktív, jegybanki eurolikviditást nyújtó euro/forint FX-swap-eszköze.

2.2. A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTŐRENDSZER STABILITÁSA

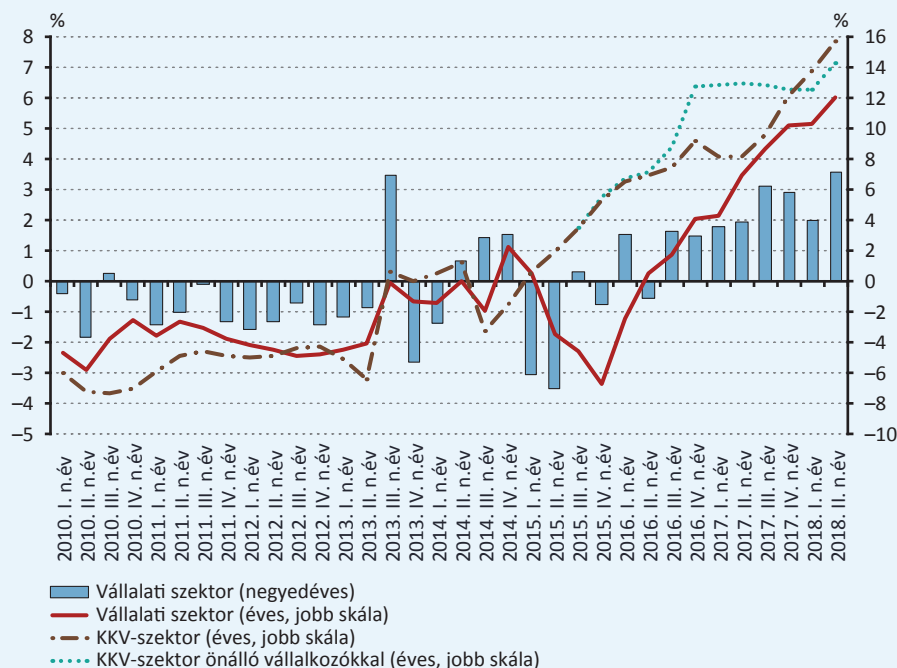
A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzői

A hazai pénzügyi rendszer stabil, sokkellenálló képessége mind a tőkehelyzet, mind a likviditás szempontjából erősnek mondható. A legutóbbi tőke stresszteszt eredmények azt mutatják, hogy az alkalmazott stresszpálya mentén továbbra sincs tőkepótlásra szoruló intézmény, sőt a bankrendszer többsége még a kedvezőtlen körülmények között sem válna veszteségessé a kétéves időhorizont végére. Az MNB folyamatosan figyeli a hazai és nemzetközi pénzügyi folyamatokat, eszköztárával beazonosítja és kezeli az esetlegesen felmerülő pénzügyi stabilitási kockázatokat.

A vállalati hitelezés dinamikus bővülése 2018 második negyedévében is folytatódott, így éves összevetésben 750 milliárd forinttal emelkedett a vállalati hitelállomány a tranzakciók eredőjeként, ami 12,1 százalékos éves bővülésnek felel meg (1. ábra). A kkv-szektor hitelállománya az előzetes adatok alapján közel 16 százalékkal nőtt éves összevetésben. A hitel-feltételek minden vállalati méretkategóriában enyhültek, ami főként a kamatfelárak csökkenésében mutatkozott meg, s elsősorban a bankok közötti verseny fokozódásának, valamint a gazdasági kilátások kedvező alakulásának volt köszönhető. A második negyedévben a vállalkozások oldaláról jelentkező hitelkereslet főként a hosszabb lejáratú hitelek iránt erősödött.

6. ábra

A teljes vállalati és a kkv-szektor hitelállományának növekedési üteme

Megjegyzés: Tranzakció alapú, a kkv-szektor 2015. negyedik negyedév előtt bankrendszeri adatok alapján becsülve.

Forrás: MNB.

A háztartási hitelállomány a negyedév során 159 milliárd forinttal emelkedett a folyósítások és törlesztések egyenlegeként, ami 4,1 százalékos éves növekedést eredményezett. Bár a válság kezdete óta ez a legmagasabb megfigyelt dinamika, régiós összehasonlításban mégsem számít kiugrónak a – GDP-arányos hitelállománnyal mért – pénzügyi közvetítés mélységének alacsony szintjét is figyelembe véve. A hitelállomány növekedését az új hitelszerződések folyamatosan emelkedő volumene segíti: a teljes háztartási hitelfelvétel az elmúlt egy évben 31 százalékkal nőtt. A bővülés a lakáshitelek és a személyi kölcsönök szegmensében a legerőteljesebb, rendre 39 és 48 százalékos éves növekedéssel. A folyósított lakáshitelek körében a legfeljebb egy évre fixált kamatozású hitelek aránya 18 százalékra csökkent a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) termékek elterjedésével párhuzamosan. 2018 második negyedévében a lakossági hitelfeltételek terén kismértékű lazítás következett be, így továbbra is a kereslet bővülése vezeti a piacot mind a lakáscélú-, mind pedig a fogyasztási hitelek szegmensében.

Folytatódott a lakásárak emelkedése 2018 első negyedévében, az MNB lakásárindex legfrissebb értéke szerint nominális alapon 5,4 százalékos lakásár-emelkedést tapasztalhattunk országos átlagban, amely egy gyorsabb negyedéves dinamikát jelent az előző időszak mintegy 1,2 százalékos növekedési ütemhez képest. A lakásárak éves növekedésének dinamikája ezzel párhuzamosan kismértékű gyorsulást mutat, ugyanis az árak növekedési üteme éves alapon a 2017 év végi 14,6 százalékról 2018 első negyedévére 15,4 százalékra emelkedett. A lakásárak a jelentős növekedés ellenére továbbra is a gazdasági fundamentumok által indokolt szint alatt tartózkodnak országosan, vagyis még nem beszélhetünk túlfűtöttségről. A fővárosban azonban a lakásárak már elérték a gazdasági fundamentumok által indokolt árszintet, és kis mértékben ugyan, de jelenleg meg is haladják azt, így a fővárosi piac fejleményeinek további szoros nyomon követése elengedhetetlen.

A hazai bankrendszer javuló sokkellenálló képességének egyik pillére a folytatódó javulás a bankok portfólióminőségében. 2018 első negyedévében tovább folytatódott a nemteljesítő háztartási hitelek arányának csökkenése a hitelintézeti szektorban és így arányuk a 2017. év végi 10,9 százalékos szintről 2018. március végére 9,2 százalékra mérséklődött. A nemteljesítőnek besorolt háztartási hitelek teljes állománya 103 milliárd forinttal csökkent a negyedév során és jelenleg 525 milliárd forintot tesz ki. Az elmúlt években a bankok és a követeléskezelők portfóliótisztítását egyaránt támogató NET Zrt. ingatlan vásárlásai lassuló ütemben folytatódtak 2018 első negyedévében, a jogszabályban biztosított vásárlási keret azonban már csak mintegy ezer ingatlan átvételét teszi lehetővé számára. 2018. március végén a vállalati nemteljesítő

hitelek teljes aránya 6,4 százalékot tett ki, míg az előző negyedévben 7,2 százalék volt. A nemteljesítő vállalati hitelek teljes állománya 41 milliárd forintos csökkenést követően március végén 421 milliárd forintot tett ki, a csökkenés elsősorban portfóliótisztításnak köszönhető. A gyorsuló portfóliótisztítás és a kibontakozó hitelezési fordulat eredményeként két éven belül a 90 napon túl késedelmes háztartási hitelek aránya 5 százalék közelébe csökkenhet.

A hitelintézetek 2018. első negyedévében az előző év azonos időszakához képest kismértékben alacsonyabb, mintegy 160 milliárd forintos adózott nyereséget realizáltak. A konszolidált adatokon alapuló adózott eredmény azonban valamelyest magasabb volt az egy évvel ezelőttnél, értéke 137 milliárd volt az első negyedév végén. Az adózott saját-tőke arányos megtérülés enyhén csökkent az év végéhez képest, értéke március végén 16,5 százalék volt. A főbb jövedelemtétel közül egyedül a pénzügyi műveletek eredménye nőtt 2017-hez képest, a bankadó nem változott, míg a többi komponens esetében negatív változás következett be. A nettó értékvesztés képzés tekintetében kevesebb visszairás történt, mint a korábbi évek azonos időszakában. A kamateredményben a marzsok szűkülését fokozatosan ellensúlyozza a hitelezés volumenbővülése, illetve mérséklődött a működési költség a mérlegfőösszeg arányában. A jövedelmezőség a hitelezési aktivitás és a költséghatékonyság növelésével javítható tovább. A bankrendszer költséghatékonysága nemcsak az egyes bankok szintjén növelhető, de a szinergiák kiaknázásával intézmények összeolvadása révén is emelkedhet.

A hitelintézeti szektor tőkeellátottsága továbbra is magas, a teljes konszolidált tőkemegfelelési mutató 17,6 százalékot tett ki 2018 március végén. A hitelintézetek mindegyike teljesíti a tőkefenntartási pufferrel együtt 2018-ban érvényes 9,875 százalékos minimum elvárását. A szektor magas szabad tőkepufferrel rendelkezik, azonban ennek mintegy fele továbbra is egy intézménynél koncentrálódik.

A jegybank makroprudenciális tevékenysége

Az MNB makroprudenciális területe 2018 első félévében is szorosan nyomon követte a háztartási hitelezéshez kapcsolódó kockázatok alakulását. A háztartások kamatkockázattal szembeni kitettségének mérséklése és a hosszabb kamatperiódusú lakáshitelfolyósítások ösztönzése érdekében a Pénzügyi Stabilitási Tanács a jövedelemarányos törlesztőrészlet mutatóra (JTM) vonatkozó szabályok módosításáról döntött. 2018. október 1-jétől az öt évnél hosszabb futamidejű és 10 évnél rövidebb kamatperiódusú hitelek vonatkozásában alacsonyabb JTM korlátok lépnek érvénybe. Az új előírások biztosítják, hogy a kamatkockázatnak kitett ügyfelek is megfelelő jövedelmi tartalékkal rendelkezzenek a törlesztőrészletek kedvetlen megváltozása esetén.

A Minősített Fogasztóbarát Lakáshitelek (MFL) értékesítésével kapcsolatos tapasztalatok nyomán az MNB 2018. március 1-jével módosította a minősített termékekre vonatkozó pályázati kiírást. A módosítás az állami kamattámogatott hitelekre vonatkozó feltételek és a minősített termékek feltételrendszerének összehangolását szolgálta, valamint egyéb technikai módosításokat tartalmazott. A módosítások támogatták a kisebb kamatkockázattal rendelkező, kedvező költséggel elérhető minősített termékek elterjedését, amelyek 2018 június végére az új, legalább hároméves kamatperiódusú banki lakáshitel-folyósításból már csaknem 60 százalékot tettek ki.

Az MNB 2018 első félévében a finanszírozási kockázatokat mérséklő célzott makroprudenciális intézkedés, a bankközi finanszírozási mutató (BFM) bevezetéséről döntött. A 2018. július 1-jén hatályba lépett MNB rendelet célja, hogy megelőzze a bankok pénzügyi vállalatoktól származó forrásokra való túlzott ráutaltságának és az ebből eredő rendszerkockázatoknak a kialakulását. Az MNB az új előírás bevezetésével párhuzamosan felülvizsgálta a hitelintézetek devizapozícióbeli lejárat összhangját szabályozó devizafinanszírozási megfelelési mutató (DMM) szabályozást, tovább közelítve azt a nemzetközi standardokhoz. A felülvizsgált, mind az EKB-val, mind a piaci szereplőkkel előzetesen egyeztetett rendelet 2018. július 1-jén lépett hatályba.

Az MNB 2016 januárjától működteti az anticiklikus tőkepuffer (Countercyclical Capital Buffer – CCyB) keretrendszerét. Mivel a ciklikus rendszerkockázatok szintjében és dinamikájában érdemi változás nem történt, az MNB 2018 első félévében a két negyedéves felülvizsgálat során a 0 százalékos szint fenntartásáról döntött.

Az MNB 2018 júniusában felülvizsgálata a problémás projekthitelekkel összefüggő rendszerkockázat kezelését szolgáló, 2017. július 1-jétől hatályos rendszerkockázati tőkepuffer (Systemic Risk Buffer – SRB) rátákat. A problémás állományok további érdemi tisztulása miatt 2018. július 1-jétől az MNB egyedi banki határozatban immár mindössze egy bankra írt

elő rendszerkockázati tőkepuffert. A puffer fenntartása biztosítja az érintett intézmény sokkellenálló képességét és ellenőszönözheti a problémás állományok jövőbeli újbóli felépülését.

Az MNB 2018 első negyedében a nemzetközi gyakorlatot, valamint a hazai szereplők véleményét is figyelembe véve kialakította a FinTech innovációkra vonatkozó keretrendszerének első pillérét. A felállított Innovation Hub (Pénzügyi Innovációs Platform) több funkció segítségével támogatja a hazai innovációk biztonságos térnyerését és ezáltal a hazai bankrendszer hatékonyságának, versenyképességének növekedését is. Az *Információs tárház* használatával könnyen azonosíthatók az egyes pénzügyi szolgáltatások nyújtásakor felmerülő jogszabályi kötelezettségek. A *Szabályozói támogató platform* segítségével iránymutatás kérhető az újításokkal kapcsolatos komplex jogi kérdések tisztázása érdekében. A *Kommunikációs hub* pedig információmegosztó felületként szolgál a teljes FinTech ökoszisztéma számára. Az MNB emellett több, a FinTech innovációkat kiemelten támogató nemzeti hatósággal kezdeményezett együttműködést.

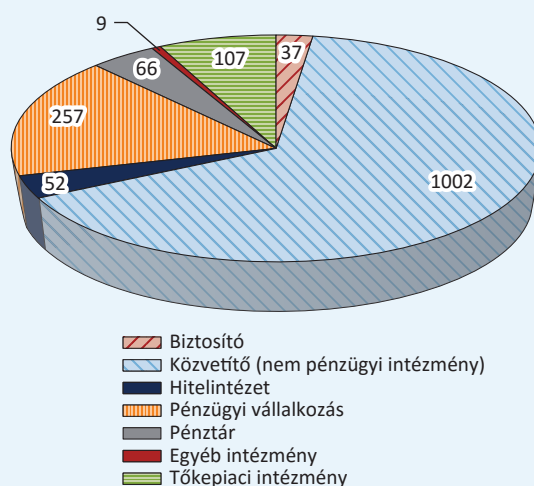
A jegybank szakértői 2018 első félévében is figyelemmel kísérték a pénzügyi közvetítőrendszert érintő rendszerkockázati értékeléseket, nemzetközi szabályozási folyamatokat, és részt vettek a különböző európai intézmények makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjaiban.

2.3. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉG ÉS FOGYASZTÓVÉDELEM

2.3.1. Az MNB felügyeleti tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank 2018. június 30-ai adata alapján összesen 1530 intézmény prudenciális felügyeletét látja el, amelyek típus szerinti megoszlását a 7. ábra szemlélteti. A felügyelt intézmények száma az előző év végéhez mérten érdemben nem változott. Az első félévben 90 prudenciális, 9 piacfelügyeleti és 1 kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos vizsgálat indult, illetve 77 prudenciális, 11 piacfelügyeleti, és 2 kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos vizsgálat lezárása történt meg. Az MNB a tárgyidőszakban összesen 955 prudenciális engedélyező és jogérvényesítő döntést adott ki, továbbá a piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési és engedélyezési területen összesen 426 hatósági döntés született. Az intézkedések során 526 millió forint prudenciális intézményi bírság, illetve 133 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

7. ábra
A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása
(2018.06.30-án, db)

Forrás: MNB.

Az MNB a **pénzpiaci szektorban** az első félévben 41 prudenciális vizsgálatot indított és 40 ellenőrzést zárt le, az eljárásokhoz kapcsolódóan realizált bírságok összege 315,1 millió forint volt.

A **hitelintézetek körében** feltárt jogsértések közül bírság kiszabására különösen a belső kontrollrendszerekre, a belső irányításra, az adóssághék szabályokra, az adatszolgáltatásokra, a pénzmoss és a terrorizmus finanszírozás megelőzésé-

re és megakadályozására vonatkozó jogszabályi előírások, továbbá a korábbi határozatokban foglalt intézkedések nem teljesítése miatt került sor.

Az MNB a beszámoló időszakában zárta le az egyik nagybank és az összevont alapú felügyelet alá tartozó leányvállalatainál végzett átfogó csoportvizsgálatát. A határozatban összesen 79 millió forint bírság megfizetésére és a jogsértő állapot megszüntetésére kötelezte a csoport intézményeit egyes belső szabályozási, hitelkockázati, adatszolgáltatási, pénzmosás és terrorizmus finanszírozás megelőzési, valamint informatikai biztonsági tevékenységet érintő hiányosságok miatt. Kiemelendő, hogy a feltárt jogsértések nem hordoznak rendszerkockázatot és nem veszélyeztetik a bankcsoport megbízható működését.

Az MNB kiemelt szigorral lép fel az elemzési és felügyeleti tevékenységének alapjául szolgáló adatszolgáltatások hibáival szemben. Ennek szellemében több szektorszintű konzultációt tartott a felügyelet, majd türelmi időt követően az adatok megfelelőségének ellenőrzése céljából vizsgálatokat indított. Az első negyedévben lezárt vizsgálatok jelentős számszaki eltéréseket nem tártak fel, ugyanakkor a második negyedévben az MNB két olyan célvizsgálatot zárt le, amelyekkel összefüggésben 72 millió forint bírságot szabott ki az adatszolgáltatási rendszert és belső szabályozási gyakorlatot, valamint szavatoló tőke és kockázati tőkekövetelmény számítását érintő hiányosságok miatt. A jegybank kiemelten kezeli az IFRS átállást, amelynek keretében fokozott figyelemmel kíséri az IFRS9-re való áttérést, illetve a 2018. január 1-jétől életbe lépő új adatszolgáltatási táblák megfelelő színvonalú és határidőre történő kitöltését.

Az MNB folytatta az adóssághék szabályok, a jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arány betartásának ellenőrzését. A második negyedévben öt célvizsgálat zárult le, összesen 36 millió forint – JTM és HFM¹ limit sértések miatti – bírság kiszabásával. A tapasztalatok szerint az érintett hitelintézetek nem megfelelően vizsgálták és dokumentálták az ügyfelek jövedelmi és hiteltörlesztési adatait, több esetben a jogszabályban nem szereplő felmentés adásával próbálták elkerülni a JTM számítási kötelezettséget, továbbá nem működtettek megfelelő ellenőrzési rendszert a hitelezési folyamataikban.

Az MNB első féléves vizsgálata során a felépülő kockázatok időben történő és előretekinthető azonosítása érdekében kiemelt figyelmet folytatott a hitelintézetek üzleti modell elemzésére. Az elemzések fókuszában a hitelintézetek eredménytermelő képességének megítélése, valamint az eredményes működés hosszú távú fenntartása érdekében hozott intézkedések és az ezekben rejlő kockázatok feltárása állt. A felügyeleti módszertan megújítása keretében az elemzések az első félévében kiegészültek az EBA módszertanát alapul vevő, azonban a hazai makrogazdasági és piaci kondíciókat pontosabban tükröző felügyeleti stressz tesztek elvégzésével. A stressz tesztek eredményei alapján az MNB a korábbinál pontosabb képet kaphat a hazai hitelintézetek jövedelmezőségi és tőke megfelelési kockázatairól, valamint meghatározhatóvá válik a felügyeleti tőkeajánlás (Pillar 2 Capital Guidance) mértéke is.

A folyamatos felügyelés keretében az EBA SREP keretrendszerével összhangban – a következő 12 hónapra vonatkozó – átfogó életképességi score került meghatározásra és bemutatásra 15 hitelintézet részére a rendszeres, éves felsővezetői SREP megbeszélések során. A összesített SREP score tartalmazza az intézmények üzleti modell, belső irányítási és kontrollrendszer, valamint a tőkét és likviditást fenyegető kockázatok részletes értékelését, valamint a fejlesztendő területeket, illetve a 2018-as felügyeleti prioritásokat és felügyelési tervet.

A **pénzügyi vállalkozások** körében a beszámolási időszakban lezárásra került egy jelentős piaci részesedéssel rendelkező, jelzáloggal fedezett hitelekkel eredő lejárt követeléseket vásárló társaság célvizsgálata, amelynek a tevékenység megkezdésekor az ügyfelekkel történő kapcsolattartást érintően számos jelzés érkezett a felügyeleti hatósághoz. A vizsgálat során – a fogyasztóvédelmi bírságon túlmenően – mindösszesen 7,5 millió forint felügyeleti bírság kiszabására is sor került, egyebek mellett informatikai hiányosságokra, a számviteli és nyilvántartási rend megsértésére, valamint a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület részére jogszabályban előírt feladatok elmulasztására alapozottan.

A **pénzpiaci közvetítők** körében elvégzett témavizsgálatban 11 intézménynél ellenőrizte a jegybank, hogy a jelzáloghitelek értékesítése során betartják-e az intézmények a jogszabályban előírt 2% jutalékplafont: jutaléklimit megsértése nem került

¹ A jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet szerinti jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató, illetve hitelfedezeti mutató.

megállapításra, ugyanakkor a megbízó bankok a jutalékon kívül – kifogásolható módon – egyéb jogcímen többletkifizetéseket teljesítettek a közvetítőknek. A folyamatban lévő eljárásokban az MNB a közvetítő természetes személyek szakmai megfelelőségére, az ajánlatok pontos és dokumentált bemutatására, az ügyfélnek leginkább megfelelő termék ajánlására és a JTM szabályok betartására fókuszál.

A **pénzpiaci szektor engedélyezési eljárásait** tekintve kiemelendő, hogy – az intézmények kérelmére – visszavonásra került egy jelzálogbank alapítási engedélye, továbbá egy pénzforgalmi intézmény tevékenységi engedélye. Az MNB továbbá több, pénzügyi intézmények közötti szerződésállomány átruházást, valamint két devizakülföldi társaságban való részesedésszerzést is engedélyezett. A félévben számos hitelintézet esetében befolyásoló részesedésszerzés engedélyezésére is sor került, ezek azonban nem eredményezték az egyes hitelintézetek felett ténylegesen ellenőrző befolyást gyakorló személy megváltozását. A CRR² alapján lefolytatott ügyek közül kiemelendők a 2018. évi évközi és év végi nyereséget az elsődleges alapvető tőkébe való beszámításra, valamint a hitelezési és a működési kockázat tőkekövetelmény számítása során alkalmazott módszerek megváltoztatására vonatkozó eljárások.

Engedélyt kapott a félév folyamán a Centrál NOK Szervező Zrt. újabb közösség tagtoborzására, továbbá a pénzügyi vállalkozások körében is megnőtt a befolyásoló részesedések megszerzésének engedélyezésére vonatkozó kérelmek száma. A piacra belépni kívánó intézmények közül 5 új pénzügyi vállalkozás kapott alapítási és tevékenységi engedélyt.

Az egyes fizetési szolgáltatókról szóló törvény PSD2³ irányelvvel összefüggő módosításához kapcsolódóan a pénzforgalmi intézmények és az e-pénzkibocsátó intézmény megfelelésigazolási kérelmeit az MNB a vonatkozó határidőig elbírálta és valamennyi társaság számára a megfelelésről szóló határozatot kiadta, így tevékenységi engedély visszavonására nem került sor.

A **biztosítók körében** az első félévben 9 új vizsgálat indult, továbbá 8 vizsgálat zárult le, amelyek következményeként 139,5 millió forint bírságot szabott ki az MNB.

A tárgyidőszakban lezárt vizsgálatok során a jegybank hiányosságot azonosított az intézmények belső kontrollrendszerének megfelelőségével, a vizsgált termékek szerződéses feltételeivel, a nyugdíjbiztosítási termékekhez kapcsolódó TKM⁴ számítással, illetve ügyféltájékoztatási gyakorlattal, a befektetési terület szabályozottságával, a Szolvencia II-es adatszolgáltatások megfelelőségével, továbbá egyes termékek állománykezelési gyakorlatával kapcsolatban. A hazai biztosítási piac egyik jelentős szereplőjénél lefolytatott átfogó vizsgálata kapcsán az MNB 62,5 millió forint felügyeleti és 5 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot realizált. A szankció alapját a biztosítói működést érintő – elsősorban nyilvántartási, adatszolgáltatási, ügyféltájékoztatási, illetve a biztosítási szerződési feltételeket érintő – jogsértések képezték. A feltárt hiányosságok alapvetően nem érintették a biztosító megbízható működését.

Az eljárásokban továbbra is kiemelt jelentőséget kapott a biztosítók üzleti modell elemzése, amely során a jegybank átfogó képet kaphat az intézmények hosszú távú profitábilis működését veszélyeztető kockázatokról. Prioritás volt továbbá a befektetési tevékenység vizsgálata, valamint a Szolvencia II-re vonatkozó előírások megfelelő alkalmazásának ellenőrzése is. A beszámoló időszakában a Szolvencia II szerinti tőkeszükséglet számítás felülvizsgálatának fontos szakasza zárult. Az EIOPA által koordinált, az MNB aktív részvételével zajló folyamat hazai szempontból jelentős sikerrel ért véget: az Európai Bizottságnak javasolt módosítások révén a természeti katasztrófa, valamint a kamatlábckockázatok esetében a hazai körülményekhez jobban illeszkedő kalibráció valósulhat meg.

Az MNB tíz éves stratégiai jövőképet fogalmazott meg és publikált a biztosítási szektor főbb mutatóinak elemzése alapján. A tanulmányban vázoltakat szakmai vitaindítóknak, nyomon követhető támpontnak szánja a jegybank. Az etikus életbiztosítási szabályozás hatályba lépését követően a megtakarítási jellegű életbiztosítások állománydíjában egy enyhe – 4,4%-os – csökkenés tapasztalható. Pozitívum, hogy a unit-linked termékek költségszintje folyamatosan az MNB által ajánlott

² Az Európai Parlament és a Tanács 2013. június 26-i 575/2013/EU rendelete a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 irányelve a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

⁴ A teljes költségmutató számításáról és közzétételéről szóló 55/2015. (XII. 22.) MNB rendelet szerinti teljes költségmutató.

célsávon belül mozog, továbbá általánosságban elmondható, hogy az új szabályozói környezet nem okozott piaci sokkot a biztosítási szektorban. A jegybank a piaci igények átfogó megismerése érdekében indított konzultációja keretében folytatódottak a FinTech újításokat tárgyaló, az MNB és a piaci szereplők közti személyes találkozók, ahol az intézmények beszámoltak a tervezett és már alkalmazott új eljárásokról.

Az első félévben a **biztosításközvetítők körében** lezárt eljárásokban jellemzően a közvetítői nyilvántartásokkal kapcsolatos mulasztások, valamint fogyasztóvédelmi jellegű hiányosságok képezték a szankció alapját.

A **biztosítási piac engedélyezési eljárásai** vonatkozásában kiemelt érdemmel, hogy a félév során az MNB engedélyezte az egyazon cégcsoportba tartozó három magyarországi biztosító beolvadás útján történő egyesülését, továbbá a biztosítóknak történő minősített részesedés megszerzését. A biztosítási törvény év elején hatályba lépett módosítása lehetővé teszi az alkuszok számára a biztosításközvetítésre irányuló megbízási szerződéses állomány másik alkuszra történő átruházását, amelyet előzetesen szükséges bejelenteni. A jogszabályváltozás hatályba lépése óta már 13 állományátruházásra vonatkozó bejelentés érkezett a jegybankhoz. A felügyeleti hatóság a beszámoló időszakában két biztosító egyesület tevékenységi engedélyét vonta vissza.

A **pénztári szektorban** az első félévben 9 vizsgálat indult, és 6 vizsgálat zárult le, ennek során összesen 6,7 millió forint bírság került kiszabásra, amelyből 400 ezer forintnyi a pénzmosás elleni tevékenységgel kapcsolatos hiányosságokból eredt. Az egyik igen alacsony taglétszámú egészségpénztár tevékenységi engedélye az átfogó vizsgálatban feltárt súlyos jogszabálysértések következtében visszavonásra került, és ezt követően az MNB kezdeményezésére a bíróság elrendelte a pénztár felszámolását is. A vizsgálatok során kiemelt figyelem irányult a belső kontrollrendszerek hatékonyságára, az üzleti modell megalapozottságára, a befektetési döntések meghozatalának folyamatára és a vagyonkezelők beszámoltatására, valamint a tagok részére nyújtott kifizetések szabályszerűségére. A feltárt jogsértések közül bírság kiszabására az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak esetében elsősorban az ellenőrző bizottság működésére, az alapszabályra, a pénztári számvitelre és adatszolgáltatásra, a tagokkal való elszámolásra és a nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályi előírások megsértése miatt került sor.

Az első félévében az MNB a **tőkepiaci szereplők** körében 21 prudenciális vizsgálatot indított és 17 eljárást zárt le, amelyhez 62,9 millió forint bírság kapcsolódott. A bírság kiszabásával záruló 13 vizsgálatból 9 befektetési alapkezelőt, 2 kockázati tőkealap-kezelőt és 1-1 befektetési szolgáltatót, illetve tőzsdét érintett.

Az ellenőrzések és a folyamatos felügyelés keretében a jegybank továbbra is elsődleges prioritásként kezeli a befektetési szolgáltatóknál az ügyfélkövetelések és ügyfélállományok biztosítottságának védelmét. Ennek keretében a felügyelet a befektetési szolgáltatóknál elhelyezett ügyfélkövetelések meglétének és védelmének rendszeres és tételes vizsgálata keretében ellenőrzi az intézmények által használt üzleti szempontból kritikus rendszereket, azokban végzett műveleteket, az alkalmazott eljárásokat, valamint a kapcsolódó kontroll-tevékenységet is az esetleges visszaélés-célú cselekmények azonosítása céljából. A befektetési szolgáltatási tevékenységet végző intézmények első félévében zajlott vizsgálata során kiemelt fókusz volt a MiFID II irányelv és a MiFIR rendelet alapján implementált egyes, 2018. január 3-tól alkalmazandó előírásoknak való megfelelés ellenőrzése (ösztönzők elfogadása, termékírányítás kötelezettség, javadalmazás, releváns személyek ügyletkötéseinek nyilvántartása, befektetési tanácsadás). Az ellenőrzések prioritásaival összhangban a vizsgálatok fókuszpontjai között szerepelt a felügyeleti adatszolgáltatások tartalmi ellenőrzése, különös tekintettel az ügyfélállományokra és tranzakciókra vonatkozó adatokat tartalmazó jelentések esetén. Az eljárások során hangsúlyt kapott a vizsgált intézmény számlavezetői kapcsolatainak feltérképezése, kiemelten kezelve az ún. a white-label szerződésekkel összefüggő és az esetlegesen közvetlen szerződéssel alá nem támasztott letétkezelői kapcsolatokat. A befektetési alapkezelők vonatkozásában az MNB kiemelt figyelmet fordított az ingatlanalapok működésével kapcsolatos kockázatokra, továbbá az ellenőrzési eljárások keretében a befektetési döntéshozatal, a befektetési döntések végrehajtása, a kockázatkezelés és a likviditáskezelés valamint a belső védelmi vonalak vizsgálatára. Az új piaci szereplőket tekintve az első félévben egy új befektetési vállalkozás, egy új szabályozott piac és négy új befektetési alapkezelő kezdte meg működését a hazai tőkepiacon.

A félév során összesen 8 – a felügyelt tőkepiaci intézmények előzetes értesítése nélkül elvégzett szűk körű, kifejezetten kockázatok szintetizáló és azok felépülését megakadályozó – operatív ellenőrzés indult és 6 vizsgálat zárult le. A vizsgálatok fókusza egyrészt az adatszolgáltatásokban tapasztalt egyes ellentmondások kapcsán a problémák feltárása, így annak tisztázása, hogy adatszolgáltatási hiba vagy komolyabb jogszabálysértés áll-e a háttérben, másrészt pedig a folya-

matos felügyelés során feltárt gyanúk további ellenőrzése volt. Egy befektetési szolgáltató esetében – illetékesség okán – a külföldi felügyelet részére jelzésre kerültek a feltárt hiányosságok. A belső védelmi vonalak témavizsgálatának kapcsán két intézmény esetében került megállapításra piaci visszaélések szűrésére alkalmazott kontroll rendszerben felmerülő hiányosság, illetve egyes intézményeknél adatminőségi és fedezettségi problémák is felmerültek.

A **tőkepiaci engedélyezési eljárások** között változatlanul jelentős az alapkezelők tevékenységével kapcsolatos aktivitás. Az elmúlt félévben négy befektetési alapkezelő kapott tevékenységi engedélyt és további öt alapkezelő számára engedélyezte az MNB a tevékenységi kör módosítását. Piacra lépett egy új üzletszerű bizalmi vagyonkezelő vállalkozás, továbbá a tőkepiaci intézmények engedélyezési eljárásai között még megemlíthendők a CRR szerinti elsődleges alapvető tőkeinstrumentummá minősítést érintő eljárások.

Az első félévben **11 piacfelügyeleti eljárást** zárt le az MNB, amely következtében mintegy 104 millió forint piacfelügyeleti bírságot és 29 millió forint felügyeleti bírságot szabott ki. A befejezett vizsgálatok közül kiemelendő annak a jogosulatlan tevékenységnek a feltárása, amelyben – első alkalommal a jogosulatlan tevékenységet vizsgáló piacfelügyeleti eljárások tekintetében – az ügyfél tevékenysége üzletszerűen végzett – főként idős, nyugdíjas személyeket megcélzó – (élet)járadékszolgáltatás nyújtására irányult. Bírság megállapítására ugyan nem került sor, tekintettel arra, hogy az érintett személy jogosulatlan tevékenysége az eljárás megindításakor még csak kezdeti fázisban volt (tényleges szerződéskötés nem történt), ugyanakkor az MNB határozatában megtiltotta, hogy az ügyfél járadékszolgáltatási tevékenységet végezzen. A beszámoló időszakában 9 piacfelügyeleti eljárás indult, amelyből 2 bennfentes kereskedelem, 1 a „short selling”-re vonatkozó szabályok megsértésének gyanúja miatt és 6 jogosulatlan tevékenység végzésének gyanújával.

A félévben a **nyilvános kibocsátók** tekintetében lezárásra került 2 IFRS célvizsgálat, illetve megvalósult a 2017. évi éves beszámolók elkészítésére vonatkozó előírásoknak való megfelelés ellenőrzése. A 2017-es üzleti évről készült beszámolók elsőköros, kötelező tartalmi elemek meglétének áttekintése után 3 kibocsátó értékpapírjai esetében a tőzsdei forgalmazás felfüggesztésére és bírság kiszabására került sor (éves beszámolót határidőben nem tették közzé), illetve további 1 kibocsátó részére került bírság kiszabásra, mivel éves beszámolójának közzétételét elmulasztotta (tőzsdei kereskedésének felfüggesztése már korábbi intézkedés eredményeként folyamatban volt). A tőkepiaci **kibocsátók engedélyezésével** kapcsolatban a beszámolási időszakban 307 határozat született. Az értékpapír kibocsátást érintően egy jelzálogbank kötvény- és jelzáloglevél kibocsátási programjához készült alaptájékoztatók közzététele került engedélyezésre. A Budapesti Értéktőzsde által üzemeltetett szabályozott piacra történő bevezetéssel kapcsolatban egy társaság kibocsátási tájékoztatója közzétételének engedélyezésére került sor. A befektetési alapok száma 2018-ban is növekedést mutat: a félévben már 37 új befektetési alap nyilvántartásba vétele történt meg. A Budapesti Értéktőzsdére bevezetett társaságok felvásárlása kapcsán az MNB egy vételi ajánlat jóváhagyásáról döntött, továbbá két esetben került sor az EMIR rendelet szerinti mentítésre a biztosítékeszközök cseréjére vonatkozó kockázatkezelési eljárások kialakítása alól.

Az MNB engedélyezési és felügyeleti tevékenységének továbbra is egyik fókuszpontjaként szerepelnek a **pénzmosás és a terrorizmus finanszírozás megelőzésével** kapcsolatos vizsgálatok, valamint egyéb hatósági feladatok. A Nemzeti Kockázatértékelés igénylésére vonatkozó figyelemfelhívást a jegybank január végén tette közzé felügyeleti honlapján, továbbá az MNB a piaci szereplők szakmai támogatása érdekében a felügyelete alatt álló szolgáltatók részére – egy „sorvezetőként” elkészített, kockázati tényezőket tartalmazó – mintadokumentumot dolgozott ki, amely a Nemzeti Kockázatértékeléssel egyidejűleg igényelhető.

2.3.2. Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége

Az év első félévében végzett folyamatos fogyasztóvédelmi felügyelési tevékenysége keretében az MNB 19 különböző témakörben végzett elemzést és ennek eredményeként összesen 31 fogyasztóvédelmi figyelmeztetést küldött a felügyelt intézmények részére a jogsértések megelőzése érdekében. A jegybank fogyasztói kérelemre 134 vizsgálatot indított, és összesen 111 fogyasztóvédelmi vizsgálatot zárt le, amelyekkel összefüggésben összesen 97,3 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki.

A 2017. évben bevezetett Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek (MFL) jelentősége folyamatosan nőtt a pénzügyi intézmények termékinálatában. Az MFL hitelek állománya 2018. június hónapban már meghaladta a 144 milliárd forintot, 2017 októbere és 2018 júniusa között már közel 13 ezer ügylet került folyósításra. A fogyasztók főként az 5 és 10 éves

kamatperiódusú hiteket választják és egyre többen döntenek a futamidő végéig fix MFL termékek mellett is. Az MNB az MFL termékek pályázati feltételeknek való megfelelésének rendszeres ellenőrzése mellett a minősített hiteltermékekkel kapcsolatos ügyféljelzéseket is vizsgálja. Az ellenőrzés hatására az intézmények javították a tájékoztatási hiányosságokat többek között a terméktájékoztatók és befogadási ajánlatok információtartalma, valamint a honlapjaikon közzétett információs anyagok tekintetében.

Az MNB továbbra is kiemelten kezeli a pénzügyi intézmények kereskedelmi kommunikációs tevékenységének felügyeletét. Több olyan célvizsgálatot is indított, amelyek keretében azt vizsgálta, hogy a pénzügyi intézmények miként tesznek eleget a teljes hiteldíj mutató (THM) és a reprezentatív példa feltüntetésére vonatkozó kötelezettségeknek. A hat pénzügyi intézménynél indított vizsgálatosorozatban megállapítást nyert, hogy kereskedelmi kommunikáció során több esetben nem, vagy nem feltűnően jelenítették meg a hitelköltségeket összegző THM értékét, valamint nem megfelelően alkalmazták a reprezentatív példa megjelenítésére vonatkozó jogszabályi előírásokat. Az MNB a vizsgálatai nyomán feltárt jogsértések miatt összesen 76 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki, és kötelezte a pénzügyi intézményeket a vonatkozó előírások jövőbeni betartására.

A pénzügyi vállalkozások fogyasztóvédelmi felügyelésében a félévben kiemelt hangsúlyt kapott a lejárt követelészárlási tevékenység ellenőrzése, amely a banki portfóliótisztítás eredményeképp egyre nagyobb súllyal jelenik meg a szektorban. A kapcsolódó témavizsgálat keretében már lezárt 7 eljárásban az MNB minden érintett intézmény felé jelzett fogyasztóvédelmi szempontból aggályos gyakorlatokat. Az eljárásokhoz kapcsolódóan bírság kiszabására is sor került azokban az esetekben, ahol a pénzügyi szolgáltatásokból eredő követelések eladása során az intézmények nem az elvárható gondosság követelményének megfelelően jártak el, megteremtve annak lehetőségét, hogy a követelészárlásra engedéllyel nem rendelkező társaságok és magánszemélyek engedélyköteles követelészárlási tevékenységet folytassanak.

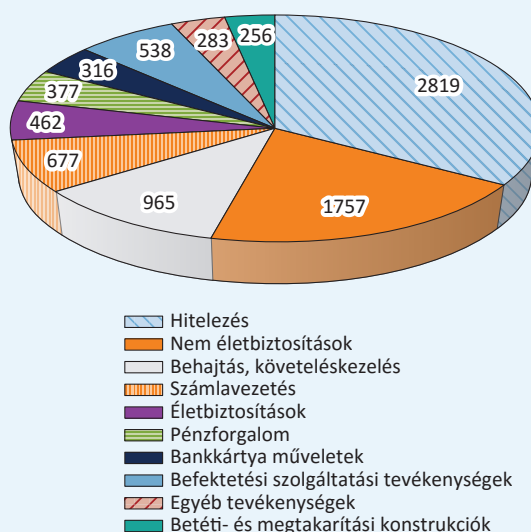
A félévben zárult vizsgálatok közül kiemelendő az egyik jelentős piaci részesedéssel rendelkező pénzügyi vállalkozás hivatalból indult célvizsgálata, amely során 2 millió forint fogyasztóvédelmi bírság kiszabása történt meg a panaszkezelésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt.

A biztosítási szektorban a lakossági befektetési csomagtermékek tájékoztatási és értékesítési folyamataira vonatkozó egységes előírásokat tartalmazó európai uniós rendelet (PRIIPs), valamint az egységes tájékoztatók létrehozását, illetve a közvetítői jutalékok nyilvánossá tételét előíró európai uniós biztosításerőltékesítési irányelv (IDD) hatályba lépése hozott jelentős változásokat. Az MNB az intézmények felkészülését, az új szabályozás gyakorlatba történő átültetését szorosan nyomon követte, amely lehetővé tette az esetlegesen felmerülő kockázatok proaktív kezelését. A kötelező ügyfélalkalmassági és megfelelőségi felmérések gyakorlati megvalósulásának, az értékesítési és szerződés-ápolási folyamatokba épülésének ellenőrzése továbbra is a felügyelet kiemelt feladatai közé tartozik. A biztosítási és pénztári piacon mindezen túlmenően a vizsgálatok és elemzések során olyan, a fogyasztók széles körét érintő tárgyköröket tekintett át a jegybank, mint a fogyasztók tájékoztatása, illetve az intézmények nyilvántartási rendszerei, kárszolgáltatása és panaszkezelése. Kiemelt fókuszot kapott a hitelfedezeti, illetve kiterjesztett garanciát nyújtó csoportos biztosítások és – a szezonális jelentőségére is figyelemmel – az utasbiztosítások témája. Mind a kérelemre, mind a hivatalból indult vizsgálatokban nagy súllyal jelentek meg a befektetési egységekhez kötött életbiztosításokkal kapcsolatos tájékoztatások és a lejárat előtti újrakötések, illetve a gépjármű-biztosításoknál és az ingatlanbiztosításoknál a kárszolgáltatás témakörei.

Az MNB ügyfélszolgálatához az első félévben 13768 ügyfélszolgálati megkeresés és kérelem érkezett. Az ügyfélszolgálati tapasztalatok alapján a megkeresések és kérelmek szektor szerinti megoszlása közel változatlan a megelőző időszakhoz képest, az ügyféljelzések legnagyobb arányban a pénzpiacot (53 %), valamint a biztosítási piacot (22 %) érintették. Az ügyfélszolgálat a félév során 8232 telefonos megkeresést fogadott, míg személyesen 1407 alkalommal keresték fel az MNB ügyfélszolgálati irodáját. A pénzügyi fogyasztóvédelmi kérelmek száma a félévben 1270 volt, továbbá e-mailben 2859 megkeresés érkezett az MNB ügyfélszolgálatához.

8. ábra**Kérelmek és ügyfélszolgálati megkeresések főbb szolgáltatás típus szerinti megoszlása**

(2018. I. félév, db)

Forrás: MNB.

Az MNB a lakosság pénzügyi tudatosságának és pénzügyi kultúrájának fejlesztése érdekében országos pénzügyi fogyasztóvédelmi tanácsadó irodahálózatot működtet. 2018 áprilisára az ország minden megyeszékhelyén megnyílt egy, a pénzügyi fogyasztóvédelmi szervezetek által üzemeltetett, a fogyasztók tájékozódását és jogérvényesítését segítő, ingyenes tanácsadói szolgáltatást nyújtó iroda. A hálózat az első félévben a megyeszékhelyen kívül összesen 202 alkalommal tartott kihelyezett pénzügyi fogyasztóvédelmi tanácsadást, amelyen 1383 ügyfél vett részt. Ez időszak alatt az irodákat mintegy 14.000 alkalommal keresték fel a fogyasztók.

A „Civil Háló Támogatási Program 2017” elnevezésű pályázat keretében benyújtott pályázatok elbírálását követően az első félévben három szervezet valósított meg egyedi projektet a pénzügyi kultúra fejlesztése és a pénzügyi tudatosság növelése céljából.

A tavalyi sikeres kiírásra tekintettel az MNB idén is meghirdette az immár hét hazai vezető felsőoktatási intézménnyel közös egyetemi hallgatói ötletpályázatát. A „Pénzügyek felsőfokon – Légy kreatív!” elnevezésű pályázattal a jegybank a fiatal generációt is be kívánja vonni a fogyasztók pénzügyi kultúrájának és pénzügyi tudatosságának fejlesztésébe. A versenyre összesen 90 pályamű érkezett. Az előzetesen megadott témák közül a legtöbben a pénzügyileg sérülékeny csoportok elérésére és a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel Kalkulátor népszerűsítésére dolgoztak ki javaslatot, de a kamatkockázat kezelésével kapcsolatosan is születtek izgalmas megközelítésű és szakmailag jól alátámasztott ötletek.

Az MNB, a 2017-ben megkezdett tematika mentén, idén is folytatta pénzügyi témákra felhívó kommunikációs kampányok szervezését. Az évindító „Még nem késő megtervezni az évet!” kampány megjelenései az egész évre vonatkozó tudatos tervezés, az év közben jelentkező nagyobb kiadásokkal is számoló költségvetés-készítés jelentőségére hívta fel a figyelmet. A kampányüzenetek jelentős látogatószámmal rendelkező weboldalakon, hírportálokon és a közösségi médiában, bevásárlóközpontokban, továbbá a Pénzügyi Navigátor partnerekkel kötött együttműködési megállapodások révén vezető áruházláncok egységeiben és postafiókokban jelentek meg.

A pénzügyi tudatosság fejlesztéséről szóló társadalmi célú együttműködéseknek köszönhetően az MNB és a Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat munkatársai idén tavasszal is részt vettek az egyik hazai piacvezető áruházlánc által szervezett Fogyasztóvédelmi Nap programban. Ennek keretében összesen 11 áruházban személyesen hívták fel a fogyasztók figyelmét a tudatos pénzügyi tervezés fontosságára. Szintén a fogyasztók személyes elérésének céljából az MNB munkatársai az egyik diszkontlánc május elseji családi napján fogadták és válaszolták meg a fogyasztók kérdéseit. A társaság ezt követően a munkavállalói számára kialakított belső TV hálózatán megkezdte a Pénzügyi Navigátor kisfilmek vetítését.

A partnerek számát bővítve a pénzügyi kultúra fejlesztése érdekében az MNB együttműködést alakított ki az egyik népszerű hazai online stratégiai kvízzjátékot működtető vállalkozással, így az év második felétől 10 kérdéssel megjelennek a pénzügyi tudatosságot célzó témák az online felületeken.

2.4. SZANÁLÁS

A szanálási törvény rendelkezései alapján az MNB gyakorolja a tulajdonosi jogokat a szanálási vagyongazdálkodási feladatokat ellátó MSZVK Magyar Szanálási Vagyongazdálkodó Zrt. (MSZVK) felett. Az MKB Bank 2015. évi szanálása során az MSZVK által átvett, döntően nem teljesítő kereskedelmi ingatlanhitelezésből származó követelés, illetve ingatlanállomány kezelése a portfólió 2018. júniusi értékesítése eredményeképpen döntő mértékben lezárult. A hitelportfóliók piacán tapasztalható változások következtében, a portfólió piaci értéke már jóval magasabbnak mutatkozott, mint a további menedzselésből várható bevételek jelenértéke. A portfólióelemek értékesítésével a vagyongazdálkodási időszak jelentősen lerövidül, realizálhatóak a kedvező piaci hangulatból fakadó előnyök, valamint a portfólió jövőbeli kezelésével összefüggésben felmerülő finanszírozási költségek is megtakaríthatók. Az értékesítés nyomán az MSZVK által a Szanálási Alaptól 2015-ben felvett kölcsön, annak kamatai és a további járulékos költségek teljes mértékben visszafizetésre kerültek, ami hozzájárul a pénzügyi stabilitási védőháló további erősödéséhez.

A szanálási feladatkörében eljáró MNB az összevont alapú felügyelet alá nem tartozó intézményekre egyedi, az összevont alapú felügyelet alá tartozó intézményekre csoportszintű szanálási tervet készít, valamint rendszeresen felülvizsgálja azokat. A szanálási tervezés célja az intézmény struktúrájának, működésének figyelembe vételével a szanálási stratégia és a szanálási eszközök kidolgozása, a felmerülő akadályok megszüntetése annak érdekében, hogy egy esetlegesen bekövetkező egyedi vagy rendszerszintű válsághelyzet esetén az intézménynél a szanálás gördülékenyen megvalósítható legyen. Mindezek eredményeként a pénzügyi stabilitás megóvása érdekében a szanálási hatóság rendelkezzen forgatókönyvekkel olyan válsághelyzetek kezelésére, amelyek piaci vagy felügyeleti eszközökkel nem vagy nem megfelelően kezelhetők. A részletes szanálási tervek elkészítéséhez a rendelkezésre nem álló adatok tekintetében az MNB 2018-ban is adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a Szantv. hatálya alá tartozó hitelintézetek és befektetési vállalkozások vonatkozásában.

A szanálhatósági értékelések lefolytatását követően, az MNB 2018 első félévében további hét egyszerűsített kötelezettség alá eső hitelintézet esetében készített szanálási terveket.

A határon átnyúló intézménycsoportok esetében fogadó szanálási hatósági szerepkörben az európai uniós székhelyű anyavállalatok magyarországi leánybankjai vonatkozásában az Egységes Szanálási Testülettel (Single Resolution Board – SRB) együttműködve vesz részt a csoportszintű szanálási tervezésben a konszolidált szintű MREL előírásokra vonatkozó együttes döntések elkészítésében. Az MNB az SRB megkereséseinek megfelelően teljesíti a csoportszintű szanálási terv készítéséhez szükséges adatszolgáltatást, szakmai hozzájárulást, valamint folyamatosan figyelemmel kíséri az EU-ban működő más nemzetközi szanálási kollégiumok munkáját és követi a nemzetközi trendeket.

Az MNB mint csoportszintű szanálási hatóság továbbra is elkötelezett az általa irányított szanálási kollégiumban folyó aktív szakmai munka iránt, így felülvizsgálta a határon átnyúló tevékenységet végző hazai székhelyű bankcsoport 2017-ben elkészült csoportszintű szanálási tervét, melyet 2018 első félévében a társhatóságok közös döntéssel elfogadtak.

A félév során a szanálási feladatkörében eljáró MNB képviselői tagként részt vettek a Szanálási Alap és az OBA igazgatótanácsának munkájában is. A vonatkozó európai uniós szabályozással összhangban, az MNB a Szanálási Alap minden egyes tagintézményét tájékoztatta az alaphoz fizetendő 2018. évi rendszeres díj összegéről.

Az MNB kiemelt figyelmet fordított a szanáláshoz kapcsolódó módszertanok fejlesztésére. Ennek eredményeként piaci konzultációt kezdeményezett a szavatoló tőkére és a leírható kötelezettségek (MREL) előírására vonatkozó keretrendszerrel, valamint kidolgozta a közérdek értékelésének módszertanát. Az MNB szakértői az EU intézményeivel történő folyamatos együttműködés keretében az Európai Bankhatóság (European Banking Authority - EBA), az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási Nyugdíjfelügyeleti Hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA), valamint az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (European Securities and Markets Authority - ESMA) különböző, a szanálást érintő jövőbeni szabályozás előkészítésével foglalkozó munkacsoportjaiban aktívan részt vettek.

2.5. FIZETÉSI ÉS ÉRTÉKPAPÍR-ELSZÁMOLÁSI RENDSZEREK

Azonnali fizetési rendszer létrehozása

Az azonnali fizetési rendszer létrehozása az ütemterv szerint halad, így a tervek szerint 2019. júliusában elérhetővé fog válni az új fizetési szolgáltatás Magyarországon. 2018. első negyedévében, a szállító kiválasztását követően megkezdődött a központi infrastruktúra létrehozása a GIRO Zrt-ben. Ezzel párhuzamosan az MNB is megkezdte az azonnali rendszer banki likviditáskezelését támogató funkcióinak a létrehozását. Az érintett piaci szereplőknél is folyamatban van a felkészülés az azonnali fizetési szolgáltatásra. Az országos projekt vezetése folyamatosan nyomon követi az érintett bankok fejlesztéseit, a rendszeres banki jelentések alapján pedig megállapítható, hogy a felkészülés ütemterv szerint halad minden intézménynél.

Az azonnali fizetési szolgáltatással és a központi rendszer működésével kapcsolatos információmegosztás folyamatos a projektben, az MNB és a GIRO számos munkacsoportban szorosan együttműködik a piaci szereplőkkel, emellett az MNB azonnali fizetéssel foglalkozó oldalán található, folyamatosan frissülő gyakori kérdések között is szerteágazó információk érhetőek el. A projekt résztvevőinek folyamatos tájékoztatása érdekében március 1-én az MNB egy információs fórumot szervezett, melyen az érintett intézmények képviselői jelentős számban vettek részt. A fórumon részletes tájékoztatást kaptak a projekt állapotáról, az azonnali fizetési szolgáltatásra vonatkozó szabályozás legfontosabb előírásairól, a központi infrastruktúra létrehozásának ütemezéséről, valamint a központi infrastruktúrát szállító cég más országokban szerzett tapasztalatairól a rendszerre épített fizetési szolgáltatások kapcsán.

A fizetési szolgáltatások alapjainak az egységesítése érdekében folyamatban van a főbb fizetési helyzetek alapfolyamatainak a meghatározása, ehhez kapcsolódóan a gyakori adatbeviteli megoldások lehetséges szabványosításának az előkészítése, valamint a fizetési kérelemmel kapcsolatos egyes üzleti folyamatokra vonatkozó javaslatok kidolgozása. Ez a munka nagymértékben támogatja a piaci szereplők fizetési szolgáltatásainak a létrehozását és a közöttük lévő átjárhatóság megteremtését. A 2018. első féléve során a tájékoztatási munkacsoport közreműködésével elemzés készült arról, hogy az azonnali fizetés kapcsán milyen módon lenne lehetséges egy fizetési márka bevezetése és ennek milyen hatásai lehetnek hosszabb távon az azonnali fizetési szolgáltatás használatára és a ráépülő innovatív szolgáltatások fejlesztésére. Az elemzés alapján a Projektirányító Bizottság támogatta az alapszintű azonnali átutalási szolgáltatásra vonatkozóan egy fizetési márka bevezetését, így az ennek létrehozására irányuló munka is megkezdődött.

Az MNB létrehozott egy „Gyakori kérdések és válaszok” honlapot a megújított Pénzforgalmi irányelv (PSD2⁵) kapcsán

A gyakori kérdések és válaszok listája a pénzforgalmi piaci szereplőktől az MNB-hez beérkezett kérdéseket és az azokra adott válaszokat tartalmazza, amelyet a jegybank pénzforgalommal kapcsolatos honlapján tesz közzé. A lista közzétételével az MNB célja minden piaci szereplő tájékoztatása a PSD2-vel összefüggő egyes kérdésekhez kapcsolódó álláspontjáról, mivel a jogszabályi változások nem kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatókat érintik, hanem egyéb szereplőket is, úgy mint az új informatikai biztonsághoz kapcsolódó szabályok kapcsán az informatikai vállalkozásokat. A honlap rendszeres időközönként frissül a beérkező új kérdésekkel és információkkal. A könnyebb kezelhetőség érdekében minden egyes kérdésnél megtalálható a kérdés sorszáma és az utolsó frissítés időpontja.

Pénzforgalmi állásfoglalások és ellenőrzések

Az első félév során a jegybank közigazgatási és ügyfélmegkeresések alapján 12 db pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Ebből két esetben a Pénzügyminisztérium megkeresése két új kormányrendelet tervezet kapcsán került sor pénzforgalmi szakmai vélemény megadásra. Míg a további tíz esetben hitelintézeti, egyéb gazdasági társasági és ügyvédi megkeresésre adott állásfoglalást vagy szakmai véleményt az MNB.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 irányelve a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

2018 első félévében pénzforgalmi ellenőrzés tárgykörben tíz új hatósági eljárást indított a jegybank. A megindított eljárások közül nyolc intézmény esetében a helyszíni ellenőrzés megtörtént, illetve hat korábban megindított eljárás került lezárásra. A lezárt vizsgálatok esetében intézkedések előírására és bírság kiszabására került sor.

Az AMI-SeCo NSG március 14-i és június 19-i ülései

2018. március 14-én sor került az értékpapír- és fedezetkezeléssel foglalkozó hazai munkacsoport, a magyar AMI-SeCo NSG második ülésére. Az ülésen résztvevők megtárgyalták, hogy a társasági események kezelésének hazai folyamatait milyen menetrend mentén érdemes harmonizálni az európai sztenderdekkel. A KELER Zrt. vezetésével zajló szakmai munka eredményeként az értékpapír-kibocsátók által meghirdetett társasági események lebonyolítása hatékonyabban fog végbemenni, ám ennek megvalósításához a kibocsátók, letétkezelők, infrastruktúrák és szabályozó hatóságok szoros együttműködése szükséges. A harmonizációs folyamat az MNB támogatását élvez, a kapcsolódó koordináció elvégzéséhez pedig megfelelő fórumként szolgál a hazai AMI-SeCo NSG.

A magyar AMI-SeCo NSG harmadik ülésére 2018. június 19-én került sor. Az ülésen megvitatásra került a KELER Zrt., a BÉT Zrt. és az MNB által jegyzett reformcsomag, mely a társasági események kezelésének hazai folyamatait kívánja modernizálni. A reformcsomag egyes elemei elősegítik az európai harmonizációs feladatoknak való megfelelést, illetve hatékonyabbá teszik a társasági események feldolgozását és az ehhez kapcsolódó további feladatok elvégzését. A KELER, a BÉT és az MNB a munkacsoport felhatalmazása alapján egyeztetéseket kezd az érintett minisztériumokkal a koncepció teljeskörű megvalósítása érdekében.

Pénzforgalommal és fizetési rendszerekkel kapcsolatos publikációk

A Hitelintézeti Szemle 2018. március számában jelent meg Ilyés Tamás és Varga Lóránt tanulmánya, amelyben a fizetési kártya elfogadását és a fizetési kártya használatát tanulmányozták a hazai kiskereskedelmi szektorban. Elemzésük alapja a NAV által gyűjtött online pénztárgép adatbázis számlaszintű, részletes forgalma Magyarországon. A kiskereskedelmi szektor jelentős hányadában 2014 óta kötelező az online pénztárgépek használata. A 2015-ös és 2016-es évet lefedő adatbázis több mint 170 000 kereskedőt, valamint több mint 7,5 milliárd kiskereskedelmi tranzakciót tartalmaz. Fő megállapításuk, hogy a fizetési kártya elfogadásának legjelentősebb tényezője a kereskedő forgalmának mértéke, bár a kapcsolat nem lineáris. A használattal kapcsolatosan úgy találták, hogy az elméleti megközelítéssel ellentétben a fizetési kártya használata nem nő folyamatosan a tranzakciós értékkel. A kártya használatának növekedése megközelítőleg 15 ezer forintnál megáll és csökkent a magasabb értékeknél.

Konferenciák és szakmai előadások

A jegybank az első féléve során egy konferencián tartott szakmai prezentációt, amely prezentáció témája a PSD2 kapcsán bevezetendő új informatikai biztonsági követelmények voltak. Továbbá előadást tartott az MNB - a Magyar Bankszövetség szervezésében - a magyar bankok felső vezetőinek tájékoztatására szervezett eseményen, ahol az azonnali fizetési rendszer infrastruktúrájának fejlesztéséről esett szó.

2.6. DEVIZATARTALÉK-KEZELÉS

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank – jegybanktörvényben rögzített – egyik legfontosabb feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékot, amik közül a legfontosabbak a következők:

- piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- monetáris és árfolyam-politika támogatása (intervenciók kapacitás biztosítása),
- devizalikviditás biztosítása a bankrendszer számára,
- az állam tranzakciós devizaigényének biztosítása.

A piaci szereplők továbbra is figyelemmel kísérik a devizatartalék nagyságának alakulását. Az MNB rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérésére.

2018 első 6 hónapja során a nemzetközi tartalékok mindvégig betöltötték az „international collateral” szerepet.

A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt félévben. A negatív nettó devizakibocsátás révén az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) megnövekedett forintbetétje terhére a jegybanktól vásárolt devizából törlesztette devizaadósságait. Emellett e körben említhető még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak be Magyarországra, amelyek így a korábbi évekhez hasonlóan előretételek is lényeges forrásai a devizatartaléknak. A fenti tranzakciós célok kielégítése a vizsgált időszak során is zökkenőmentesen zajlott.

A tartalék nagysága

2018 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 24,1 milliárd euro volt, ami 0,7 milliárd euro növekedést jelent a 2017. év végi 23,4 milliárd eurós értékhez képest.

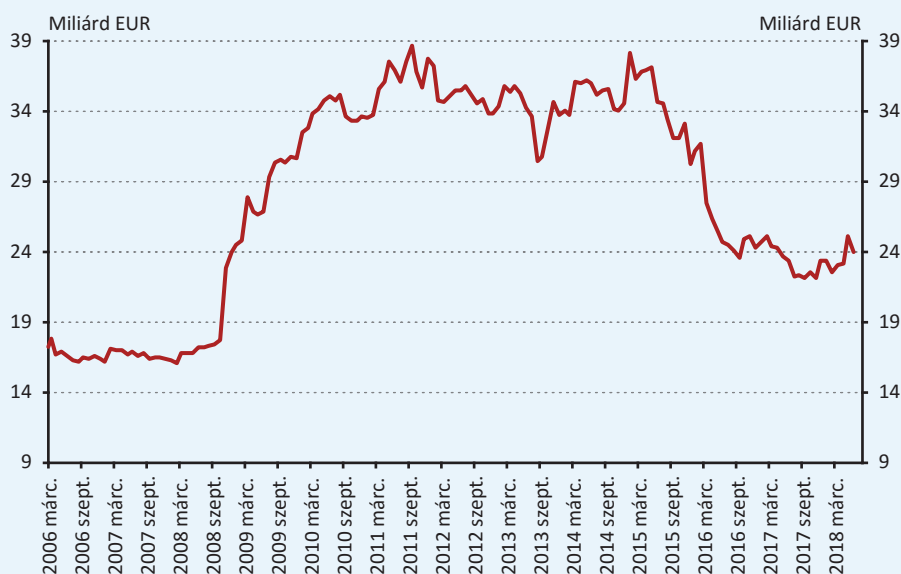
A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt félév során:

Az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) adósság törlesztési célú tételei, illetve a Magyar Államkincstár (MÁK) devizakiadásai összességében mintegy 2,4 milliárd euróval mérsékeltek a devizatartalékokat. A csökkenés egyik oka az ÁKK februári 1,25 milliárd eredeti névértékű amerikai dollár, illetve júniusi 1,5 milliárd eredeti névértékű euro kötvénylejárata volt. E hatásokat mérsékelte a márciusban kibocsátott 30 milliárd japán jen névértékű kötvény.

Az irányadó eszköz korlátozásához kapcsolódó forintlikviditást nyújtó devizaswap tenderek nettó 1,5 milliárd euróval növelték a tartalékok nagyságát.

A tartalékok növekedése irányába hatott továbbá az Európai Bizottságtól ebben a félévben érkezett 1 milliárd euro összegű nettó transzfer. A tartalékok mintegy 300 millió eurós átértékelődése tovább növelte a tartalékok szintjét.

9. ábra
A devizatartalék nagyságának alakulása

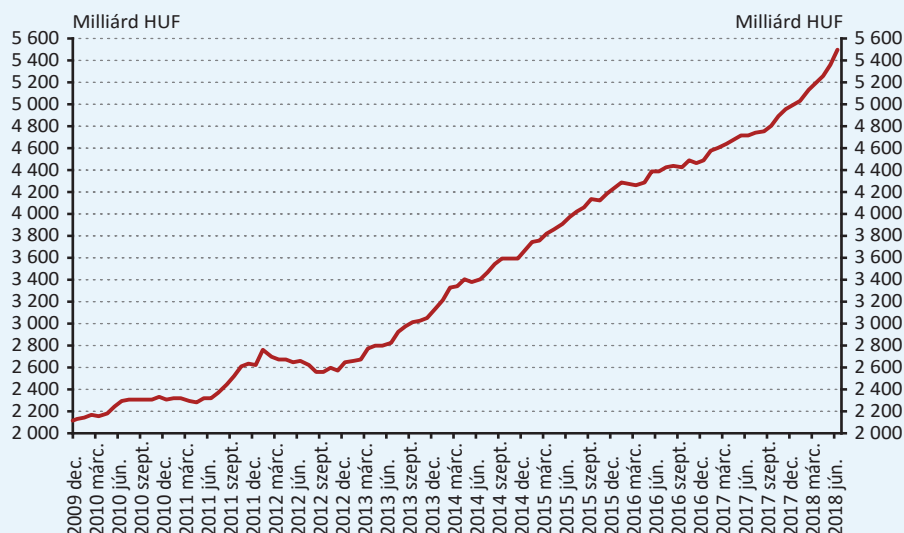

2.7. KÉSZPÉNZ-LOGISZTIKAI TEVÉKENYSÉG

A forgalomban lévő készpénz

Az idei év első félévében is tovább folytatódott a készpénzállomány bővülése, így 2018. június végén a **forgalomban lévő készpénzállomány** értéke 5 533,8 milliárd forint volt. A szezonálisan igazított érték a 2017. év végi adathoz képest 10 százalékos, 503,9 milliárd forintos növekedést mutat.

10. ábra
A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

6. táblázat
A forgalomban lévő bankjegyek és érmék⁶
(2018. június 30-i és 2017. június 30-i adatok)

Bankjegyek	2018				2017			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	179,2	3 584,3	36,0	66,0	142,9	2 857,6	31,3	61,1
10 000 forint	159,9	1 598,7	32,0	29,0	154,6	1 546,6	33,9	33,1
5 000 forint	26,8	133,9	5,0	3,0	26,8	134,3	5,8	2,9
2 000 forint	23,7	47,3	5,0	1,0	25,0	50,1	5,5	1,1
1 000 forint	70,3	70,3	14,0	1,0	66,6	66,6	14,6	1,4
500 forint	41,4	20,7	8,0	0,0	40,6	20,3	8,9	0,4
Összesen	501,2	5455,2	100,0	100,0	456,5	4675,5	100,0	100,0
Érmék	2018				2017			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	144,2	28,8	8,0	42,0	133,9	26,8	8,0	41,7
100 forint	186,2	18,6	10,0	27,0	173,8	17,4	10,4	27,0
50 forint	170,7	8,5	10,0	13,0	157,7	7,9	9,5	12,3
20 forint	320,5	6,4	18,0	9,0	297,8	6,0	17,9	9,3
10 forint	368,3	3,7	21,0	5,0	344,7	3,4	20,6	5,4
5 forint	599,1	3,0	33,0	4,0	560,6	2,8	33,6	4,3
Összesen	1 788,8	69,1	100,0	100,0	1 668,5	64,3	100,0	100,0

⁶ A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

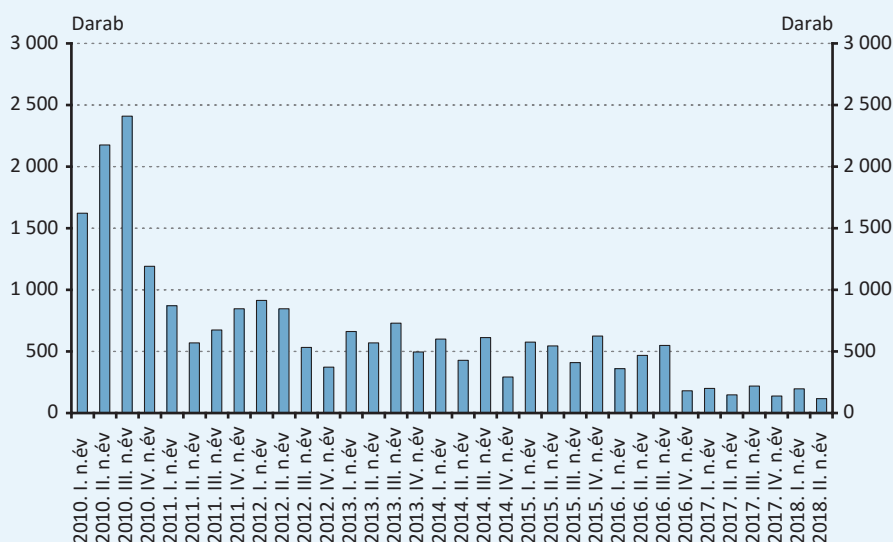
2018 első félévének utolsó napján a **forgalomban lévő bankjegyek** értéke 5 455,2 milliárd forint, mennyisége 501,2 millió darab volt. Ez értékben 17 százalékos, a mennyiséget tekintve 10 százalékos növekedést mutat 2017 azonos időszakának végéhez képest. A növekedés elsősorban a húszezer forintosok esetében volt jelentősebb mértékű.

A **forgalomban lévő érmék** értéke 69,1 milliárd forint, mennyisége 1 788,8 millió darab volt 2018. június végén. Ez értékben és mennyiségben is 7 százalékkal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. A növekedés valamennyi címletet érintette.

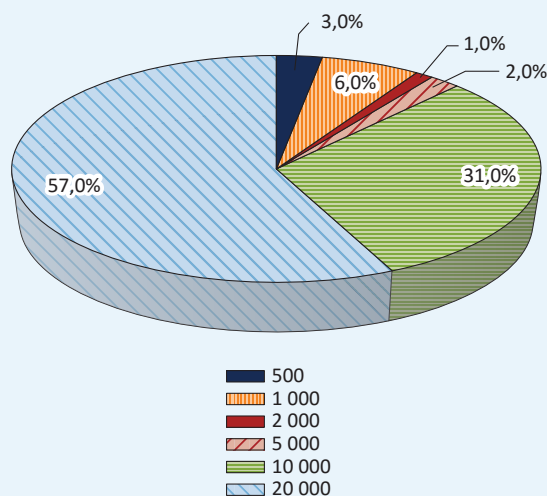
A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

A forint bankjegyek hamisítása 2017 azonos időszakához képest 8 százalékos csökkenést mutat 2018 első félévében. A forinthez hasonló nemzeti valuták sorában továbbra is kedvezőnek tekinthető ez az érték. Az elmúlt 6 hónapban 315 darab hamis forintbankjegy került kiszűrésre a forgalomból.

11. ábra
A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása

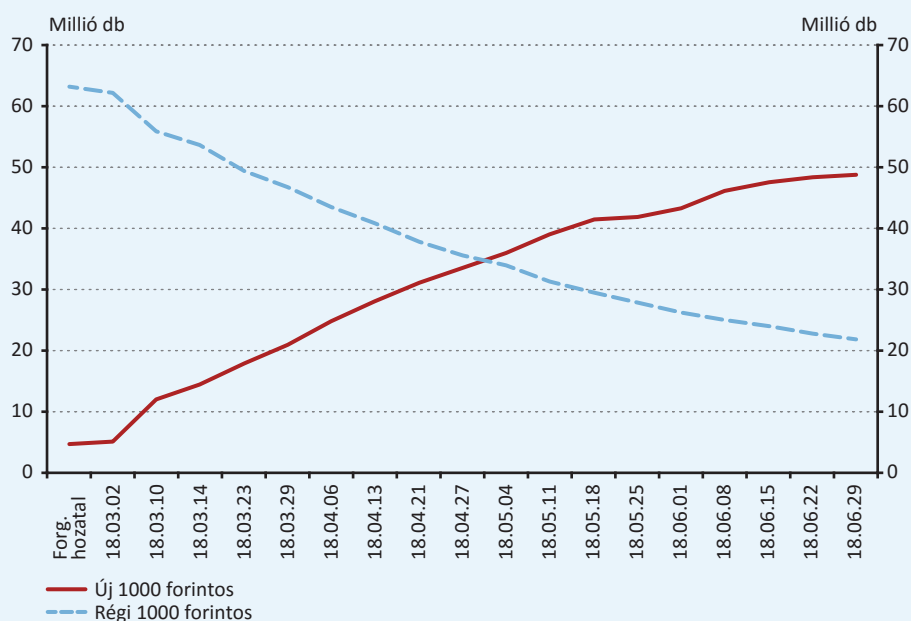
A lefoglalt hamisítványok többsége a magasabb értékű címletek, döntően a 20 000 forintos bankjegyek közül került ki. Készítési módjukra változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) jellemzők. A rátekintésre esetleg megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással) és/vagy a kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

12. ábra**A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2018 első félévében**

A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős: a jegybank szakértői összesen 232 darab különböző valutahamisítványt vizsgáltak az első félévben. Ezen belül a hamis euro bankjegyek száma 133 darab volt.

Jól halad a 2018 márciusában kibocsátott új 1000 forintos bankjegy cseréje

A Magyar Nemzeti Bank 2018. március 1-jén hozta forgalomba a megújított 1000 forintos bankjegyet. Négy hónappal a kibocsátás után, 2018. I. félévének végén a régi 1000 forintos bankjegyek közel 70 százaléka már új bankjegyre cserélődött a készpénzforgalomban. A címlet korábbi verzióinak bevonására 2018. október 31-i határral kerül majd sor, így 2018. november 1-től ennél a címletnél is már csak a megújított bankjegyekkel fizethetünk.

13. ábra**A forgalomban lévő 1000 forintosok száma**

Emlékérme-kibocsátás

Emlékérme–és forgalmi érme emlékváltozat–kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében kizárólagosan az MNB jogosult bankjegy- és érmekibocsátásra – ideértve az emlékbankjegyet és az emlékérmét is, amelyek Magyarország törvényes fizetőeszközei, de nem forgalmi célokat szolgálnak. A Magyar Nemzeti Bank – a külföldi jegybankok gyakorlatával összhangban – azzal a céllal bocsát ki emlékérmeket, hogy az ország életében jelentős történelmi, kulturális és tudományos évfordulókról, eseményekről és személyekről az utókor számára maradandó formában állítson méltó emléket. Ennek szellemében 2018 első félévében az MNB 8 témában 16 emlékérmét bocsátott ki.

2014-től minden nemesfém-ből készült emlékérmét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB, ezzel kedvezve azoknak az érdeklődőknek, akik egy-egy téma művészi megvalósítását mérsékeltebb áron szeretnék megvásárolni. Emellett az MNB és a Magyar Pénzverő Zrt. a fiatalabb korosztály érme gyűjtési kedvét kívánja ösztönözni azzal, hogy számukra is megfizethetővé teszi az emlékérmeket. Így a nemesfém érmék (kivéve a miniarany emlékérmeket) veretével azonos éremképpel, 2000 forintos névértékben, színesfém változatban is elkészülnek.

A téma társadalmi jelentőségére tekintettel, az MNB 2 alkalommal bocsátotta forgalomba az 50 Ft-os forgalmi érme emlékváltozatát, mindkét esetben 2 millió példányban.

Emlékérme-kibocsátás Görgei Artúr születésének 200. és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kitörésének 170. évfordulója alkalmából

A Magyar Nemzeti Bank „Görgei Artúr” megnevezéssel 10 000 forintos címletű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki 2018. január 30-án. Az emlékérmek kibocsátás kettős apropóját az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kitörésének 170. évfordulója és a szabadságharc egyik legkiemelkedőbb hadvezérének 200. születési évfordulója adta.

Az emlékérmék előoldalán ábrázolt csatajelenetben az 1848-49-es forradalom és szabadságharc egyik győztes csatája elevenedik meg, amit Than Mór: Görgey lovasrohamot vezényel a második komáromi csatában Herkálypusztánál című festménye ihletett. Fölötte félköríratban az 1848-49-es forradalom és szabadságharc legjelentősebb, győztes ütközetei helyszíneinek felsorolása (ISASZEG, BUDA, KOMÁROM, VÁC) jelenik meg, a csaták időrendi sorrendjében.

Az emlékérmék előlapján, külső körgyűrűben helyezkednek el az emlékérmek kötelező alaki kellékei: a MAGYARORSZÁG felirat, a 10 000 illetve a 2000 FORINT értékjelzés, a BP. verdejel, valamint a 2018-as verési évszám.

Az elő- és hátlap érmeképi összhangját a hátlapon is megjelenő külső körgyűrűs szerkezet erősíti, amelyet kissé megtört Görgei Artúr dagerrotípia alapján készült, félalakos ábrázolása. A portré háttérében – emelt síkú középmezőben – az 1884. november 23-án a Nemzet című napilapban megjelent, 207 honvéd által aláírt „Nyilatkozvány”-ban Görgei Artúr mellett kiállók neve olvasható mikro méretű írással (nem teljes számban, három különböző betűméretben), amelyben katonatár-

sai így foglaltak állást a hadvezér mellett: „...nyílt egyenességgel bátran kimondhatjuk: hogy a világosi fegyverletétel oly nagy túlerővel szemben nem volt árulás, nem volt fegyvereinket meggyalázó tény, nem volt a haza elleni bűn, — hanem volt a honfivér további hasztalan ontását megszüntető emberséges és tisztességes befejezése egy azontúl reménytelen, céltalan, s azért tovább nem is indokolható háborúnak. ...”

A külső körgyűrűben bal oldalon olvasható a GÖRGEI ARTÚR negyedkörirat, valamint Görgei Artúr születési és halálozási évszáma, a jobb oldalon pedig az emlékérmét tervező Szilos András fémműves formatervező mesterjegye.

Mindkét emlékérmé átmérője 38,61 mm, széle recézett. A 10 000 Ft névértékű emlékérmé 925 ‰ finomságú ezüsből, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült. A 31,46 gramm súlyú ezüst érme tükörfényes (proof), a 30,8 gramm súlyú színesfém érme selyemfényes (BU) kivitelben készült. Maximálisan 5-5000 darab verhető belőlük.

Emlékevény-kibocsátás a 2018-as FIFA Világbajnokság tiszteletére

A Magyar Nemzeti Bank „FIFA Világbajnokság Oroszország, 2018” megnevezéssel 5000 forintos címletű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki 2018. február 23-án.

Az emlékérmék előoldalán a Föld stilizált ábrázolása jelenik meg, műhold pályák köríveivel érzékeltetve a Föld forgását, valamint a sport lendületét. A motívum a sportesemény globális jelentőségére utal. Tőle jobbra a XXI. Labdarúgó Világ-bajnokság hivatalos logója látható. Itt találhatóak továbbá a kötelező alaki kellékek, mint a MAGYARORSZÁG felirat alsó negyedköriratban, az egy blokkban két egymás alatti sorban olvasható 5000, illetve 2000 értékjelzés és FORINT felirat, valamint függőleges irányban a BP. verdejel és a 2018-as verési évszám.

Az emlékérmék hátoldalán egy labdarúgó stilizált alakja jelenik meg a mai akrobatikus futball egyik leglátványosabb mozdulata, az ollózás közben. A mozdulat dinamikáját a háttérben megjelenő két, időben eltolódó fázismozdulat ábrázolása erősíti, valamint a repülő futball labdát körülvevő ívek, amelyek az előoldalról is visszaköszönnek. A hátoldalán a FIFA VILÁGBAJNOKSÁG 2018 felirat olvasható 3 egymás alatti sorban. Az emlékérmé jobb szélén, lent az emlékérmé grafikai tervét készítő Puskás Erika tervezőművész mesterjegye található. A grafikai tervek alapján a gipszmodelleket Kósa István készítette.

Mindkét emlékérmé átmérője 30,00 mm, súlya 12,5 g, széle recézett. Az 5000 Ft névértékű emlékérmé 925 ‰ finomságú ezüsből készült tükörfényes (proof) kivitelben, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből selyemfényes (BU) kivitelben készült. Maximálisan 5-5000 darab verhető belőlük.

„Albert aranyforintja” emlékérmé-kibocsátás a Középkori magyar aranyforintok sorozat részeként

„Albert aranyforintja” megnevezéssel 50 000 forintos címletű arany emlékérmét bocsátott ki az MNB normál, valamint négyszeres súlyú piedfort veretként 2018. március 13-án. Az emlékérmé 2000 forint névértékű színesfém változata is megjelent. Mindhárom emlékpénz a 2012-ben indult Középkori magyar aranyforintok sorozatot gazdagítja.

Az emlékérmé előlapjának központi motívumát Albert magyar királyként 1439-től vert második aranyforint-típusának előlapi címerábrázolása ihlette, amelyet korabeli verde- és mesterjegyek vesznek körül. A középkori veret előlapján gyöngykörben négyrésztű címerpajzs látható, a benne lévő magyar vágások, a cseh oroszlán, az osztrák pólya és a morva sas Albert uralkodói címeire utalnak. A címet a korabeli aranypénzek hátlapján megtalálható verde- és mesterjegyekből vett válogatás veszi körül, amelyek (az óra járása szerinti irányban) a következő városokra és személyekre vonatkoznak: P – Polner Konrád körmöcbányai kamaraispán, S – ismeretlen személy vagy verdehely, bárány – Lemmel János szebeni kamaraispán, PR ligatúra – Pfeffersach Miklós szebeni kamaraispán, valamint R betű kereszttel – Rudel Konrád körmöcbányai kamaraispán jegye.

Az emlékérmé előoldalán külső köríven helyezkednek el a kötelező alaki kellékek: felső köriratban a MAGYARORSZÁG felirat, alsó köriratban az 50 000, illetve a 2000 FORINT értékjelzés, az érme vízszintes középtengelyén bal oldalon a BP. verdejel, jobb oldalon a 2018-as verési évszám.

Az emlékérmék hátlapján is visszaköszön a külső körgyűrűs szerkezet, amelyben az ALBERT 1437–1439 ARANYFORINTJA feliratot bal oldalon egy rombusz alakú díszítőmotívum, jobb oldalon az emlékérmét tervező Király Fanni mesterjegye szakítja meg. A hátlap fő motívumát Albert király első aranyforint-típusa hátlapi éremképének valóságghű másolata adja: Szent László király szembenéző álló alakja, jobbáiban bárd, baljában országalma, két oldalt „h-bárány” verde- és mesterjegy kombináció látható, amelyek közül az első jegy a pénzverdének helyet adó Szeben (németül Hermannstadt) városának kezdőbetűje, míg a bárány a pénzverésért felelős kamaraispán, Lemmel János címere.

Az 50 000 forintos címletű arany emlékérmék 986 ezrelék finomságú aranyból készültek, a normál veret súlya 3,491 gramm (1 dukát), a piedfort veret súlya 13,964 gramm (4 dukát). A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%), nikkel (4%) és cink (21%) ötvözetéből készült, súlya 2,7 gramm. A normál veretű arany és a színesfém érme széle sima, a piedfort változatot különleges latin nyelvű peremfelirat „ALBERTVS DEI GRATIA REX VNGARIE” díszíti, amelynek jelentése Albert, Isten kegyelméből Magyarország királya. Mindhárom érmetípus átmérője azonos, 20 mm.

Az arany emlékérméből verdefényes kivitelben 2000 darab normál veret, 500 darab piedfort veret, míg a színesfém emlékpénzből selyemfényes (BU) kivitelben 5000 darab készíthető.

„Albert aranyforintja” emlékérmék

arany emlékérmé piedfort veret

arany emlékérmé normál veret

színesfém változat

50 forintos forgalmi érme-emlékváltozat a hazai rendezésű Divízió I/A Jégkorong Világbajnokság tiszteletére

2018. április 18-án a Magyarországon megrendezésre került Divízió I/A Jégkorong Világbajnokság tiszteletére, az 50 forintos forgalmi érme emlékváltozatát bocsátotta forgalomba a Magyar Nemzeti Bank 2 millió példányban.

A kibocsátott 50 forintos érme névértékes oldala megegyezik a jelenleg forgalomban lévő 50 forintos érmecímletével, a tematikus oldalon azonban a megszokott kerecsensólyom helyett a jégkorong sportág egyik legfontosabb mozzanata, a kapura lövés jelenete látható. Az érme ezen az oldalán kapott helyet a Magyar Jégkorong Szövetség emblémájából vett figura is.

Az érme tematikus oldalát Kósa István tervezte. Az érme technikai paramétereiben megegyezik a készpénz-forgalomban használt 50 Ft-os érmékkel: réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 7,70 gramm, átmérője 27,4 mm, peremvastagsága 1,8 mm, széle sima.

Emlékérme-kibocsátás a Szózat megzenésítésének 175. évfordulója alkalmából

A Magyar Nemzeti Bank a Szózat megzenésítésének 175. évfordulója alkalmából különlegesen nagy méretű, 20 000 Ft névértékű ezüst és 2000 Ft névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki 2018. május 10-én, az ősbemutató évfordulóján.

Az emlékérmék előoldalán nemzeti lobogóval a háttérben a Szózatot író Vörösmarty Mihály félalakos ábrázolása látható, melyet Barabás Miklós festménye ihletett. Bal oldalon Magyarország címere jelenik meg, jobb oldalon a Szózat eredeti kéziratából vett idézetet, a költemény leghangsúlyosabb versszakát („A’ nagy világon e’ kívül / Nincsen számodra hely: / Áldjon vagy verjen sors’ keze, / Itt élned, halnod kell.”) a költő kézjegye zárja.

Az emlékérmék előlapján helyezkednek el az emlékérmek kötelező alaki kellékei: felső köriratban a MAGYARORSZÁG felirat, alatta a 2018-as verési évszám, valamint jobbra lent három egymás alatti sorban a 20 000 illetve a 2000 FORINT értékjelzés és a BP. verdejel.

Az emlékérmék hátlapján a Szózat zeneszerzője, Egressy Béni félalakos ábrázolása jelenik meg, melyet szintén Barabás Miklós festménye inspirált. A háttérben az egykori Nemzeti Színház épülete látható, ahol a darab ősbemutatójára is sor került. A „175 ÉVES A SZÓZAT ZENÉJE” felirat utal a kibocsátás apropójára. Egressy alakja mellett fent a Szózat kottájának részlete, a későbbi művekben is gyakran idézett kezdő dallamsorok láthatóak, alul pedig a zeneszerző kézjegye található. Az érmeképbbe rejtve jelenik meg az emlékérmét tervező Kereszthury Gábor iparművész mesterjegye.

Mindkét emlékérmek átmérője 52,5 mm, széle recézett. A 20 000 Ft névértékű emlékérmek 925‰ finomságú ezüstsóból, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült. A 77,76 gramm súlyú ezüst érme tükörfényes (proof), a 76,5 gramm súlyú színesfém érme selyemfényes (BU) kivitelben készült. Az emlékérmék ezúttal is korlátozott példányszámban jelennek meg: 5-5000 darab készíthető belőlük.

„Szózat megzenésítése” emlékérmék

ezüst emlékérmék

színesfém változat

50 Ft-os forgalmi érme-emlékváltozat és emlékérmék kibocsátás a Családok éve tiszteletére

A Családok éve tiszteletére 50 Ft-os forgalmi érme-emlékváltozatot, valamint 10 000 Ft névértékű ezüst és 2000 Ft névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank 2018. május 25-én.

Az 50 forintos érmék névértékes oldala megegyezik a jelenleg forgalomban lévő 50 forintos érme címletoldalával, a tematikus oldalon azonban a megszokott kerecsensólyom helyett a Családok éve program logója szerepel, központjában stilizált családbábrázolással. A logót körbeveszi a MAGYARORSZÁG felső félkörirat illetve a 2018-as verési évszám, melyek a Családok éve programot térben és időben elhelyezik.

Az érme tematikus oldalát Kósa István tervezte. Az érme technikai paramétereiben megegyezik a készpénz-forgalomban használt 50 Ft-os érmekkel: réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 7,7 gramm, átmérője 27,4 mm, peremvastagsága 1,8 mm, széle sima.

50 Ft-os forgalmi érme emlékváltozat

Az emlékérmék előlapján a Családok éve program kiegészítő arculati elemei, az építőkockák jelennek meg stilizált szív alakba rendezve, ezzel mintegy a családot összefogó erőt jelképezik. A modern, játékos megfogalmazású érmék előlapján találhatóak a kötelező érmekepi elemek, a felső köriratban a 10 000 illetve a 2000 Ft értékjelzés, alsó köriratban a MAGYARORSZÁG felirat, az érme középvonalán bal oldalon a 2018-as verési évszám, jobb oldalon a BP. verdejel.

Az emlékérmék hátlapján a Családok éve logójának központi, a családot sematikus megjelenítő figurája látható. A kiegészítő arculati elemeket alkotó építőkockák mintegy oltalmazó épületként védik, otthonként veszik körbe a családot. Az érmeoldal üzenetét az „épület” alatt található CSALÁDOK ÉVE 2018 felirat teszi teljessé. Az emlékérmét tervező Endrődy Zoltán mesterjegye az „épület” motívumától balra található.

Mindkét emlékérmék átmérője 38,61 mm, széle recézett. A 10 000 Ft névértékű emlékérmék 925‰ finomságú ezüsből, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült. A 31,46 gramm súlyú ezüst érméből tükörfényes (proof), a 30,8 gramm súlyú színesfém érméből selyemfényes (BU) kivitelenben 5-5000 darab készíthető.

Egri vár emlékérmé a Magyar várak sorozat 8. elemeként

„Egri vár” megnevezéssel 10 000 Ft névértékű ezüst és 2000 Ft névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki az MNB 2018. június 22-én. Az emlékérmék a 2004-ben indult Magyar várak sorozat részeként jelentek meg, követve a visegrádi, diósgyőri, munkács, gyulai, siklósi, a kőszegi, valamint a szigetvári várat.

Az emlékérmék előlapján a híres várvédő kapitány, Dobó István páncélos, sisakos mellképe jelenik meg oldalnézetből ábrázolva. Felső köriratban a DOBÓ ISTVÁN felirat olvasható. A kapitány alakjától jobbra egy szőlőlevél látható, utalva szőlőbirtokosi tevékenységére és a felvirágzó egri bortermelésre. Itt találhatóak az emlékérmék kötelező alaki kellékei: a 10 000 illetve 2000 FORINT értékjelzés, a 2018-as verési évszám, valamint a BP. verdejel; továbbá az érmét tervező Szunyogh László DLA szobrászművész mesterjegye.

Az emlékérmé hátlapján az Egri vár legismertebb képe, déli oldalának ábrázolása látható a Hippolit-toronnyal, a Gergely-bástyával, valamint a várfal egy részletével. A vár ábrázolásának előterében, középen az EGRI VÁR felirat, alatta alsó köriratban a MAGYARORSZÁG felirat olvasható, amely egyben az érme kötelező éremképi eleme. A hátoldal peremén körbe futó felirat, A FALAK EREJE NEM A KŐBEN VAN, HANEM A VÉDŐK LELKÉBEN utal arra a hazafias buzdításra, amellyel Gárdonyi Géza regényében Dobó István várkapitány lelkesíti katonáit az ostrom előtt.

Mindkét emlékérme átmérője 38,61 mm, széle recézett. A 10 000 Ft névértékű emlékérme 925 ‰ finomságú ezüstső, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült. A 31,46 gramm súlyú ezüst érméből tükörfényes (proof) kivitelben 7000 darab, míg a 30,8 gramm súlyú színesfém változatból selyemfényes (BU) kivitelben 5000 darab verhető.

Fiumei úti temető Nemzeti Emlékhely emlékérmé-kibocsátás a nemzeti emlékhelyeket bemutató emlékérmé-sorozat részeként

„Fiumei úti temető Nemzeti Emlékhely” megnevezéssel 2000 Ft névértékű bronzpatinázott színesfém emlékérmét bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank 2018. június 23-án a hazai nemzeti emlékhelyeket bemutató sorozat 5. elemeként. Az emlékérmé a Somogyvár-Kupavár, a Mohácsi, a Rákoskeresztúri Újköztemető Nemzeti Emlékhelyeket, valamint az Országház és környéke Kiemelt Nemzeti Emlékhelyet követi a sorban.

Az emlékérmé előlapján a középmezőben a sírkert egyik legemblematisabb, a temető logóját is ihlető szoborcsoportjának oldalnézeti ábrázolása látható: a Kossuth-mauzóleum tetején álló szoboregyüttes – a szabadság, az erő és a világosság szárnyas géniusza egyik kezében lobogó fáklyával és a magyar nemzet jelképeként a láncaitól megszabadított oroszlán – Stróbl Alajos alkotása. Itt találhatóak az emlékérmék kötelező alaki kellékei is: a 2000 FORINT értékjelzés, a MAGYAR-ORSZÁG felirat, a 2018-as verési évszám, valamint a BP. verdejel.

Az emlékérmé hátlapján, a középmezőben a Deák-mauzóleum és a hozzá vezető sétány ábrázolása látható, a háttérben sírokkal. A sétányt övező fasor a sírkert gazdag növényvilágára utal. A sétány ábrázolásában, egymás alatti két sorban a „FIUMEI ÚTI SÍRKERT” és a „NEMZETI EMLÉKHELY” felirat olvasható, a felirat fölött a nemzeti emlékhelyek emblémája, alatta Csikai Márta tervezőművész mesterjegye látható.

Az emlékérmé - a sorozat többi tagjához hasonlóan - 90% réz és 10% cink ötvözetéből készült, súlya 18,4 gramm, átmérője 37 mm, széle recézett. Az emlékérméből 5000 darab készíthető, kézi bronzpatinázású kivitelben.

Emlékérmé-kibocsátás Semmelweis Ignác születésének 200. évfordulóján

Az I. félév zárásaként „Semmelweis Ignác-emléké” megnevezéssel 10 000 Ft névértékű ezüst és 2000 Ft névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank 2018. június 30-án az „anyák megmentője” születésének 200. évfordulója alkalmából meghirdetett emlékérv keretében.

Az emlékérmék előlapján Semmelweis Ignác félalakos portréja jelenik meg kézjegyével, és ruházatának felületén az 1818-1865 évszámokkal, melyek Semmelweis Ignác születési és halálozási éveire utalnak. Itt találhatóak az emlékérmék kötelező alaki kellékei: a 10 000 illetve 2000 FORINT értékjelzés, a MAGYARORSZÁG felirat, valamint a BP. verdejel.

Az emlékérmék hátlapján az az elképzelt kórházi jelenet elevenedik meg, amint előtérben a híres magyar orvos klórmesszel fertőtleníti kezét, háttérben pedig egy édesanya dajkálja gyermekét. A Semmelweis által felfedezett és bevezetett klórmeszes kézfertőtlenítés gyakorlata kiemelt szerepet kap az érmén a klórmeszet tartalmazó üvegcsé és a kézmosás körül futó tükröfényes körvonal révén. A felső köriratban olvasható SEMMELWEIS EMLÉKÉV 2018 felirat utal a kibocsátás apropójára. Az évszám egyben verési évszámként is funkcionál.

Mindkét emlékérme átmérője 38,61 mm, széle recézett. A 10 000 Ft névértékű emlékérme 925 ‰ finomságú ezüsből, míg a 2000 Ft névértékű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült. A 31,46 gramm súlyú ezüst érméből tükörfényes (proof), a 30,8 gramm súlyú színesfém érméből selyemfényes (BU) kivitelben 5-5000 darab verhető.

2.8. STATISZTIKAI SZOLGÁLAT

A Magyar Nemzeti Bank az MNB tv. szerinti feladatai ellátásához gyűjt statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

Az MNB az általa készített monetáris, fizetésimérleg- és kapcsolódó állományi statisztikákat, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, felügyeleti, pénzforgalmi, fizetési rendszer statisztikákat, továbbá ár- és árfolyam-statisztikai, pénzügyi stabilitási, makroprudenciális és a pénzügyi közvetítő rendszerre vonatkozó adatokat tartalmazó idősorokat, statisztikai közleményeket és tájékoztatókat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára, a közzétett Publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez (a monetáris statisztikákhoz, a pénzügyiszámla-statisztikákhoz, valamint a fizetésimérleg- és külfölddel szembeni befektetéspozíció-statisztikákhoz) kapcsolódóan az MNB átfogó módszertani kiadványokat is megjelentet a honlapján (<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/elemzesek-tanulmanyok-statisztikak/statisztikai-kiadvanyok>). Emellett az MNB a szakstatisztikai sajtóközlemények publikálásakor az aktuális időszakra vonatkozó módszertani megjegyzéseit is közzéteszi.

2018 első félévében két alkalommal került sor a 2018. évi hatályos adatszolgáltatási MNB rendeletek év közbeni módosítására a hazai szabályozási környezet változása miatt, valamint az MNB alapvető, illetve a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatai ellátásához szükséges adatok biztosítása céljából^{7[1]}.

Hitelregiszter (AnaCredit) adatgyűjtés

2017-ben az MNB igazgatóságának döntése értelmében a jegybanki elemzői és felügyeleti igényeket szintetizáló **Jegybanki hitelregiszter (HITREG) projekt** indult, ami az egységes jegybanki hitelregiszter 2019. évi bevezetését tűzte ki célul. A projekt keretében 2018 első félévében hat alkalommal tartott az MNB konzultációt a leendő adatszolgáltatókkal. Az egyeztetések során az MNB bemutatta az általa kidolgozott adatmodell tervezetét és egyeztetett a banki rendszerekből előállítható információkról. A konzultációk folyamán az adatszolgáltatók az új adatgyűjtés 2019 januárnál későbbi bevezetését javasolták, ezért a projekt felügyelő bizottsága úgy döntött, hogy az adatszolgáltatás bevezetési határidejét a hitelintézetek esetében fél évvel, a pénzügyi vállalkozásoknál pedig egy és fél évvel elhalasztja. A jegybanki hitelregiszterről az adatszolgáltatási rendelet megjelenése 2018. szeptemberében várható, így megfelelő időt biztosít az MNB az adatszolgáltatóknak a felkészülésre.

A konszenzussal kialakított jegybanki hitelregiszter megvalósítása a jegybank és a hitelezők közös érdeke, mivel segítséget nyújt a hitelnyújtóknak a felelős hitelezéshez és széles körű elemzési lehetőségeket biztosít a hitelezési folyamatok moni-

⁷ [1] a módosítások az MNB alapvető, valamint felügyeleti feladatai ellátásához elrendelt MNB rendeleteket érintették [48/2016. (XII. 12.) MNB, 27/2017. (XI. 21.) MNB, 28/2017. (XI. 22.) MNB rendelet]

torozására, illetve hosszabb távon lehetővé teszi a jegybanki aggregált statisztikák kiváltását is. Az EKB 2016 májusában hozott rendeletet új európai szinten harmonizált részletes hitelezési és hitelkockázati adatok adatgyűjtéséről (AnaCredit), mely 2018. őszén indul az euroövezeti országok kötelező részvételével. Az MNB elkötelezett az AnaCredit rendszerhez egy későbbi időpontban történő csatlakozás mellett, így arra törekszik, hogy az AnaCredittel kompatibilis hitelregiszter adatgyűjtés valósuljon meg, ami lehetővé teszi, hogy a hazai felhasználók is hozzájussanak majd az európai szintű adatokhoz.

Kiadvány Magyarország pénzügyi számláiról (1970-1989)

A visszamenőleges statisztikák összeállításának újabb állomásaként a Statisztikai igazgatóság 2018. májusában jelentette meg a Magyarország pénzügyi számlái 1970-1989 című kiadványt, illetve a kapcsolódó statisztikai idősorokat. Ezáltal húsz évvel bővült a nemzetgazdaság és az egyes gazdasági szektorok pénzügyi vagyonát és finanszírozási folyamatait bemutató hazai pénzügyiszámla-statisztika. Az 1969 végétől 1989 végéig terjedő új adatsorok alapvetően éves adatokat tartalmaznak, a statisztika egy részét azonban sikerült negyedéves adatokkal is elkészíteni. Az adatközlést folyamatosan bővíti az MNB, az adatok részletezettségét és az idősorok visszavezetését illetően egyaránt. A publikáció célja, hogy összefüggő, hosszú idősorok álljanak rendelkezésre a hazai gazdaság pénzügyi helyzetére vonatkozóan, lefedve azokat az időszakokat is, amelyekről korábban nem jelentek meg átfogó pénzügyi statisztikák.

Felügyeleti statisztikák

2018 első félévben a **hitelintézetek felügyeleti adatszolgáltatásában** a legjelentősebb feladatok a számviteli változásokból eredtek. 2018 január 1-től azon hitelintézeteknek is kötelezően át kellett állni a magyar számviteli standardról a nemzetközi beszámolási standardokra (IFRS) – a Szövetkezeti Integráció tagjait kivéve –, amelyek 2017-ben saját döntésük alapján még nem vállalkoztak erre. Emellett az új IFRS 9 standard bevezetése nem csak a konszolidált pénzügyi információkat tartalmazó (FINREP) táblák jelentős módosulását, hanem az azokon alapuló, 2017-től bevezetett IFRS alapú, nem konszolidált szintű táblák változását is maga után vonta. 2018 első félévében megtörtént a hitelintézetek legmagasabb konszolidált szintű aggregált adatain alapuló idősorok kidolgozása, amelyek a tervek szerint 2019-től felváltják az MNB jelenlegi egyedi adatokon alapuló adatközlését.

A biztosítói szektorban 2016. január 1-jén hatályba lépett a Szolvencia II (SII) egységes európai uniós szabályrendszer, melynek részét képezi az EU szinten egységesen meghatározott XBRL alapú adatszolgáltatás is. Az XBRL formátumú jelentések előállításához az EIOPA 2018-tól már nem ad technikai támogatást, ezért a 2018 első félévben teljesítendő negyedéves és éves XBRL formátumú jelentések előállításáról a biztosítóknak maguknak kellett gondoskodniuk. A jelentéseket minden biztosító sikeresen, határidőre teljesítette.

A biztosítók adatszolgáltatásának – SII bevezetéséből adódó – nagymértékű változása szükségessé tette a kockázati monitoring rendszer átalakítását, melynek első fázisa 2016-ban valósult meg, második fázisa – az éves adatokra épülő, valamint a tartalék kockázatát mérő mutatókkal kiegészítve – a 2017 második negyedéves kockázateértékelésre készült el. Változást okozott a biztosítók adatszolgáltatásában és az arra épülő monitoring rendszerben az is, hogy 2018 elejétől két biztosító áttért az IFRS-ek alkalmazására.

2.9. AZ MNB TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSI TEVÉKENYSÉGE

Az MNB az Alapokmányában megfogalmazott küldetésével, jövőképeivel és alapértékeivel összhangban meghirdetett, a Társadalmi Felelősségvállalási Stratégia meghatározó elemét képező Pallas Athéné Közgondolkodási Program megvalósítása során feladatának tekinti a pénzügyi kultúra, az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, valamint az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztését. Az MNB és alapítványai által támogatott oktatási programok részben saját gondozású kezdeményezések, részben intézményi partnerségek révén valósulnak meg.

A Magyar Nemzeti Bank célja egy olyan Pénzmúzeum és látogatóközpont létrehozása, amely a legszélesebb programkínálattal rendelkezik minden korosztály számára, a legmodernebb szakmai és technológiai háttér alkalmazásával. A projekt keretében a félév során szakmai előkészítő tárgyalások zajlottak, a megalapozott muzeológiai koncepció kialakítása érdekében. Emellett előzetes látványtervek, valamint a múzeum honlapjának tervei is elkészültek.

A Magyar Nemzeti Bank 2018. március 13. és június 11. között vándorkiállítást rendezett „Dénártól a forintig” címmel a Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Karának Aulájában. A kiállításon több mint 500 tárgyból álló, a magyar pénztörténetet áttekintő értékes és különleges gyűjtemény volt látható, melyet nagy érdeklődés övezett és komoly sikert aratott.

Második alkalommal került megrendezésre az MNB Summer School of Economics közgazdasági nyári egyetem, melyre számos külföldi országból érkeztek hallgatók. A kététes program szakmai hátterét az MNB és alapítványainak munkatársai, továbbá a Budapesti Corvinus Egyetem oktatói biztosították. A gyakorlatorientált szakmai program kiváló lehetőséget nyújtott a külföldi kapcsolatépítésre is.

Az MNB szakmai támogatásával 2015 óta folyamatosan meghirdetett „Tiszaroffi ösztöndíjpályázat” a pozitív visszajelzések alapján a 2017/2018-as tanévben kibővítésre került a Tiszaroff, Tiszabura, Tiszagyenda, Kőtelek, Tiszasüly és Tiszabő településeken élő középiskolai hallgatók tanulmányainak támogatásával a „Tiszaroffi Továbbtanulási Ösztöndíjpályázat” keretein belül. A tanév tavaszi félévében már 74 egyetemista (köztük 2 doktorandusz), illetve 38 középiskolai tanuló kapott ösztöndíjat. Az őszi félévet lezáró rendezvény 2018. február 3-án, Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Dísztermében, a tanévzáró rendezvény 2018. július 5-én, a szolnoki Damjanich János Múzeum konferenciatermében került megrendezésre.

Az MNB egy újszerű képzési forma – a duális rendszerű képzés – meghonosítását és fejlesztését is támogatja a kecskeméti Neumann János Egyetemmel együttműködve, ahol Gépészmérnöki, valamint Gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakon, jelenleg több mint 30 duális hallgató szerez szakmai gyakorlatot.

Az MNB és a TDK-ért Közhasznú Alapítvány között 2018 júniusában megújított támogatási együttműködés célja a pénzügyi tudatosság, valamint interdiszciplináris tudományterületek támogatása. A korábban megkezdett egyetemi együttműködések (Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Gazdasági Egyetem, Soproni Egyetem, Miskolci Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem) megvalósításán túl az MNB és a Nyíregyházi Egyetem vezetői 2018. június 29-én írták alá a támogatási együttműködésről szóló megállapodást, ami a gazdaságtudományi képzések, különös tekintettel a határon túlnyúló képzések támogatására vonatkozik.

Az MNB Értéktár Programjának megvalósításával a kulturális örökségvédelemhez járul hozzá. A program célja a különböző okok miatt külföldre vagy külföldi tulajdonba került magyar vagy külföldi művészek által alkotott, jelentős művészeti értéket képviselő műkincsek minél nagyobb hányadának visszaszerzése Magyarország számára, valamint a hazai hagyatékokban fellelhető legfontosabb műkincsek megvásárlásával azok szétszóródásának megelőzése. 2018. első félévében több mint 160 ezer érdeklődő tekintette meg a 2014-ben indított program keretében megvásárolt és Magyarország közgyűjteményeibe kihelyezett műkincseket. A program jóvoltából a műkincsekről és gyűjteményekről ismeretterjesztő kisfilmek is készültek, melyek az MNB honlapján érhetők el.

A fentiekén túlmenően az MNB lehetőségeihez mérten támogatások nyújtásával 2018. I. félévében is szerepet vállalt a szellemi és kulturális örökség megőrzésében (pl. Pannonhalmi Főapátság Közhasznú Alapítvány, Kortárs Folyóirat Kiadói Kft.), valamint a szakemberképzés, pénzügyi ismeretterjesztés támogatásában (pl. Magyar Közgazdasági Társaság, Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége). Karitatív célú adományozással hozzájárul a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javításához, a rendkívüli élethelyzetek okozta nehézségek enyhítéséhez (pl. Magyar Vöröskereszt, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat).

2.10. AZ MNB 2018. I. FÉLÉVI EREDMÉNYÉNEK ALAKULÁSA

A Magyar Nemzeti Bank 2018 I. félévi eredménye 18,8 milliárd forint nyereség volt, 15,6 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év hasonló időszaki nyereségnél. Az I. félévben a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a devizatartalék monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, az Államadósság Kezelő Köz-

pont adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói;

- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek alakulásával;
- a monetáris politikai eszközök: Növekedési Hitelprogram, kamatcsere tenderek, jelzáloglevél-vásárlási program;
- a forint árfolyamváltozása, ami a jegybank saját tőkéjének növekedését okozta, valamint
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása.

8. táblázat

Az MNB összevont eredménykimutatása és egyes mérlegtételei

(milliárd forint)

Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	2,2	11,8	9,6
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	4,6	11,4	6,8
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	-2,4	0,4	2,8
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	1,5	-3,2	-4,7
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	48,9	29,7	-19,2
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-18,2	-19,5	-1,3
7	Eredmény (1+4+5+6)	34,4	18,8	-15,6
8	A saját tőke egyes elemei a mérlegben			
8	Eredménytartalék	162,2	200,4	
9	Nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék	53,2	297,9	
10	Deviza értékpapírok piaci értékváltozása miatti kiegyenlítési tartalék	7,2	-5,0	

*Felügyleti tevékenységből származó bevételek, nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és fel-szabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 2018 I. félévében 11,8 milliárd forint nyereség volt, 2017. hasonló időszakához képest 9,6 milliárd forinttal javult. A kamateredmény javulása a jegybank önfinanszírozási programjához, illetve két 2018. januártól bevezetésre került monetáris politikai eszközhöz; a monetáris politikai célú kamatcsere-eszközhöz (MIRS), illetve a célzott jelzáloglevél-vásárlási programhoz köthető.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 11,4 milliárd forint nyereséget mutatott, ami 6,8 milliárd forinttal magasabb, mint 2017 azonos időszakában. A kamatozó forintkötelezettségek (költségvetés forintbetétei, kötelező tartalék, likviditást lekötő instrumentumok) átlagos állománya mintegy 600 milliárd forinttal tovább csökkent, ami alacsonyabb forint kamatráfordításokat eredményezett. A jegybanki alapkamat nem változott, de a monetáris eszköztár átalakítása következtében – a 3 hónapos betétállomány mennyiségi korlátozásával – megnőtt az alacsonyabb, egynapos kamatok szerepe, ami szintén a kedvezőbb kamateredmény irányába hatott. A monetáris politikai eszközök a belföldi kamatszint csökkenése következtében szintén hozzájárultak a forint kamat- és kamatjellegű eredmény kedvező alakulásához.

A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény az I. félévben 0,4 milliárd forint nyereség volt, ami az előző év azonos időszaki veszteségnél 2,8 milliárd forinttal kedvezőbb. A devizahozamok alakulásával – elsősorban a dollárhozamok emelkedésével – magyarázható, hogy alacsonyabb átlagos devizatartalékszint mellett a kamatbevételek nem csökkentek és a tartalékhoz kapcsolódó fedezeti ügyletek eredménye is kedvezőbben alakult, mint 2017 I. félévében.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye az I. félévben 3,2 milliárd forint veszteség volt, a 2017. I. félévi nyereséghez képest 4,7 milliárd forinttal romlott. Ez az eredménykategória döntően a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árválto-

zásából származó – az értékpapír eladásakor keletkező – realizált eredményt tartalmazza. A pénzügyi műveletek eredményének kedvezőtlen alakulását döntően a devizapiaci hozamok 2018 I. félévében bekövetkezett emelkedése magyarázza.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását meghatározó egyik tényező a forint hivatalos árfolyamának eltérése a bekerülési árfolyamtól. 2018 I. félévében az eltérés – a forint gyengülése következtében – növekedett. A devizaárfolyam-változásból származó eredmény másik összetevője a devizaeladások mértéke. Az I. félévben devizaeladásokra elsősorban az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez kapcsolódóan került sor, volumenük az előző év azonos időszakánál alacsonyabb volt. A realizált árfolyamnyereség 2017 I. félévhez képest csökkent, 29,7 milliárd forintot tett ki.

Az egyéb eredménytényezők tartalmazzák a banküzem működési bevételeit, költségeit, ráfordításait, a bankjegy- és érmegyártás költségeit, a céltartalék-képzést, –felszabadítást, valamint a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket, a jutalékból származó és az egyéb eredményt. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 1,3 milliárd forinttal emelkedtek, 2018 I. félévében 19,5 milliárd forintot tettek ki.

A saját tőke állománya 2018. június 30-án 522,2 milliárd forint volt. Nagyságát a kiegyenlítési tartalékok szintje, az eredménytartalék nagysága, továbbá az eredmény alakulása határozta meg.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka a 2017. június végéhez képest a korábbinál gyengébb forintárfolyam hatására 244,7 milliárd forinttal emelkedett, 2018. június 30-án 297,9 milliárd forintot tett ki.

2018. június 30-án a deviza-értékpapírokon piaci értékelésük alapján 5 milliárd forint nem realizált veszteség keletkezett, a nem realizált eredmény romlása a devizahozamok emelkedéséhez köthető.

2.11. AZ MNB GAZDÁLKODÁSA

Az MNB gazdálkodása az MNB törvényben előírt feladatainak színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony biztosítására irányul.

Működési költségek

9. táblázat Az MNB 2018. I. félévi működési költségeinek alakulása					
Megnevezés	2017. I. félévi tény	2018. I. félévi ütemezett terv (tartalék nélkül)	2018. I. félévi tény	Index (2018. I. félévi tény/2018. I. félévi ütemezett terv)	Index (2018. I. félévi tény/2017. I. félévi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	10 799	12 133	11 833	97,5	109,6
Banküzemi általános költségek	7 301	8 883	8 598	96,8	117,8
Összesen	18 100	21 016	20 431	97,2	112,9

A működési költségek 2018. I. félévi tényleges összege 20 431 millió forint, mely az ütemezett tervtől⁸ 2,8%-kal marad el, a 2017 I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 12,9%-kal magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés mind a személyi jellegű ráfordításoknál, mind a banküzemi általános költségeknél jelentkezett.

⁸ Az ütemezett terv nem azonos az időarányos (havonként egyenlő összegekre osztott) tervvel, az a kiadások várható tényleges felmerülését alapul véve készül, az időbeli elhatárolásokat is figyelembe véve.

A személyi jellegű ráfordítások esetében az eltérésben döntő szerepet játszott, hogy az MNB igazgatóságának döntése alapján a 2017. évi bértömegkeretek 2018. január 1-jei hatállyal 8,25 százalékkal emelkedtek, a magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása érdekében. Emellett az eltérésre az átlaglétszám 1,5 százalékos emelkedése is hatott.

A 2018. I. félévi banküzem általános költségeken belül elsősorban az informatikai, az üzemeltetési és az egyéb (főként kommunikációs) költségek emelkedtek, az értékcsökkenési leírás viszont csökkent.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2018. I. félévi személyi jellegű ráfordítások (11 833 millió forint) az előző év azonos időszakának költségeit 9,6% százalékkal (1 034 millió forinttal) haladták meg.

Az MNB igazgatóságának döntése alapján a magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása érdekében – a bértömeggazdálkodás rendszerében – az egyes bértömeggazdálkodási területek 2017. évi bértömegkeretei 2018. január 1-jei hatállyal 8,25 százalékkal növekedtek.

Az átlaglétszám 1,5 százalékkal emelkedett, főként a szakterületek betöltetlen státuszainak pótlásából adódóan.

A beszámolási időszakban a korábbi évhez képest érdemi változás a bérstruktúrát, javadalmazási rendszert illetően nem történt.

Az előzőekben említettek mellett a személyi jellegű ráfordításoknál mutatkozó eltérés egy nemzetközi szempontból is jelentős eseményhez kapcsolódik: 2018 első felében az MNB volt a házigazdája az Értékpapír-piaci Felügyelet Nemzetközi Szervezete (IOSCO⁹) Éves konferenciának, amellyel kapcsolatban egyszeri alkalommal felmerült költségek jelentkeztek.

Banküzemi általános költségek

A 2018. I. félévi banküzemi általános költségek (8.598 millió forint) a 2017. I. félévinél 17,8 százalékkal magasabbak.

Az *IT-költségek* az előző év ugyanezen időszakához képest 406 millió forinttal (33,3 százalékkal) növekedtek. Ez döntően az informatikai rendszerekhez igénybe vett szolgáltatások és szakértések költségeinek emelkedéséből adódik, a korábbi években megkötött karbantartási, támogatási szerződések és meghozott döntések hatásaként. Emellett a megvalósított informatikai beruházások által 2018-tól belépő új rendszerek üzemeltetési költségei 2018-ban már a teljes évre vonatkozóan érvényesülnek.

2017 I. félévéhez viszonyítva magasabbak az *üzemeltetési költségek* is (170 millió forinttal, 5,7 százalékkal), mely túlnyomóan az ingatlanbérleti díjak összegének emelkedéséből adódott. Ennek oka elsősorban a 2017-ben értékesített Eiffel Palace ingatlan egyes területei visszabérlésének, továbbá az elmúlt félév óta megnyitott külföldi kapcsolattartó irodák (és az azokhoz kapcsolódó lakások) bérletének költsége. Ezen kívül 2018-ban már a teljes évre vonatkozóan merülnek fel a bankbiztonsághoz kapcsolódó, az MNB-Biztonsági Zrt. által végzett szakértői (értékelő-elemző, illetve biztonságtechnikai támogató) tevékenységek költségei.

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2018. I. félévi összege 8,0%-kal (136 millió forinttal) alacsonyabb az előző év hasonló időszakához képest, ami döntően a 2017 II. félévében értékesített Eiffel Palace ingatlan és a hozzá kapcsolódó eszközök értékének kivezetésére vezethető vissza.

A 2018. I. félévi *egyéb költségek* 36,8%-kal (676 millió forinttal) növekedtek az előző év I. félévi kiadásaihoz viszonyítva. Ennek egyik oka, hogy a kommunikációs szolgáltatások költségei a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (és a bankjegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampányának az MNB igazgatósága által jóváhagyott kiadásai miatt

⁹ International Organization of Securities Commissions

jelentősen emelkedtek, az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva. Ugyancsak emelkedtek az egyéb szakértői, tanácsadási díjak, mivel a komplex kutatás-elemzési, tanácsadói, valamint tanulmánykészítési feladatokra vonatkozó szerződés futamideje 2018. június elején lejárt, s emiatt a szerződés által biztosított, előrehozott eseti munkák költsége meghaladta a 2017 I. félévben felmerült hasonló kiadásokat. Növekedtek továbbá a rendezvényekkel kapcsolatos egyéb kiadások (pl.: rendezési díjak), leginkább az IOSCO Éves konferenciájának 2008 I. félévében történt megrendezéséhez kötődően.

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve az eszközök mennyiségi és minőségi színvonalának biztosítása érdekében különböző fejlesztési projektek, beszerzések szükségesek. A beruházások 2018. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 10 633 millió forint. Az MNB a társadalmi felelősségvállalás programjához kapcsolódóan támogatta műkincsek megvásárlását az Értéktár program részeként, aminek megvalósítására a jóváhagyott beruházás-terv külön keretösszeget tartalmaz (az MNB igazgatósága 2018 augusztusában döntött az Értéktár program lezárásáról). 2018. I. félévében a beruházások kapcsán 1 624 millió forint került kifizetésre, mely az Értéktár program 1 millió forintos kifizetését kivéve a normál üzletmenethez kapcsolódott.

A 2018. I. félévi beruházások jelentős része informatikai eszközök beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődik. A nagyobb értékű beruházások között az MNB Microsoft licenceket vásárolt, továbbá folytatódtak a korábbi években elkezdett statisztikai alkalmazásokkal összefüggő projektek, ilyen például a STAFIR program, melynek célja statisztikai és felügyeleti célú informatikai rendszerek integrációjának megvalósítása. Ezen kívül folyamatban van a KOFIR (a felügyeleti folyamatokat támogató rendszer) fejlesztése, továbbá az Adattárház lekérdező eszköz megújítása.

A biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként folyamatban van a Szabadság téri épület és a Logisztikai központ biztonságtechnikai és informatikai rendszereinek felújítása és korszerűsítése

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

RÖVIDÍTÉSEK

BÉT: Budapest Értéktőzsde Zrt.

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

GIRO: Giro Elszámolásforgalmi Zrt.

GMU: Gazdasági és Monetáris Unió (Economic and Monetary Union, EMU)

IMF: Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KELER: Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt.

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

MNB: Magyar Nemzeti Bank

NHP: Növekedési Hitelprogram

Fogalmak magyarázata

Devizafinanszírozás-megfelelési mutató (DMM): a stabil devizaforrások és az éven túli lejáratú nettó deviza-swapállomány, illetve a finanszírozandó devizaeszközök súlyozott állományának hányadosa.

Devizaswap ügylet: olyan — általában rövid lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacszerélését foglalja magába.

Duration: a kötvények hátralévő átlagos futamideje. A kötvény, illetve a kötvényekből álló portfólió kockázatosságának jellemzésére használt mérőszám.

Elszámolás (klíring): a fizetési műveletek ellenőrzése, továbbítása, a bankközi követelések és tartozások meghatározott szabályok szerinti kiszámítása; értékpapírügyletek esetében a kötések párosítása, megerősítése, a tartozások és követelések kiszámítása, a felmerülő pénzügyi kockázat kezelése.

FX-swapügylet: lásd devizaswapügylet

Kamatozó devizaswap- (currency swap) ügylet: olyan — általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magába.

Kamatswap (interest rate swap, IRS): valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és — bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított — változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje.

Készpénzforgalom: a jegybankba történő be- és kifizetések, illetve váltások összege.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok. Amennyiben a kiegyenlítési tartalékok összege év végén negatív és a negatív egyenleg meghaladja az eredménytartalék és a tárgyévi eredmény pozitív összegét, akkor a különbözetet a központi költségvetés a tárgyévet követő év március 31-ig az eredménytartalék javára megtéríti. A térítést a tárgyévi mérlegben a központi költségvetéssel szembeni követelések között kell kimutatni.

Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka: a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamvesztését a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka: a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

MNB tv.: 2013. évi CXXXIX. törvény törvény a Magyar Nemzeti Bankról.

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

Szolvencia II. irányelv: a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet. A biztosítók új, kockázat alapú, hárompilléres szabályozási keretrendszere, ahol a három pillér a mennyiségi követelmények, a minőségi követelmények, és a nyilvánosságra hozatal. Európai standard, melyre támaszkodva a felügyelvek létrehozhatják az egységes szabályokat a tőkére vonatkozóan, a fizetéseképtelenség kockázatának csökkentése/elkerülése érdekében. 2016. január 1-jétől alkalmazandó. Az Omnibus II. irányelv (2012/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv) a már elfogadott, de hatályba, alkalmazásba még nem lépett Szolvencia II. irányelv és a Prospektus irányelv (2003/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) módosító rendelkezéseit tartalmazza.

TARGET2-Securities (T2S): az eurorendszer egységes technikai platformja, amelynek segítségével a központi értéktárak és a nemzeti központi bankok alapvető, határokon átvitelő és semleges értékpapír-elszámolási szolgáltatásokat nyújthatnak jegybankpénzben Európában.

B) rész
A Magyar Nemzeti Bank
2018. I. félévi beszámolója

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2017.12.31	2018.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	1 285 030	1 314 588	29 558
3.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	39 178	39 178	0
3.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 242 519	1 272 140	29 621
3.10.	3. Egyéb követelések	3 333	3 270	-63
	II. Követelések devizában	7 879 638	8 550 538	670 900
3.9.	1. Arany- és devizatartalék	7 228 962	7 887 848	658 886
3.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
3.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	2 490	8 387	5 897
3.10.	4. Egyéb devizakövetelések	648 186	654 303	6 117
	III. Banküzemi eszközök	79 533	92 519	12 986
3.12.	ebből: Befektetett eszközök	75 361	76 057	696
3.14.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	63 551	54 331	-9 220
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	9 307 752	10 011 976	704 224

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	17.12.31	18.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	7 521 201	7 647 178	125 977
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	380 874	641 649	260 775
3.7.	2. Hitelintézetek betétei	1 963 446	1 442 490	-520 956
	ebből: az irányadó eszköz*	74 977	74 969	-8
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	5 113 983	5 533 754	419 771
3.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	62 898	29 285	-33 613
	VII. Kötelezettségek devizában	1 454 373	1 672 091	217 718
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	397 402	402 911	5 509
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	16 599	102 771	86 172
3.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	1 040 372	1 166 409	126 037
3.13.	VIII. Céltartalék	641	656	15
	IX. Banküzem egyéb forrásai	45 318	128 216	82 898
3.14.	X. Passzív időbeli elhatárolások	43 847	41 646	-2 201
3.15.	XI. Saját tőke	242 372	522 189	279 817
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	162 150	200 443	38 293
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
3.16.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	28 010	297 928	269 918
3.16.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	3 919	-5 002	-8 921
	6. Tárgyévi eredmény**	38 293	18 820	-19 473
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	9 307 752	10 011 976	704 224

*Az irányadó eszköz 2015. szeptember 23-tól a három hónapos futamidejű MNB-betét.

**A tárgyévi eredmény 2017. december 31-re vonatkozóan az éves eredményt, 2018. június 30. tekintetében a féléves eredményt tartalmazza.

Budapest, 2018. október 1.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2017. I. félév	2018. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	12 165	16 769	4 604
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	55	4	-51
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	549	2 094	1 545
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	14	17	3
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	11 547	14 654	3 107
3.18.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	60 772	70 026	9 254
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	28 479	28 848	369
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	32 293	41 178	8 885
3.19.	III. Deviza-árfolyamváltásból származó bevételek	50 192	32 587	-17 605
3.18.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége*	3 922	2 268	-1 654
3.21.	V. Egyéb bevételek	10 671	9 115	-1 556
	1. Jutalékbevételek	518	541	23
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek*	3 929	2 547	-1 382
3.23.	3. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 224	6 027	-197
3.13.	VI. Céltartalék-felhasználás	192	51	-141
3.13.	VII. Értékvesztés-visszaírás	1	228	227
3.24.	VIII. Banküzem bevételei	557	365	-192
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	138 472	131 409	-7 063
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2017. I. félév	2018. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	7 614	5 346	-2 268
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	0	6	6
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	6 257	3 526	-2 731
	ebből: az irányadó eszköz kamatráfordítása	3 436	339	-3 097
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	18	18	0
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	1 339	1 796	457
3.18.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	63 093	69 646	6 553
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	-1 198	-653	545
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-87	-20	67
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	3 961	4 765	804
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	60 417	65 554	5 137
3.19.	XII. Deviza-árfolyamváltásból származó ráfordítások	1 267	2 553	1 586
3.20.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	6 287	4 979	-1 308
3.18.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	2 435	5 482	3 047
3.21.	XV. Egyéb ráfordítások	3 566	3 295	-271
	1. Jutalékráfordítások	351	323	-28
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	3 215	2 972	-243
3.13.	XVI. Céltartalékképzés	579	66	-513
3.13.	XVII. Értékvesztés	413	149	-264
3.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	18 775	20 773	1 998
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	104 029	112 589	8 560
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	34 443	18 820	-15 623

*A tételek besorolása a hatályos MNB kormányrendelet alapján – a 2017. évi beszámolóban már alkalmazott módon – történt, ezért eltér a 2017. féléves jelentésben publikálttól.

Budapest, 2018. október 1.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. Kiegészítő melléklet

3.1. AZ MNB SZÁMVITELI POLITIKÁJA

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam, a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (részvényes) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolókéészítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNB r.) keretei közt alakítja ki. 2004. május 1-jétől, a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk az MNB számviteli rendszerét, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályait a féléves beszámoló vonatkozásában.

3.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és XXX-veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége, elsősorban a devizaeladások és XXX-vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegben kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követelése és kötelezettségei átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket,
- az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegben kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatához kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNB r. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából, minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredmény számláit lezárni és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB első célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség, vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegen kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, az egyéb mérlegen kívül nyilvántartott kötelezettségeit, valamint minősíti a mérlegben található követeléseket és értékpapírokat, továbbá év végén és a második negyedéves minősítéskor a befektetett pénzügyi eszközöket. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztés, valamint a mérleg alatti kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalék mértékét.

Az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést nyilvánosságra hozza az internetes honlapján. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

A féléves beszámoló aláírására jogosult vezető dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 194599.

3.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett, amortizált beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -vesztéseget az MNB időarányosan számolja el eredményében.

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A hitelintézeti követelések között kimutatott jelzálogleveleket amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbséget az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereséggé vagy -vesztéssé kamatjellegű eredményében.

A jelzáloglevelekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni, ha a veszteségjellegű különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A Növekedési Hitelprogram (NHP) keretén belül hitelintézeteknek nyújtott, kamatmentes refinanszírozási hiteleket, valamint a hitelintézeteknek értékpapír fedezete mellett nyújtott, alapkamathoz kötött hiteleket a folyósított hitelösszegnek megfelelő bekerülési értéken kell nyilvántartásba venni.

Egyéb követelések

A felügyeleti tevékenységből származó követelések értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. Az MNB a felügyeleti díjelőírásokat a beérkező bevallások alapján, a bírságelőírásokat a jogerőre emelkedett határozatok alapján könyveli. A felügyeleti tevékenységből származó bevételek között kell kimutatni a felügyeleti díjakat, a kiszabott és az MNB tv.-ben meghatározott támogatási célokra felhasznált bírságokat, valamint a befolyt igazgatási szolgáltatási díjakat.

Az egyéb követelések között kerülnek kimutatásra a munkavállalói kölcsönök, továbbá az egyéb jogi személyeknek nyújtott hitelek a folyósított összegnek megfelelően. A kapcsolódó kapott kamatok összege az egyéb követelések kamatbevételein szerepel.

Az egyéb követeléseket minősítés alá kell vonni, és szükség esetén értékvesztést kell elszámolni.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-eredmény elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a mérlegforduló napon érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), valamint a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, továbbá az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -veszteségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, míg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredményt egy adott devizanemben a nettó devizapozíció (abszolút értékben vett) csökkenése keletkeztet. A realizált eredmény a nettó devizapozíció-változás adott napon érvényes átlagos beszerzési árfolyamon, illetve hivatalos árfolyamon számított értékének különbözete.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (a portfóliókezelést támogató eszköz által alkalmazott ár) és az amortizált bekerülési érték közötti különbözet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor, illetve lejáratakor realizálódó árfolyamnyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredményssoron kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát adott hónap utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli. Amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgynapja.

A külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

A nemzetközi szerződés alapján kötött repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügyletkez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivezetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve nyitott pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel kötött, illetve az ezen ügyletek fedezésére külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettséggként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni vagy a hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján, indokolt esetben – a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján – az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra az alábbiak:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal, banki működéssel közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók, nem jegybanki célú, még nem értékesített nemesfémkészlet), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója, ezáltal a pénztárában, illetve az értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

százalék

Megnevezés	2018.06.30.
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10-50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Vagyonkezelte és saját tulajdonban lévő épületek	2-3
Járművek*	20
Híradás-technikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9-50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5-33
Számítástechnikai berendezések	9-33
Emissziós gépek	5-33
Műszerek, mérőeszközök	9-33
Bankbiztonsági eszközök	2-33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3-33

* A járművek maradványértéke 20%.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján egyedileg kerül sor. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz. Az MNB nem számol el értékvesztést az olyan eszköz után, amely a használat során értékéből nem veszít, illetve amelynek értéke különleges helyzetéből, kivételből adódóan évről évre nő (pl. telek, képzőművészeti alkotás, műtárgy).

3.2. A MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK HATÁSA AZ MNB 2018. I. FÉLÉVI MÉRLEGÉRE ÉS EREDMÉNYÉRE

2018 I. félévében az MNB 18,8 milliárd forint nyereséget ért el. A legjelentősebb eredménytétel a devizaárfolyam változásából származó nyereség volt. Az MNB számvetési mérlegfőösszege 2018. június 30-án 10 012 milliárd forint volt, ami 704,2 milliárd forint növekedést jelentett 2017 végéhez képest, a változásban a forintárfolyam gyengülése meghatározó szerepet játszott.

Eszközoldalon a devizatartalék emelkedett, elsősorban a finomhangoló swapok bővülésének és az országba beáramló EU-transzfereknek köszönhetően. A 2018 januárjában induló jelzáloglevél vásárlási program hatására megemelkedett jelzáloglevél-állomány növelte, míg az NHP keretében nyújtott hitelek lejáratának csökkentése a mérlegfőösszeget. Forrásoldalon a hitelintézetek forint betéteknél egy nagyobb mértékű visszaesés volt tapasztalható. Ezzel szemben emelkedett a költségvetés forintbetéte, valamint a forgalomban lévő készpénz állománya is, ez utóbbi mögött a megtakarítási célú készpénztartás és a lakossági fogyasztás bővülése állt. Magasabb lett a jegybank saját tőkéje a forintárfolyam kiegyenlítési tartalékának emelkedése következtében, melynek alakulását a forint gyengülése befolyásolta.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 11,8 milliárd forint nyereség volt 2018 első hat hónapjában, ez 9,6 milliárd forintos javulást jelentett a 2017. I. félévi nyereséghez képest. A forint kamateredmény 6,9 milliárd forinttal tovább javult, 11,4 milliárd forint nyereség volt. Ehhez a forint forrásoknak az alacsonyabb – negatív – kamatozású egynapos betétek javára történő átrendeződése, az alacsonyabb betéti kamatok, valamint a hitelintézetekkel kötött kamatswapok járultak hozzá. A deviza kamateredmény 2,7 milliárd forinttal javult, és 2018 I. félévében nyereségbe fordult.

A pénzügyi műveleteken 2018 júniusáig 3,2 milliárd forint veszteség keletkezett, ami mögött a devizahozamok, azon belül is a dollárhozamok emelkedése húzódott meg.

2018 első felében továbbra is meghatározó eredménytétel volt a deviza-árfolyamváltozásból származó eredmény, melynek alakulásában az euro árfolyamának változása játszik döntő szerepet. Az MNB által jegyzett – euróval szembeni

– hivatalos árfolyam 2018 II. negyedévében gyengült, június 30-án 328,6 forint/euro volt, az euro hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyamának eltérése növekedett. A devizaeladások volumene az összehasonlítható időszakhoz képest csökkent. Így az MNB 2018 I. félévében 19,2 milliárd forinttal kevesebb, összesen 29,7 milliárd forint árfolyamnyereséget realizált.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 2.9. fejezetét.

3.3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések sor egy 5 éven túli lejáratú, változó kamatozású államadóssági kötvényt foglal magába, melynek állománya nem változott, 2018. június 30-án is 39,2 milliárd forint volt.

3.4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSEL SZEMBENI DEVIZAKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron sem 2017 végén, sem 2018. június 30-án nem volt állomány. A költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapügyletek egyenlege nettó kötelezettséget mutatott, így a központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségeknél került kimutatásra (lásd 3.5. pont).

3.5. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEI

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	380 383	641 205	260 822
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	433	386	-47
	Egyéb	58	58	0
VI.1.	Központi költségvetés betétei	380 874	641 649	260 775

A központi költségvetés forintbetéeteinek állománya 260,8 milliárd forinttal 641,6 milliárd forintra emelkedett 2018. június 30-ra. A változás a KESZ állományában következett be, ami a 2017. december végi visszaesést követően emelkedésnek indult, és az I. féléves pénzügyi folyamatok, valamint a finanszírozási műveletek összevont hatása tovább növelte az állományt.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Központi költségvetés devizabetétei	308 685	293 219	-15 466
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok	88 717	109 692	20 975
VII.1.	Központi költségvetés devizabetétei	397 402	402 911	5 509

A központi költségvetés devizabetéeteinek devizaswapokkal összesített állománya 2018. június 30-án 402,9 milliárd forint volt, ami mindössze 1,4 százalékkal (5,5 milliárd forinttal) haladta meg a 2017 végét. A devizabetéetek 15,5 milliárd forintos csökkenése az ÁKK adósságkezelési műveleteinek következménye.

A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek között nyitott állománya a vizsgált időpontokban csak az euro/dollár kamatozó devizaswap ügyleteknek volt. A 21 milliárd forintos állomálynövekedést alapvetően a keresztárfolyamok változása okozta.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	- 1 éven belüli	319 190	293 219	-25 971
	- 1-5 éves	26 840	81 179	54 339
	- 5 éven túli	51 372	28 513	-22 859
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	397 402	402 911	5 509

3.6. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
I.1.—VI.1.	Nettó forintpozíció	-341 696	-602 471	-260 775
II.2.—VII.1.	Nettó devizapozíció	-397 402	-402 911	-5 509
	Összesen	-739 098	-1 005 382	-266 284

3.7. A HITELINTÉZETEKSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK ÉS -KÖTELEZETTSÉGEK

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	13 225	0	-13 225
	Jelzáloglevelek	10 326	200 773	190 447
	NHP refinanszírozási hitelek	1 216 725	1 070 006	-146 719
	Egyéb hitelintézeti követelések	2 243	1 361	-882
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 242 519	1 272 140	29 621

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések állománya 2018. június 30-án 1 272,1 milliárd forint volt. A 2017 végéhez képest bekövetkezett 29,6 milliárd forintos csökkenés több tétel együttes változásából adódott.

A jelzáloglevelek állománya a 2018 januárjában induló jelzáloglevél-vásárlási program következtében folyamatosan emelkedett, a félév végi állomány 190,5 milliárd forinttal haladta meg a 2017 végét. Ezzel ellentétes irányú hatása volt a hitelintézetek számára az NHP keretében nyújtott refinanszírozási hitelek lejáratának, ami miatt 146,7 milliárd forinttal csökkent a hitelállomány. Az NHP I. és II. pillérben nyújtott hitelek állománya – a törlesztéseket követően – összesen 1070 milliárd forint volt 2018. június 30-án. A teljes állományon belül az első szakaszból 148,9 milliárd forint, a másodikból 408,2 milliárd forint, a harmadikból 502 milliárd forint, míg az NHP+-ból 10,9 milliárd forint állomány származott. Az értékpapír fedezete mellett nyújtott hitelek 2018. június 30-án nem volt állomány, így a csökkenés mértéke 13,2 milliárd forint volt. Az egyéb hitelintézeti követelések sor felszámolási eljárás alatt álló bankkal szembeni lejárt követelés értékvesztéssel csökkentett állományát mutatja.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
1.	- lejárt	2 243	1 361	-882
2.	- 1 éven belüli	127 616	64 850	-62 766
3.	- 1-5 év	371 173	374 473	3 300
4.	- 5 éven túli	741 487	831 456	89 969
5.	Hitelintézetekkel szembeni követelések összesen (1+2+3+4)	1 242 519	1 272 140	29 621

A hitelintézetekkel szembeni forintkötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Pénzforgalmi számlák állománya	673 186	275 551	-397 635
	Három hónapos pénzüpi betétek	74 977	74 969	-8
	Egynapos betétek	1 215 283	1 084 470	-130 813
	Egyéb betétek	0	7 500	7 500
VI.2.	Hitelintézetek betétei	1 963 446	1 442 490	-520 956

A hitelintézetek betétei soron a jegybanki alapkamathoz kötött kamatozású, likviditást lekötő eszközök és a hitelintézetek által kötelezően elhelyezett tartalékok állnak, melyek állománya 2018. június végre 1442,5 milliárd forintra csökkent (a csökkenés mértéke közel 30 százalék volt). Valamennyi ügylet éven belüli lejáratú. A csökkenés nagyobb része (397,6 milliárd forint) a hitelintézetek bankszámla betéteinél következett be, míg az egynapos betétek állománya 130,8 milliárd forint csökkenést mutatott 2017 végéhez képest. Egy jelzálogbank pótfedezeti számláján 7,5 milliárd forint került elkülönítésre június 30-án. Az irányadó eszközként funkcionáló három hónapos pénzüpi betétek állománya a mennyiségi korlátozással összhangban változatlanul a 75 milliárd forintos szinten maradt.

3.8. A HITELINTÉZETEKKEK SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
I.2.—VI.2.	Nettó forintpozíció	-720 927	-170 350	550 577
II.3.—VII.2.	Nettó devizapozíció	-14 109	-94 384	-80 275
	Összesen	-735 036	-264 734	470 302

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettségek csökkenése 470,3 milliárd forinttal javította a pozíciót, ami 2018. június végén 264,7 milliárd forint nettó kötelezettséget mutatott. Ezen belül a nettó forintpozíció 550,6 milliárd forinttal 170,3 milliárd forintra javult. A pozíció javulásában legnagyobb szerepe a hitelintézeti pénzforgalmi számlák állománycsökkenésének volt, amit tovább erősített az egynapos hitelintézeti betétek állományának csökkenése, valamint a jelzáloglevelek állománynövekedése. Rontotta a pozíciót az NHP keretében és az értékpapír fedezet mellett nyújtott hitelek állományának lejárat miatti csökkenése.

A hitelintézetekkel szembeni nettó devizakötelezettségek a lekötött devizabetéteken túl a velük kötött és az időszak végén nyitott devizaswap ügyleteket tartalmazzák. Összevont állományuk 2017 végéhez képest 80,3 milliárd forinttal emelkedett, június végén 94,4 milliárd forint volt. A devizaswap ügyletek összesített állományváltozása 95,2 milliárd forinttal rontot-

ta, míg a belföldi hitelintézetek által az MNB-nél kamatozó betétszámlán elhelyezett devizaállományok visszaesése 14,9 milliárd forinttal javította a nettó devizapozíciót.

A hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések és -kötelezettségek lejárat szerinti bontása

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
1.	- 1 éven belüli	2 490	7	-2 483
2.	- 1–5 éves	0	147	147
3.	- 5 éven túli	0	8 233	8 233
4.	Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések (1+2+3)	2 490	8 387	5 897
5.	- 1 éven belüli	15 903	102 771	86 868
6.	- 1–5 éves	-3	0	3
7.	- 5 éven túli	699	0	-699
8.	Hitelintézetekkel szembeni devizakötelezettségek (5+6+7)	16 599	102 771	86 172
9.	Nettó devizapozíció (4-8)	-14 109	-94 384	-80 275

3.9. A JEGYBANKI ARANY- ÉS DEVIZATARTALÉK

Állományok forintban

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Aranykészlet	33 185	34 880	1 695
	IMF szabad kvóta	110 034	118 580	8 546
	Devizabetét	1 966 459	1 450 552	-515 907
	Deviza-értékpapírok	5 037 808	6 211 544	1 173 736
	Deviza-repoügyletek állománya	81 476	72 292	-9 184
II.1.	Arany- és devizatartalék	7 228 962	7 887 848	658 886

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 2018. június 30-án 7887,8 milliárd forint volt, ami 658,9 milliárd forinttal meghaladta a 2017 végi állományt. 2018 első felében az Európai Bizottságtól érkező eurotranszferek, a hitelintézeteknek forintlikviditást nyújtó finomhangoló devizaswap tenderek és a keresztárfolyamok változása növelték a tartalékot. Csökkentette viszont a devizatartalék állományát az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos és egyéb műveleteinek összessége, valamint a MÁK devizabefolyásainak és -kifizetéseinek nettó egyenlege. Mindezek együttes hatására a devizatartalék euróban kifejezett nagysága 0,7 milliárd euróval emelkedett 2017 végéről 2018. június végére.

3.10. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖVETELÉSEK

Egyéb forintkövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Felügyeleti tevékenységből származó követelések	8 817	8 818	1
	Munkavállalói lakás- és személyi kölcsönök	3 044	3 111	67
	Egyéb bruttó forintkövetelések összesen	11 861	11 929	68
	Egyéb forintkövetelések értékvesztése	-8 528	-8 659	-131
I.3.	Egyéb forintkövetelések	3 333	3 270	-63

A felügyeleti tevékenységből származó követelések állománya 8,8 milliárd forint volt a félév végén, melynek 98,2 százaléka – az MNB belső minősítési szabályozásának megfelelően – értékvesztés került elszámolásra. Az MNB által munkavállalóinak nyújtott személyi kölcsönök és kamatkedvezményes lakáskölcsönök együttes állománya 3,1 milliárd forintra emelkedett 2018. június végére.

Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	603 324	650 184	46 860
	Külföldi fedezeti ügyletek*	44 862	4 108	-40 754
	Egyéb	0	11	11
II.4.	Egyéb devizakövetelések	648 186	654 303	6 117

*A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 7,8 százalékos gyengülése miatt emelkedett.

A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összevont követel egyenlegét foglalja magában. A határidős devizaszwapügyletek állománya 40,8 milliárd forintos csökkenést mutatott.

3.11. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEK

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	55 169	10 627	-44 542
	Egyéb kötelezettségek	7 729	18 658	10 929
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	62 898	29 285	-33 613

A nemzetközi pénzügyi intézmények betétei döntően az Európai Bizottság forintbetétét tartalmazzák, míg az egyéb kötelezettségek sor többek között a Szanálási Alap, a Kárrendezési Alap és a Befektető-védelmi Alap forint bankszámláit foglalja magába.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	IMF-betétek	967 744	1 042 909	75 165
	Külföldi betétek és hitelek	70 957	101 435	30 478
	Külföldi fedezeti ügyletek*	1 306	21 907	20 601
	Egyéb kötelezettségek	365	158	-207
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 040 372	1 166 409	126 037

* A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya 2018. június 30-án 1166,4 milliárd forint volt, ami 126 milliárd forinttal volt magasabb a 2017 végi állományhoz képest. Az IMF forintbetétének állománya a félév során összesen 75,2 milliárd forinttal nőtt úgy, hogy az IMF által közölt hivatalos árfolyamra történő áprilisi átállás 31,9 milliárd forint csökkenést, míg az árfolyamváltozás 107,1 milliárd forint növekedést okozott. A külföldi betétek 30,5 milliárd forintos állomáynövekedése mögött nagyobb részt a piaci értékelésbe bevont határidős ügyletek piaci értékkülönbségének pénzügyi rendezésére szolgáló mark to market betétek volumenének növekedése, kisebb részt az EU Bizottság betétállományának emelkedése állt. A külfölddel kötött határidős swapügyletek összevont kötelezettség egyenlege 20,6 milliárd forinttal nőtt.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	- 1 éven belüli	674 749	773 685	98 936
	- 1 - 5 éves	1 203	0	-1 203
	- 5 éven túli	0	0	0
	- lejárat nélküli	364 420	392 724	28 304
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 040 372	1 166 409	126 037

A lejárat nélküli kötelezettség sor az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből (SDR-allokáció) származó tartozást foglalja magába 991,1 millió SDR értékben, a növekedést az árfolyamváltozás okozta.

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete (külföldi fedezeti ügyletek nélkül)

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
1.	- EUR	13 479	62 955	49 476
2.	- USD	9 162	38 360	29 198
3.	- JPY	-125 982	0	125 982
4.	- SDR	361 661	436 826	75 165
5.	- Egyéb	780 746	606 361	-174 385
6.	Egyéb devizakötelezettségek	1 039 066	1 144 502	105 436

Az egyéb soron szereplő 606,4 milliárd forintos 2018. június 30-i állomány jelentős részét az IMF-kvóta forintfedezete alkotja.

3.12. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A befektetett eszközök teszik ki a banküzemi eszközök legnagyobb részét az MNB mérlegében. 2018 I. félévében a banküzem egyéb eszközei között jelenik meg továbbá a Buda Palota megvásárlásához kapcsolódóan ügyvédi letétbe helyezett vételár 14,8 milliárd forint (45,3 millió euro) értékben.

A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (27,5 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (9,7 milliárd forint külföldi és 38,9 milliárd forint belföldi befektetés) is tartalmazzák.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport							Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások összesen
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök				Beruházások és beruházásra adott előlegek	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingatlanok, Ingatlan-tartozékok	Berendezések	Értéktár Program eszközei	Bankjegy- és érme-gyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása								
2017.12.31.	15 187	545	12 965	14 830	9 968	242	711	54 448
Üzembe helyezés/ Beszerzés	635	147	187	477			182	1 628
Egyéb növekedés/ Átsorolás	226							226
Selejt				-9			-2	-11
Eladás				-118				-118
Térítés nélküli eszközátadás				-397				-397
Egyéb csökkenés/ Átsorolás				-227				-227
2018.06.30.	16 048	692	13 152	14 556	9 968	242	891	55 549
Értékcsökkenés részletezése								
2017.12.31.	11 459	0	4 857	10 691	0	0	0	27 007
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	747		205	613				1 565
Átsorolás miatti növekedés	90							90
Állományból történő kivezetés				-491				-491
Átsorolás miatti csökkenés				-90				-90
2018.06.30.	12 296	0	5 062	10 723	0	0	0	28 081
Nettó érték								
2017.12.31.	3 728	545	8 108	4 139	9 968	242	711	27 441
2018.06.30.	3 752	692	8 090	3 833	9 968	242	891	27 468
Változás	24	147	-18	-306	0	0	180	27

Az állami tulajdonban lévő vagyonkezelt ingatlanok (3 épület és 2 telek) nettó könyv szerinti értéke 2018. június 30-án 62 millió forint volt.

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2017.12.31.	2018.06.30.	2017.12.31.	2018.06.30.	2017	2018. I. félév
BIS	1,43	1,43	7 264	7 804	977	798
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			13,5	13,5		
Európai Központi Bank	1,38	1,38	1 737	1 841	-	-
<i>ezer EUR</i>			5 601	5 601		
SWIFT	0,03	0,03	14	15	0	0
<i>ezer EUR</i>			46,4	46,4		
Befektetések összesen			9 015	9 660	977	798

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2018. június 30-án

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	268 222	268 222	2,4778
Deutsche Bundesbank	1 948 209	1 948 209	17,9973
Eesti Pank	20 871	20 871	0,1928
Central Bank of Ireland	125 646	125 646	1,1607
Bank of Greece	220 094	220 094	2,0332
Banco de España	957 028	957 028	8,8409
Banque de France	1 534 900	1 534 900	14,1792
Banca d'Italia	1 332 645	1 332 645	12,3108
Central Bank of Cyprus	16 378	16 378	0,1513
Latvijas Banka	30 537	30 537	0,2821
Lietuvos bankas	44 729	44 729	0,4132
Banque centrale du Luxembourg	21 975	21 975	0,2030
Central Bank of Malta	7 015	7 015	0,0648
De Nederlandsche Bank	433 379	433 379	4,0035
Oesterreichische Nationalbank	212 506	212 506	1,9631
Banco de Portugal	188 723	188 723	1,7434
Banka Slovenije	37 400	37 400	0,3455
Národná banka Slovenska	83 623	83 623	0,7725
Suomen Pankki – Finlands Bank	136 005	136 005	1,2564
Euroövezetbeli NKB-k összesen	7 619 885	7 619 885	70,3915
Bulgarian National Bank	92 987	3 487	0,8590
Česká národní banka	174 012	6 525	1,6075
Danmarks Nationalbank	161 000	6 038	1,4873
Hrvatska narodna banka	65 199	2 445	0,6023
Magyar Nemzeti Bank	149 363	5 601	1,3798
Narodowy Bank Polski	554 565	20 796	5,1230
Banca Națională a României	281 710	10 564	2,6024
Sveriges riksbank	246 042	9 227	2,2729
Bank of England	1 480 244	55 509	13,6743
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 205 122	120 192	29,6085
Összes NKB	10 825 007	7 740 077	100,0000

2004. május 1-jén a Magyar Köztársaság csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és a 28 EU-tagállam jegybankjaiból áll. Az eurorendszert az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált. A részesedés arányát és annak öt évente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakasza határozza meg az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján. A részesedés változhat még új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, illetve tőkeemelés során.

Az Alapokmány 47. szakasza értelmében a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége a mindenkori részesedésük 3,75 százaléka, ennyivel kell hozzájárulniuk az EKB működési költségeihez. Az MNB mint euroövezeten kívüli jegybank nem tarthat igényt az EKB felosztható nyereségéből való részesedésre, ugyanakkor az EKB veszteségét sem köteles finanszírozni.

Az MNB EKB-részesedése a mérleg „III. Banküzemi eszközök” során szerepel a „Befektetett eszközök” között. 2018. június 30-án a befektetés értéke – a befizetett tőke – az MNB mérlegében 5,6 millió euro (1,8 milliárd forint) volt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2017.12.31.	2018.06.30.	2017.12.31.	2018.06.30.	2017	2018. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 13–17.	100,0	100,0	11 827	11 827	0	0
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa u. 1.	100,0	100,0	575	575	0	0
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	100,0	50	50	-	-
MNB-Jóléti Kft. 1054 Budapest, Szabadság tér 8–9.	100,0	100,0	665	688	0	0
MNB-Biztonsági Zrt. 1054 Budapest, Alkotás u. 50/C V. em.	100,0	100,0	740	740	863	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	100,0	100,0	9 779	9 779	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	81,4	81,4	14 619	14 619	0	0
KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	53,3	53,3	643	643	0	457
KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,2	0,2	7	7	0	0
Befektetések összesen			38 905	38 928	863	457

Belföldi befektetések részesedései

Megnevezés	Részesedések		
	Név Székhely	Tulajdoni hányad (%)	Jegyzett tőke (millió forint)
		2018.06.30.	
Pénzjegynyomda Zrt.	DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. 3535 Miskolc, Hegyalja út 203/1.	100,0	4 196
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. 1205 Budapest, Mártonffy utca 25–27.	100,0	217
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	Budapest Institute of Banking Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	100,0	80
	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	46,7	4 500
	KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	1 823
KELER Zrt.	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	99,7	1 823

A **Pénzjegynyomda Zrt.** a forintbankjegyek mellett papír és műanyag kártya formátumú biztonsági okmányokat, adó- és zárjegyeket, értékpapírokat állít elő és okmány megszemélyesítési szolgáltatásokat nyújt hazai és külföldi megrendelők számára. A vállalatnál végrehajtott fejlesztések, beruházások lehetővé teszik a forintbankjegyek és okmányok nemzetközi sztenderdeknek megfelelő korszerű és biztonságos gyártását. A társaság kiemelt stratégiai célja a fejlesztett forintbankjegyek megfelelő mennyiségben és kiváló minőségben történő gyártása, a bankjegygyártástól eltérő ágazatokban pedig a versenyelőnyökre építő fokozott hazai és erősödő nemzetközi piaci jelenlét. A forint bankjegyek korszerűsítését célzó csereprogram ideje alatt (2013–2019) a társaság működésének kiemelt prioritása a fejlesztett bankjegyek előállítás, ezen túlmenően a meghatározó hazai okmányok gyártásában és megszemélyesítésében is stabilizálta részvételét a 2022-ig tartó szerződéses időszakra. Ennek keretében a 2015-ben létesített új telephelyen a kártyagyártás, az utalványok nyomtatása, valamint a zárjegyek előállítása mellett 2017 IV. negyedévtől új tevékenységként elindult az útlevelek és más hazai okmányok megszemélyesítése, valamint az E-személyigazolvány gyártása. 2018 I. félévében a társaság bizonyította, hogy a hazai okmány megszemélyesítési feladatot a megrendelői igényeket teljes körűen kiszolgálva, magas színvonalon képes ellátni. A társaság tőkehelyezete 2018. I. félévben nem változott. A Pénzjegynyomda leányvállalata – a **DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt.** (DIPA Zrt.) – az ország egyedüli biztonsági papírgyártója. A DIPA fő feladata a hazai bankjegy alappapírok megfelelő minőségű, mennyiségű és határidőre történő előállítása. A társaság termékstratégiájának középpontjában a minőségi, magas szintű védelmi elemekkel ellátott termékek állnak. A bankjegy-alappapíron túl a DIPA állítja elő a közigazgatásban használt okmányok jelentős részének alappapírját, jegyalappapírokat, számos ország útlevelének papírját és különböző okmányok alappapírját, amelyekhez komplex biztonsági megoldásokat biztosít. A társaság nemzetközi viszonylatban is törekszik erősíteni a hagyományokra és innovatív megoldásokra alapozott vevői elismertségét, stabilizálni, illetve növelni elért eredményeit, ezáltal biztosítani a tulajdonos számára a hatékonyan működő befektetést.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata - az MNB megrendelése alapján - a készpénzforgalom működéséhez szükséges forint pénzermék, valamint az MNB által törvényes fizetőeszközként kibocsátott emlékpénzermék előállítása. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját éremprogramja és egyedi megrendelések alapján - törvényes fizetőeszköznek nem minősülő - emlékérmeket és egyéb vereteket is gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön, nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmeket, gyűjtői célú bankjegyeket, a saját kibocsátású érmekeket és import befektetési-arany termékeket. A társaság a 2017-ben elfogadott tulajdonosi stratégia mentén folytatta működését 2018 I. félévében. A 2017-es üzleti évben elért adózott eredmény eredménytartalékba történő helyezése a verőüzemi eszközpark 2018-ban megkezdett megújítását szolgálja.

A Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. (PSFN Kft.) kizárólagos jogkörrel végzi a pénzügyi szervezetek felszámolását, végelszámolását, kockázati tőkealapok megszüntetését, valamint szükség esetén a pénzintézetek szanálásával összefüggő, közreműködői és tanácsadói jellegű részfeladatokat. Ellátja továbbá a felfüggesztett tevékenységi engedélyű pénzügyi szervezetek esetében a felügyeleti biztos feladatokat. A PSFN Kft. feladata a válsághelyzetbe került pénzügyi szervezetek kezelése, ennek érdekében az operatív irányításuk ellátása, valamint adott esetben zökkenőmentes kivezetése a pénzügyi közvetítőrendszerből. A társaság közfeladatának ellátása keretében szükség esetén kijelöli – az MNB felügyeleti intézkedése alapján közvetlen szakmai kontrollt és átvilágítást igénylő pénzügyi szervezetek részleges vagy teljes irányítását átvevő – a felügyeleti biztos feladatait ellátó személyt. Amennyiben megállapításra kerül, hogy az MNB felügyeleti intézkedéseivel vagy felügyeleti biztos kirendelésével sem biztosítható valamely pénzügyi szervezet prudens és jogszerű működése, a szervezethez tartozó szakemberek végzik kizárólagos jogkörrel a pénzügyi szervezet felszámolását, illetve végelszámolását. Ezen eljárások célja, hogy a pénzügyi szervezetek engedélyének visszavonását követően, a fizetési képességi eljárás befejezését megelőzően a hitelezők érdekei megvalósuljanak, követeléseik kielégítést nyerjenek. A PSFN Kft. feladatait közhasznú tevékenységként, a pénzügyi szolgáltatásokat igénybevevők érdekeit védve látja el. Határozott célkitűzése, hogy a hitelintézetek, a pénzügyi vállalkozások, a biztosítók, a tőkepiaci intézmények, a pénztárak és más pénzügyi szervezetek megszüntetése egységes szemlélet és módszertan szerint, a prudencia és a transzparencia elvének érvényre jutása mellett menjen végbe, illetve, hogy a megszüntetési eljárások – azok komplex jellegének és a pénzügyi fogyasztók érdekeinek egyidejű szem előtt tartásával – a lehető leghamarabb lezárásra kerülhessenek. A folyamatos szervezeti, szabályozási és infrastrukturális fejlesztéseknek kell szolgálniuk azt is, hogy a PSFN Kft. biztosítsa a közvélemény megfelelő és hatékony tájékoztatását, valamint a pénzügyi közvetítőrendszerbe vetett bizalom erősítését.

Az MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft. feladata a Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont fenntartása és üzemeltetése, valamint az MNB által meghatározott üdültetési és egyéb szolgáltatások – konferenciák, oktatások, továbbképzések, kihelyezett testületi ülések – nevezett helyszínen történő, magas színvonalú biztosítása. A társaság üzemelteti továbbá a munkahelyi büféket az MNB munkavállalói számára, valamint az MNB, mint tulajdonos részére egyéb szolgáltatásokat is nyújt (pl. catering, Teátrum üzemeltetése). A befektetés könyv szerinti értéke 2018 I. félévében 665 millió forintról 688 millió forintra módosult az év közbeni 23 millió forintos tőkeemelés hatására.

Az MNB-Biztonsági Zrt. – a megkötött Szolgáltatási szerződésnek megfelelő tartalommal – folyamatosan végzi az élőerős őrzésvédelmi tevékenységet. Ennek során ellátja az MNB hivatalos objektumainak, helyiségeinek – jogszabályi kötelezettség szerinti fegyveres biztonsági őrséggel történő – védelmét, továbbá részt vesz a pénz- és értékszállítási, valamint a pénzz szállító gépjárművek karbantartási feladatainak végrehajtásában. Az MNB-Biztonsági Zrt. a fegyveres biztonsági őrséggel végzett alaptevékenységén túl – személy- és vagyonőrök biztosításával – a jegybank részére őrzésvédelmi és rendezvénybiztosítási feladatokat is ellát, kiegészítve a biztonsági felügyeletet igénylő szállítmányok kíséresi feladataival. Továbbá a Szolgáltatási szerződés módosítása értelmében – 2017-től kezdődően – az őrzésvédelmi tevékenységhez, illetve a jegybank által ellátandó biztonsági feladatokhoz kötődően az MNB-Biztonsági Zrt. értékelő-elemzői és tanácsadói tevékenységet végez, valamint biztonságtechnikai támogatási szolgáltatást nyújt a jegybank részére. Az MNB-Biztonsági Zrt. az MNB-n kívül harmadik fél számára nem nyújt szolgáltatást. Az MNB-Biztonsági Zrt. a jegybank Bankbiztonsági igazgatóságával együttműködve átstrukturálta az őrzésvédelem rendszerét, melynek eredményeképpen különválasztásra kerültek a fegyveres biztonsági őrséggel, illetve a fizikai biztonsági fejlesztések meglétében személy- és vagyonőrökkel őrzendő őrzési helyek. Az őrzésvédelmi rendszer átstrukturálásának következtében a fegyveres biztonsági őrség létszáma csökkent, melyet az Országos Rendőr-főkapitányság határozatával jóváhagyott.

A GIRO Zrt. jegybanki tulajdonba kerülésével az MNB-nek lehetősége nyílt közvetlenül érvényesíteni az elektronikus pénzforgalom fejlesztésére irányuló elképzeléseit. A társaság üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző Bankközi Klíring Rendszert. Stratégiájában kiemelt célként szerepel a stabil, biztonságos működés; a jelenlegi elszámolásforgalmi szolgáltatások fejlesztése; új elszámolásforgalmi szolgáltatások bevezetése; valamint az elszámolásforgalmi díjak versenyképességének növelése. Az utóbbi években a GIRO Zrt. több a fizetés forgalom gyorsítását célzó fejlesztést hajtott végre, valamint új szolgáltatásokat vezetett be. A fizetési műveletek lebonyolításának további gyorsítása, valamint elektronikus fizetési módok használati lehetőségeinek a lehető legtöbb fizetési helyzetre történő kiszélesítése érdekében megkezdődött az azonnali fizetési infrastruktúra létrehozása. 2018 januárjában kiválasztásra került az új rendszer szállítója és megkezdődött annak implementálása. Az azonnali fizetési rendszerrel a nap 24 órájában, az év minden napján maximum öt másodperc alatt teljesíthetőek lesznek a fizetések és a rendszer széles körben lehetőséget fog biztosítani kiegészítő szolgáltatások ráépítésére. Az ügyfeleknek másodlagos számlaazonosítók (pl. mobilszám, e-mail

cím, valamilyen állami azonosító) használatával is lehet majd átutalásokat indítani, a jelenlegi fizetési számlaszámok megjelölése helyett. Az azonnali fizetési rendszer indulása a tervek szerint 2019 júliusában fog megtörténni.

A **Budapesti Értéktőzsde Zrt.**-ben (BÉT) az MNB tulajdoni hányada 2018. június 30-ig nem változott, továbbra is 81,35 százalék. Az MNB alapvető célja a piacfejlesztés és a megfelelő méretű, illetve hatékonyan működő tőkepiac megvalósítása Magyarországon, mivel a fejlett tőkepiac és a diverzifikált pénzügyi közvetítőrendszer a versenyképes gazdaság és a fenntartható növekedés alapja. A BÉT 2020-ig szóló stratégiai irányvonalának fő elemei: a sikeres tőzsdei bevezetések, a piacszerkezet megújítása, a befektetői bázis és a nemzetközi kapcsolatok erősítése, valamint ezekhez kapcsolódóan a kormányzati támogatás elmélyítése. A befektetői bázis szélesítését, valamint a hazai tőzsde keresleti-kínálati és likviditási feltételeinek vonzóbbá tételét célzó stratégia egy egészségesebb szerkezetű pénzügyi rendszer kialakításához, a kamattranzmisszió javításához, és a tőzsdén jegyzett vállalatok átláthatóságának biztosítása révén a gazdaság további kifehéredéséhez járulhat hozzá. A BÉT támogatási szerződést írt alá a Nemzetgazdasági Minisztériummal (jelenleg Pénzügyminisztérium) a hazai kis- és középvállalati szektor hatékonyságának növelése érdekében, melynek keretében 2018 első felében elindította Mentoring Programját. A BÉT a potenciális vállalatok tőzsdére lépésének támogatása jegyében állította fel a 2018 I. negyedévében induló Nemzeti Tőzsdefejlesztési Alapot. A félév végén a BÉT a Sanghaji Értéktőzsdével kötött megállapodást, amelynek keretében a befektetési termékek közös fejlesztése, közös kutatói munka és a két tőzsde közötti információcsere valósulhat meg. Mindemellett a BÉT nemzetközi fórumokat, konferenciákat szervezett a kibocsátások kínálati oldalának ösztönzése érdekében. 2017-ben alapított leányvállalatán, a **Budapest Institute of Banking Zrt.**-n keresztül oktatási tevékenységgel serkenti a keresleti oldalt. A társaság kisebbségi részesedéssel rendelkezik a **KELER Zrt.**-ből és a **KELER KSZF Zrt.**-ből álló KELER Csoportban, amelyben egyúttal az MNB rendelkezik a többségi tulajdonnal, így a BÉT többségi tulajdonosaként a jegybank összességében a KELER Csoportban is stratégiai tulajdonrészrel rendelkezik. A KELER Csoport a magyar értékpapírpiacon kereskedés utáni infrastruktúrájának üzemeltetőjeként számolja el, garantálja és egyenlíti ki a BÉT-en megkötött tőzsdei ügyleteket, illetve bármely, Magyarországon kibocsátott, dematerializált értékpapírral végzett ügyletet.

A **KELER Központi Értéktár Zrt.** (KELER) a hazai tőkepiac egyetlen központi értéktári tevékenységet végző szervezete és ezen funkciója mellett szakosított hitelintézetként is működik. Piaci pozíciójából adódóan a KELER a magyar ISIN-kódok kibocsátója, így szolgáltatóként részt vesz az összes hazai értékpapír-kibocsátásban. A KELER 2017 elején csatlakozott az Európai Központi Bank által üzemeltetett páneurópai TARGET2-Securities (T2S) értékpapír-elszámolási platformhoz, amelynek célja, hogy hatékonyabbá tegye a határon átnyúló értékpapír-kereskedelmet. A T2S nemzetközi tranzakciókra vonatkozó alacsony díjai hozzájárulhatnak a magyar értékpapírok iránti külföldi kereslet növekedéséhez, a hazai szereplők számára pedig vonzóbbá tehetik a külföldi értékpapírpiacon. Annak érdekében, hogy a hazai tőkepiac szereplői maradéktalanul élvezhessék a T2S által nyújtott összes előnyt, a KELER-nél folyamatban van a vállalat Stratégiai Modernizációs Programjának megvalósítása, amelynek keretében megújításra kerül a társaság informatikai infrastruktúrája. 2017-ben megkezdődött a KELER újrarendelkezési eljárása a központi értéktárakra vonatkozó új európai rendeletnek (CSDR) megfelelően. A sikeres engedélyezési eljárást követően a KELER a legszigorúbb európai normákkal összhangban fogja biztosítani a magyar tőkepiac zavartalan működéséhez elengedhetetlen szolgáltatásait.

A **KELER KSZF Zrt.** a KELER cégcsoporton belül az elszámolóházi és a központi szerződő fél funkciókat látja el. A társaság elszámolóházi funkciójában végzi a BÉT-en kötött azonnali és derivatív ügyletek elszámolását, központi szerződő félként pedig garantálja ezen ügyletek teljesítését. A tőkepiaci szegmens mellett az elmúlt években dinamikus növekvő üzletág volt az elektromos árammal, illetve a földgáz-kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek lebonyolítása. Az árampiacokon (ilyen például a magyar áramtőzsde, a HUPX) a KELER KSZF Zrt. a lipcsei székhelyű European Commodity Clearing AG klíringtagjaként nyújtja szolgáltatásait, míg más piacokon, mint például a CEEGEX közép-európai gáztőzsdén, központi szerződő félként támogatja a szállítások zökkenőmentes lebonyolítását.

A kapcsolt vállalkozásokkal lebonyolított ügyletek szerződés által szabályozott szolgáltatásnyújtások vagy termékvásárlások, melyek árszabása piaci alapon, illetve az önköltség figyelembevételével történik. A kapcsolt felekkel történő díjszámolás az érvényes hatósági díjszabás (MNB rendelet, hirdetmény) alapján történik. A bankjegy- és érmegyártás költségeit a 3.20 pont, a támogatásból eredő ráfordításokat a 3.22 pont részletezi.

Belföldi befektetések saját tőkéje

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Adózott eredmény/ Tárgyévi eredmény	Saját tőke
	2018.06.30.			
Pénzjegynyomda Zrt.	11 827	6 388	579	18 794
Magyar Pénzverő Zrt.	575	982	473	2 030
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	50	3	0	53
MNB-Jóléti Kft.	808	-108	-53	647
MNB-Biztonsági Zrt.	210	530	0	740
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	7 685	1 484	11 665
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	5 681	399	6 621
KELER Zrt.	4 500	21 038	404	25 942
KELER KSZF Zrt.	1 823	4 147	175	6 145

Az MNB követelései és kötelezettségei a kapcsolt vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2018.06.30.	
Pénzjegynyomda Zrt.	0	118
Magyar Pénzverő Zrt.	978	97
MNB-Jóléti Kft.	145	5
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	1
KELER Zrt.	0	6
KELER KSZF Zrt.	1	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	0	2
Budapest Institute of Banking Zrt.	2	0
Összesen	1 126	229

A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak. A Pénzjegynyomdával és a Pénzverővel szembeni kötelezettség legyártott bankjegyek, illetve forgalmi és emlékérték kiszámlázásából származik. A Pénzverővel szembeni követelés nagyrészt forgalmi érmegyártáshoz szükséges alapanyag finanszírozásához, míg az MNB-Jóléti Kft.-vel szembeni követelés a társaság üzemeltetéséhez történő előlegnyújtáshoz kapcsolódik.

3.13. CÉLTARTALÉK ÉS ÉRTÉKVESZTÉS

millió forint

Kapcsolódó mérlegsor	Megnevezés	2017.12.31.	Évközi változások		2018.06.30.
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés	Felhasználás/ visszaírás	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	5 504	0	-227	5 277
I.3.	Egyéb forintkövetelések	8 528	131	0	8 659
III.	Befektetett pénzügyi eszközök	249	0	0	249
III.	Egyéb követelések	4	18	-1	21
VIII.	Függő kötelezettségek	641	66	-51	656
	- peres ügyek	396	65	-10	451
	- NHP+ konstrukció	204	0	0	204
	- egyéb célú származékos ügyletek	41	1	-41	1
	Összesen	14 926	215	-279	14 862

A céltartalék és értékvesztés állománya 2018 I. félévében kismértékben csökkent, június 30-án 14,9 milliárd forintot tett ki.

Egy felszámolási eljárás alatt álló bankkal szembeni lejárt forintkövetelésre a várható megtérülés alapján 5,3 milliárd forint értékvesztés volt indokolt 2018. június 30-án, ezért a 2017 végi értékvesztés-állományhoz képest 0,2 milliárd forint értékvesztés visszaírására került sor.

A felügyeleti tevékenységből származó egyéb forintkövetelésekre a negyedéves minősítések alkalmával összesen 0,1 milliárd forint értékvesztésképzés történt 2018 I. félévében.

A folyamatban lévő peres ügyekből származó függő kötelezettségekre 2018. június 30-án 0,5 milliárd forint céltartalék-állomány volt indokolt a 2017 végi 0,4 milliárd forinthez képest.

3.14. AKTÍV ÉS PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	Bankügyletek miatt	61 819	53 345	-8 474
	Belső gazdálkodás miatt	1 732	986	-746
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	63 551	54 331	-9 220
	Bankügyletek miatt	43 012	40 844	-2 168
	Belső gazdálkodás miatt	835	802	-33
X.	Passzív időbeli elhatárolások	43 847	41 646	-2 201

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban bankügyletek miatti kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

3.15. SAJÁT TŐKE ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2017.12.31.	2018.06.30.	Változás
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
XI.2.	Eredménytartalék	162 150	200 443	38 293
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	28 010	297 928	269 918
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	3 919	-5 002	-8 921
XI.6.	Tárgyévi eredmény	38 293	18 820	-19 473
XI.	Saját tőke	242 372	522 189	279 817

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 3.16. pontot.

3.16. A KIEGYENLÍTÉSI TARTALÉKOK ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2017.12.31.	2018.06.30.	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	28 010	297 928	269 918
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	3 919	-5 002	-8 921
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	31 929	292 926	260 997

A forintárfolyam kiegyenlítési tartalékát az átértékelésre kerülő devizaállományok nagysága, valamint a hivatalos árfolyam és az átlagos bekerülési árfolyam eltérése határozza meg. A 2018. június végi forint hivatalos árfolyamának gyengülése a kiegyenlítési tartalék növekedésének irányába hatott, melynek egyenlege 269,9 milliárd forinttal 297,9 milliárd forintra változott. Az MNB árfolyamkitettséget döntő részben euróban vállal: a hivatalos árfolyam 328,6 forint/euro, az átlagos bekerülési árfolyam 304,51 forint/euro volt 2018. június 30-án.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka a piaci érték és az amortizált bekerülési érték különbségeként határozható meg. 2018. június 30-án az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékkülönbözete 5 milliárd forint negatív egyenleget mutatott.

3.17. AZ MNB MÉRLEG ALATTI KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JELENTŐS EGYÉB MÉRLEG ALATTI TÉTELEI

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2017.12.31.			2018.06.30.		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	3 875 715	3 875 715	55 046	3 949 392	3 949 392	-99 284
	- Hitelezési aktivitáshoz kötött kamatswapügylet (HIRS)	906 350	906 350	-2 238	906 350	906 350	-3 559
	- Monetáris politikai célú kamatswapügylet (MIRS)	0	0	0	634 833	634 833	-75 052
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött kamatswapügylet	1 731 290	1 731 290	63 597	1 342 080	1 342 080	10 602
	- Külföldiekkel kötött kamatswapügylet	1 238 075	1 238 075	-6 313	1 066 129	1 066 129	-31 275
2.	Kötvényfutures ügyletek	0	88 930	314	0	134 418	-353
3.	Opció ügyletek	0	0	0	0	13 750	0
4.	Devizawap- és termin ügyletek	3 583 417	3 534 119	46 852	4 592 632	4 715 247	-125 797
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött finomhangoló devizawapügylet	1 519 637	1 515 344	1 274	1 992 013	2 090 882	-104 234
5.	Kamatkozó devizawapügyletek (tőkecsere nélküli ügyletek is)	1 921 702	1 964 947	-87 405	1 986 023	2 011 546	-70 625
	- NHP-hoz kapcsolódó kamatozó devizawapügylet	140 946	141 642	7 674	162 547	154 166	22 379
6.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4+5)	9 380 834	9 463 711	14 807	10 528 047	10 824 353	-296 059
7.	Opció ügyletek	28 509	0	-40	6 600	6 826	4
8.	TBA ügyletek	13 943	0	15	3 969	0	5
9.	Futures ügyletek	0	0	0	9 505	0	14
10.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (7+8+9)	42 452	0	-25	20 074	6 826	23
11.	Összesen (6+10)	9 423 286	9 463 711	14 782	10 548 121	10 831 179	-296 036

A táblázat teljes körűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti követeléseket és kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizawap, kamatozó devizawap- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíció részét képezve – a tőkecsere nélküli kamatozó devizawapügyletek kivételével – a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatlábváltozások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek a Monetáris Tanács által elfogadott irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú kamatswapügyletek. 2014-től az MNB belföldi hitelintézetekkel kötött a kamatkockázatuk csökkentésére kamatswapügyleteket, majd 2016-ban megjelentek a hitelintézeti aktivitáshoz kötött kamatswapügyletek (HIRS), valamint 2018 I. félévében a monetáris politikai célú kamatswapügyletek (MIRS). A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek 36 százaléka éven belül lejár, 42 százaléka 1-5 éven belüli, a fennmaradó rész több mint 70 százaléka közel 10 éves lejáratú.

A kötvényfutures ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú, éven belüli ügyletek.

A devizaswap- és terminügyletek a devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei, devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli devizacsere-ügyletek. A 3 hónapos betét mennyiségi korlátozásához kapcsolódó, monetáris politikai célú finomhangoló devizaswapügylet a belföldi hitelintézeteknek nyújt forintlikviditást.

A kamatozó devizaswapügyletek a devizaárfolyam- és a kamatkockázat együttes hosszú távú kezelésére szolgálnak. 2018. június 30-án a kamatozó devizaswapok állományából 35 százalékot képviseltek a 2023-ban lejáráó tőkecsere nélküli ügyletek.

Az egyéb célú származékos ügyletek éven belüli lejáratúak.

A származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
	- 1 éven belüli	4 335 034	5 890 930	1 555 896
	- 1—5 év	2 458 141	2 734 729	276 588
	- 5 éven túli	2 670 536	2 198 694	-471 842
1.	Fedezeti ügyletekből eredő kötelezettség	9 463 711	10 824 353	1 360 642
	- 1 éven belüli	0	6 826	6 826
	- 1—5 év	0	0	0
	- 5 éven túli	0	0	0
2.	Egyéb célú ügyletekből eredő kötelezettség	0	6 826	6 826
3.	Összesen (1+2)	9 463 711	10 831 179	1 367 468

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
1.	NHP fennmaradó lehívható hitelkeret	98 715	62 348	-36 367
2.	NHP+ konstrukcióból eredő függő kötelezettség	204	204	0
3.	Peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség	786	738	-48
4.	Garanciák	1 592	1 733	141
5.	Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	15	15	0
6.	Összesen (1+2+3+4+5)	101 312	65 038	-36 274

Az NHP-val kapcsolatosan az MNB mérleg alatti kötelezettségként tartja nyilván egyrészt az eredetileg NHP+ keretében allokált, de a bankok kérésére az NHP I. pillér folytatásában felhasználható, még rendelkezésre álló keretet, másrészt az NHP harmadik szakaszának I. és II. pillérében lehívható hitelkeretet.

Az NHP+ konstrukcióra vonatkozó szerződések értelmében a folyósított KKV-hitelekkel eredő hitelintézeti tőkeveszteségek maximum 50 százalékát az MNB megtéríti a hitelintézeteknek a portfóliószintű limiten belül. Az NHP+ függő kötelezettség a minősítési szabályzat alapján céltartalékképzés alá vont várható térítési kötelezettség nyilvántartására szolgál.

A perek nagy része felügyeleti tevékenység során megállapított bírsághatározatok ellen indított perekhez kötődik, továbbá egyéb kártérítési pereket foglalnak magukban. A kapcsolódó függő kötelezettség összege tartalmazza az összes megfizetett, majd peresített bírságkövetelést, valamint az egyéb perek kapcsán a céltartalékképzés alá vont, várható kártérítési összegeket.

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. 2018 I. félévében az állomány forint értékének növekedése árfolyamváltozás következménye.

Értékpapír-ügyletek mérleg alatti nyilvántartása

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2017.12.31.	2018.06.30.	
1.	Kölcsönadott értékpapírok névértéke	146 283	130 255	-16 028
	- elszámolóházon keresztül (garantált)	9 573	7 079	-2 494
	- ügynökön keresztül (fedezettel)	136 710	123 176	-13 534
2.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	0	5 071	5 071
3.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés			
	- bekerülési értéke	138 528	143 808	5 280
	- piaci értéke	138 528	143 808	5 280
4.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó, befektetésre váró pénzbeli fedezet	1 293	0	-1 293
5.	Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	77 954	73 004	-4 950

3.18. NETTÓ KAMATEREDMÉNY ÉS A PÉNZÜGYI MŰVELETEK REALIZÁLT EREDMÉNYE

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)—(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	1 253	651	-602
(I.2.+II.3.)—(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-5 621	-1 412	4 209
(I.3.+II.1.+II.4.)—(X.3.+XI.3.)	Egyéb	24 514	24 082	-432
	Nettó kamateredmény	20 146	23 321	3 175
	Forint-értékpapírok	58	-1 071	-1 129
	Deviza-értékpapírok	-16 306	-12 508	3 798
	Származékos ügyletek*	-1 666	2 039	3 705
	Egyéb	-2	22	24
(I.4.+II.5.)—(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-17 916	-11 518	6 398
(I.+II.)—(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	2 230	11 803	9 573

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont külön táblázatában.

2018. I. félévben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 11,8 milliárd forint nyereség volt, ami 2017 I. félévéhez képest 9,6 milliárd forint eredményjavulást jelent.

A nettó kamateredmény az előző év azonos időszakához képest 3,2 milliárd forinttal emelkedett, ami elsősorban a likviditást lekötő eszközök állományán elért kamatmegtakarítással magyarázható.

Az eredményt javította:

- a jegybanki irányadó instrumentumra (három hónapos forintbetét után) fizetett 3,1 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítás;
- a hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések utáni kamatbevételek 1,5 milliárd forintos emelkedése a magasabb jelzáloglevél-állomány miatt (A jelzáloglevelek időarányosan elszámolt árfolyamvesztése a kamatjellegű eredményt 1,1 milliárd forinttal rontotta.);
- valamint a devizatartalék után kapott, a 2017. I. félévinél 0,4 milliárd forinttal magasabb kamatbevétel.

Az eredményt mérsékeltek:

- az egyéb devizakötelezettségek kamatráfordításainak 0,8 milliárd forintos emelkedése, ami a devizahozamok emelkedése következtében az SDR alokáció után fizetett magasabb kamattal függ össze;
- a központi költségvetés devizabetétei után kapott¹⁰ 0,5 milliárd forinttal alacsonyabb kamat.

A nettó kamatjellegű eredmény – mely nagyrészt az értékpapírok beszerzési árfolyamkülönbségének (ársíójának) időarányos elhatárolását (amortizálását), valamint a származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak az egyenlegét tartalmazza – 6,4 milliárd forinttal javult.

Negatív kamatok állománya a kamat- és kamatjellegű eredményben

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév		2018. I. félév	
		Összesen	ebből: Negatív kamat	Összesen	ebből: Negatív kamat
	BEVÉTELEK				
II.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	60 772	-766	70 026	-3 398
II. 1.	Devizatartalékok utáni kamatbevételek	28 479	-766	28 848	-2 250
II. 5.	Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	32 293	0	41 178	-1 148
	RÁFORDÍTÁSOK				
X.	Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	7 614	-97	5 346	72
X. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	6 257	-97	3 526	-662
X. 4.	Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	1 339	0	1 796	734
XI.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	63 093	-1 849	69 646	-1 005
XI. 1.	Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	-1 198	-1 202	-653	-756
XI. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-87	-87	-20	-20
XI. 3.	Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	3 961	-196	4 765	-229
XI. 4.	Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	60 417	-364	65 554	0

¹⁰ A rövid lejáraton negatív eurohozamok miatt a költségvetés devizabetétéből az MNB-nek kamatbevétele származik.

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
1.	Kamatozó devizaswapok kamateredménye	-10 745	-10 083	662
2.	Fedezeti kamatswapok kamateredménye	10 769	13 451	2 682
3.	Fedezeti devizaswapok kamateredménye	23	-421	-444
4.	Fedezeti forward ügyletek kamateredménye	151	7	-144
5.	Fedezeti futures-ügyletek kamateredménye	-3 405	-592	2 813
6.	Fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye	1 281	0	-1 281
7.	Egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye	260	-323	-583
8.	Származékos ügyletek nettó eredménye (1+2+3+4+5+6+7)	-1 666	2 039	3 705

A kamatozó devizaswapok között külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek szerepelnek. Az ÁKK-val kötött ügyletek átlagos állománya nem változott, ugyanakkor a devizahozamok (euro- és dollárhozamok) alakulása kedvezőtlenül hatott az eredményre. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az ÁKK-val kötött ügyletek külfölddel történő fedezésére szolgálnak, átlagos állományuk emelkedett, kamateredményük javult. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye 10,1 milliárd forint veszteség volt, 2017. I. félévi veszteségnél 0,7 milliárd forinttal alacsonyabb, a kedvező irányú változás elsősorban az ÁKK-val kötött ügyleteknek tudható be.

A kamatswapok kamateredményének 2,7 milliárd forintos emelkedését – a forint hozamszintek csökkenésének hatására – a belföldi hitelintézetekkel kötött kamatsereügyletek okozták.

A fedezeti futures ügyletek kamateredménye 2,8 milliárd forinttal javult a kötvénnyfuteres-ügyletek nettó kamatráfordításának csökkenése miatt.

Az egyéb célú ügyletek eredménye 0,6 milliárd forinttal csökkent, a változás TBA-ügyletekhez, illetve egyéb célú kötvénnyfuteres ügyletekhez köthető.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége*	3 922	2 268	-1 654
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	2 435	5 482	3 047
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	1 487	-3 214	-4 701

* A tételek besorolása a hatályos MNB kormányrendelet alapján – a 2017. évi beszámolóban már alkalmazott módon – történt, ezért eltér a 2017. féléves jelentésben publikálttól.

A pénzügyi műveletekből származó nyereség döntően a devizaértékpapírok értékesítéséből származó realizált nyereségeket és veszteségeket tartalmazza. 2018. I. félévben a pénzügyi műveletek realizált eredménye 3,2 milliárd forint veszteség volt, az előző év azonos időszaki nyereségéhez képest 4,7 milliárd forinttal lett alacsonyabb. Romlását döntően a devizapiaci hozamoknak a félév során bekövetkezett enyhe emelkedése magyarázza.

3.19. A DEVIZAÁLLOMÁNYOK ÁTÉRTÉKELÉSÉBŐL SZÁRMAZÓ EREDMÉNY ÖSSZETEVŐI

millió forint

Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	48 925	29 734
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	-129 227	269 918
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	-80 302	299 652
* Eredménykimutatás sora: III.–XII.		
** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérlegsor).		

A forint árfolyamának változása következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2018. I. félévben 299,6 milliárd forint nyereség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések során az MNB 29,7 milliárd forint nyereséget realizált, míg 269,9 milliárd forint nem realizált árfolyamnyereség a forintárfolyam-kiegyenlítési tartalékot növelte.

2018 I. félévében döntően az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez kapcsolódóan keletkezett realizált árfolyamnyereség. Ezen belül a legnagyobb tétel a júniusban lejáráó eurokötvény törlesztéséhez köthető.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 3.16. pontot.

3.20. BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYÁRTÁS KÖLTSÉGE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
	Bankjeggyártási költség	4563	1958	-2605
	Forgalmi érmeverés költsége	1320	2618	1298
	Emlékérmeverés költsége	404	403	-1
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	6287	4979	-1308

Az összes bankjegy- és forgalmi érmegyártási költség 2018. I. félévében közel 5 milliárd forint volt, mely az előző évhez viszonyítva 1,3 milliárd forintos csökkenést jelent. Ez leginkább a bankjegycsere utolsó évének lényegesen kisebb bankjegyigénye miatti visszaesést tükrözi. A bankjeggyártási ráfordítás 2,6 milliárd forinttal volt alacsonyabb az I. félévben, mint egy évvel korábban. A forgalmi érmegyártási-költség ezzel szemben – a fokozott kereslet következtében – jelentősen, 1,3 milliárd forinttal meghaladta a korábbi év ráfordítását, 2,6 milliárd forint volt. Az emlékérmegyártás iránti fokozott kereslet hasonlóan alakult a tavalyi év azonos időszakához képest, így 2018 I. félévében is meghaladta a 0,4 milliárd forintot.

3.21. EGYÉB EREDMÉNY

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	518	541	23
XV.1.	Jutalékráfordítások	351	323	-28
	Jutalékeredmény összesen	167	218	51
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel*	3 929	2 547	-1 382
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	3 215	2 972	-243
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	714	-425	-1 139
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 224	6 027	-197
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	7 105	5 820	-1 285

* A tételek besorolása a hatályos MNB kormányrendelet alapján – a 2017. évi beszámolóban már alkalmazott módon – történt, ezért eltér a 2017. féléves jelentésben publikálttól.

A jutalékból származó nettó eredmény alapvetően a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételek és -ráfordítások eredője.

A 2018. I. félévi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a következő, 3.22. pont, a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket a 3.23. pont részletezi.

3.22. A JUTALÉKTÓL ELTÉRŐ EGYÉB EREDMÉNY RÉSZLETEZÉSE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
	Részesedések osztaléka	1 840	1 255	-585
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	474	461	-13
	Befektetett pénzügyi eszközök miatti bevétel	266	0	-266
	Pénzügyi támogatások visszautalása	172	769	597
	Egyéb bevétel	1 177	62	-1 115
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek*	3 929	2 547	-1 382
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	415	419	4
	Pénzügyi támogatások	2 584	2 432	-152
	Hatósági eljárás miatti ráfordítás	88	77	-11
	Egyéb ráfordítás	128	44	-84
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	3 215	2 972	-243
V.2.-XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	714	-425	-1 139

* A tételek besorolása a hatályos MNB kormányrendelet alapján – a 2017. évi beszámolóban már alkalmazott módon – történt, ezért eltér a 2017. féléves jelentésben publikálttól.

A részesedések után kapott osztalékbevételek között 2018 I. félévben a KELER 457 millió forintos, valamint a BIS 2,4 millió eurós (798 millió forint) osztalékfizetése jelent meg.

Az emlék- és bevont forgalmi érmék értékesítéséből származó eredmény alapvetően az emlékérme-kibocsátási program függvénye, nagyrészt az eladott emlékérmék értékesítéséből származó bevétel és a névértékük kivezetéséből eredő ráfordítás különbségéből adódik. A kapcsolódó bevétel és ráfordítás közel azonos, mert megállapodás alapján az emlékérmék értékesítése névértéken történik a Pénzverő felé, kivéve, ha a gyártási költség meghaladja a névértéket (jellemzően aranyérmék esetén). Az I. félévben elért eredmény nagy része a Habsburg Albert aranyforintja aranyérme kibocsátásából származott.

Pénzügyi támogatások soron szakmai szervezetek, alapítványok, valamint karitatív célú és egyéb szervezetek részére nyújtott támogatás szerepelt. 2018. I. félévben az MNB 2,4 milliárd forintot nyújtott támogatásként, ami 0,2 milliárd forinttal elmaradt az előző év azonos időszakai értéktől. A félév során visszautalásra került 0,8 milliárd forint fel nem használt pénzügyi támogatás, aminek legnagyobb része a Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. által 2017-ben fel nem használt működési támogatás.

A hatósági eljárás miatti ráfordítás nagyrészt hatályon kívül helyezett bírsághatározatok kapcsán előző időszakban bevételként elszámolt bírságok visszautalásából, illetve az előírt bírságkövetelések megszüntetéséből adódott.

Az egyéb bevételek és ráfordítások között jellemzően térítés nélkül átvett, illetve átadott eszközökhöz kapcsolódó bevételek és ráfordítások, valamint kapott és fizetett bírságok, kötbér, kártérítés szerepeltek.

3.23. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGBŐL SZÁRMAZÓ BEVÉTELEK

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
	Felügyeleti díjbevétel	4 660	5 015	355
	Bírságbevétel és eljárási költségtérítés	1 388	867	-521
	Igazgatási szolgáltatási díj és hatósági vizsgadíj	172	143	-29
	Felügyeleti követelésekre befolyt késedelmi pótlék	1	1	0
	Hatósági eljárásból származó egyéb bevétel	3	1	-2
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 224	6 027	-197

A felügyeleti tevékenységből származó bevételek legjelentősebb tétele a díjfizetésre kötelezett intézmények által fizetendő felügyeleti díj. 2018 I. félévében az éves alapidíjak, valamint az esedékes negyedéves változó díjak előírásából 5 milliárd forint bevétel származott, míg a 2017 I. félévében megállapított díjkötelezettségekből 4,7 milliárd forint. Az MNB által határozatban kiszabott, jogerőre emelkedett bírságok és költségtérítések bevétele 0,9 milliárd forintot tett ki. Az igazgatási-szolgáltatási díjak, valamint a hatósági vizsgadíjak kapcsán 2018 I. félévében 0,1 milliárd forint folyt be.

3.24. A BANKÜZEMI EREDMÉNY ALAKULÁSA

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	6	51	45
	Közvetített szolgáltatások bevétele	50	21	-29
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	486	279	-207
	Egyéb bevételek	15	14	-1
VIII.	Banküzem bevételei összesen	557	365	-192
	Anyagjellegű ráfordítások	6 104	7 368	1 264
	Anyagköltség	216	205	-11
	Igénybe vett szolgáltatások	5 874	7 144	1 270
	– Ingatlanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete	914	1 262	348
	– Eszközök karbantartása és bérlete	335	329	-6
	– Postai és távközlési szolgáltatás	324	286	-38
	– Tanácsadás, szakértés	360	493	133
	– IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés	904	1 394	490
	– Tagdíjfizetés	501	549	48
	– Őrzésvédelem, pénzszállítás	1 564	1 493	-71
	– Hirdetés, piackutatás	400	821	421
	– Egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások*	572	517	-55
	Egyéb szolgáltatások	14	20	6
	Személyi jellegű ráfordítások	10 799	11 833	1 034
	Értékcsökkenési leírás	1 705	1 568	-137
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-508	-338	170
	Banküzem működési költségei összesen	18 100	20 431	2 331
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	6	34	28
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	50	21	-29
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	490	235	-255
	Egyéb ráfordítások	129	52	-77
	Banküzem működési ráfordításai összesen	675	342	-333
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	18 775	20 773	1 998
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-18 218	-20 408	-2 190

* Az egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatási jogcímek különösen a kiadványok előállítása, az utaztatás és a szállodai szolgáltatás, továbbá az oktatás, a fordítás, a könyvvizsgálat, valamint az emlékérmé-forgalmazás.

A banküzem 2018 I. félévi nettó eredménye 20,4 milliárd forint ráfordítás volt, ami az előző év azonos időszaki értékénél 2,2 milliárd forinttal (12 százalékkal) magasabb.

A banküzem 2018. I. félévi működési költségei 12,9 százalékkal (2,3 milliárd forinttal) magasabbak a 2017. I. félévinél. A 2018. I. félévi kiadásokat növelték az anyagjellegű ráfordítások, valamint a személyi jellegű ráfordítások.

A 2018. január-június havi *anyagjellegű ráfordítások* 20,7 százalékkal (közel 1,3 milliárd forinttal) haladták meg a 2017. I. félévben felmerült költségeket.

Az anyagjellegű ráfordítások részeként az igénybe vett szolgáltatások költségeinek növekedése volt a meghatározó, azon belül is az „IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés”, a „hirdetés, piackutatás”, valamint az „ingatlanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete” esetében. Mindezek mellett a „tanácsadás, szakértés” kiadásai is emelkedtek, a fentebb említettekénél kisebb mértékben. Az IT-rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés költségeinek emelkedése alapvetően abból adódik, hogy a korábbi években megkötött karbantartási, támogatási szerződések és meghozott döntések hatásai, továbbá a megvalósított beruházások által 2018-tól belépő új rendszerek üzemeltetési költségei 2018-ban már a teljes évre vonatkozóan érvényesültek. Hasonló okból növekedtek a bankbiztonsághoz kapcsolódó szakértői díjak is, az MNB-Biztonsági Zrt. által végzett értékelő-elemző tevékenység és biztonságtechnikai támogatás költségei esetében. A hirdetés, piackutatás csoporton belül a kommunikációs szolgáltatások költsége a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (és a bankjegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampányának kiadásai miatt emelkedtek jelentősen az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva. Az ingatlanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete költségein belül egyrészt emelkedett az ingatlanbérleti díjak összege, a 2017-ben értékesített Eiffel Palace ingatlan egyes területeinek visszatérítése miatt (az adott ingatlanhoz kapcsolódó értékcsökkenés megszűnése mellett), továbbá az elmúlt félév óta megnyitott külföldi kapcsolattartó irodák (és az azokhoz kapcsolódó lakások) bérleti költsége következtében. Másrészt növekedtek a rendezvényekkel kapcsolatos egyéb kiadások (pl. bérleti, rendezési díjak), leginkább az Értékpapír-piaci Felügyelet Nemzetközi Szervezete (IOSCO)¹¹ éves konferenciájának 2018 I. félévében történt megrendezéséből adódóan. Az előző év hasonló időszakához képest 2018 I. félévében ugyancsak emelkedtek a tanácsadás, szakértés költségei, mivel a komplex kutatás-elemzési, tanácsadói, valamint tanulmánykészítési feladatokra vonatkozó szerződés futamideje 2018. június elején lejárt, emiatt a szerződés által biztosított, előrehozott eseti munkák költsége meghaladta a 2017. I. félévben felmerült hasonló kiadásokat.

A 2018. I. félévi *személyi jellegű ráfordítások* a 2017. év ugyanezen időszakához képest 9,6 százalékkal (több mint 1 milliárd forinttal) magasabbak. A minőségi, magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása érdekében – az MNB igazgatóságának döntése alapján – a bértömeggazdálkodás rendszerében az egyes bértömeggazdálkodási területek 2017. évi bértömegkeretei 2018. január 1-jei hatállyal 8,25 százalékkal emelkedtek. Az átlaglétszám 1,5 százalékkal emelkedett, főként a szakterületek betöltetlen státuszainak pótlásából adódóan. Mindemellett a személyi jellegű ráfordításoknál mutató eltérés egy nemzetközi szempontból is jelentős eseményhez kapcsolódik: 2018 májusában az MNB volt a házigazdája az IOSCO éves konferenciájának.

Az *értékcsökkenési leírás* 2018. I. félévi összege 8 százalékkal (több mint 0,1 milliárd forinttal) alacsonyabb az elmúlt év ugyanezen időszakában felmerülnél. Ez döntően a 2017 II. félévében értékesített Eiffel Palace ingatlan és a hozzá kapcsolódó eszközök értékének kivezetésére vezethető vissza.

Az *önköltség-átvezetések* abszolút értéke 2018 I. félévében 0,3 milliárd forintot tett ki (2017. I. félévben ez az összeg 0,5 milliárd forint volt), amely csökkenti a banküzemi működési költségeket annak érdekében, hogy a banküzemi működési költségek teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa. Az elmúlt félévhez képest mutató eltérés döntő oka ugyancsak az Eiffel Palace ingatlan 2017. évi értékesítésével függ össze, miután az addig bérbeadott területekre jutó amortizációs költség átvezetett összege 2018-ban már nem csökkenti a működési költségeket.

¹¹ International Organization of Securities Commissions

3.25. A LÉTSZÁM ÉS BÉRKÖLTSÉG ADATAINAK VÁLTOZÁSA, VALAMINT A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK JAVADALMAZÁSA

Bér- és létszámadatok

millió forint

Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltése	6 905	7 735	12
Egyéb bérköltés*	273	288	5
Kifizetett bérköltés	7 178	8 023	12
Személyi jellegű egyéb kifizetés	1 633	1 808	11
Szociális hozzájárulási adó	1 609	1 594	-1
Egészségügyi hozzájárulás	233	240	3
Szakképzési hozzájárulás	110	123	12
Rehabilitációs hozzájárulás	33	42	27
Táppénz hozzájárulás	3	3	0
Járulékok	1 988	2 002	1
Személyi jellegű ráfordítás összesen	10 799	11 833	10

* Egyéb bérköltés tartalmazza: a felmentési időre járó távolléti díjat, valamint az MNB-vel munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló természetes személyek részére kifizetett összegeket.

fő

Megnevezés	2017. I. félév	2018. I. félév	Változás (%)
Munkavállalók átlagos statisztikai létszáma	1 404	1 416	1

A vezető tisztségviselők járandósága és kölcsönei

millió forint

Testület	Járandóság
Monetáris Tanács*	217
Felügyelőbizottság	93

* Tartalmazza a tanács MNB tv. 9.§ (4) c) pontja alapján az MNB-vel munkaviszonyban álló külső és belső tagjainak bérét, valamint a részükre teljesített személyi jellegű egyéb kifizetések összegét.

A vezető tisztségviselőknek – a Monetáris Tanács és a Felügyelő Bizottság tagjainak – az MNB felé fennálló kölcsöntartozása az I. félévben törlesztésre került, 2018. június 30-án kölcsöntartozás nem volt.

Budapest, 2018. október 1.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

FÉLÉVES JELENTÉS
BESZÁMOLÓ AZ MNB 2018. ELSŐ FÉLÉVITEVÉKENYSÉGÉRŐL
2018. október 1.

Nyomda: Pauker–Prospektus–SPL konzorcium
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

© MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.